

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA
V PRAZE

KATEDRA EKONOMIKY
FAKULTA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Zalesňování zemědělské půdy v rámci Společné zemědělské
politiky v České republice

Afforestation of Agricultural Land in term of the Common
Agricultural Policy in the Czech Republic

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Ing. Pletichová Dobroslava
Diplomant: David Holub

2013

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomiky

Fakulta životního prostředí

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Holub David

Regionální environmentální správa - kombinované Praha

Název práce

Zalesňování zemědělské půdy v rámci společné zemědělské politiky v České republice

Anglický název

Afforestation of agricultural land in term of common agricultural policy in the Czech republic

Cíle práce

Zpracování analýzy dopadu opatření Zalesňování zemědělské půdy v rámci společné zemědělské politiky v programovém období Horizontálního plánu rozvoje venkova a Programu rozvoje venkova na nově založené lesní porosty v České republice. Ocenění vybrané lokality a projektu zalesnění podle determinovaných metod. Vyhodnocení produkčních a mimoprodukčních vlastností lesního porostu v lokalitě. Modelování nákladových propočtů vypracovaného projektu zalesnění zemědělské půdy k poskytnuté dotaci na založení lesního porostu. Implementace poznatků a zkušeností pro nové programové období.

Metodika

Provedení analýzy podkladových dat získaných z informačního systému Státního zemědělského intervenčního fondu v rámci opatření Zalesňování zemědělské půdy, které je integrální součástí společné zemědělské politiky. Na vybrané lokalitě bude provedeno ocenění parcel na základě zákona o oceňování a podle výnosové metody. Následně budou parcely před a po zalesnění oceněny pomocí metody "Biotope Valuation Method" a ostatních determinovaných metod definovaných podle Sejáka, J. a kol, 2003. Dotčená lokalita bude analyzována na základě předpokládaných nákladů zpracovaného projektu zalesnění několika modelových příkladech k předpokládané výši dotace na zalesnění.

Harmonogram zpracování

Literární rešerše: 6/2012-7/2012

Detailní metodika práce, teoretická východiska: 9/2012

Vlastní práce - analytická část: 12/2012

Závěry, syntéza dosažených výsledků: 2/2013

Odevzdání konečné verze k posouzení vedoucímu diplomové práce: 15.3.2013

Konzultace dle dohody i mimo konzultační hodiny.

Rozsah textové části

60-80 stran

Klíčová slova

Program rozvoje venkova, Horizontální plán rozvoje venkova, zalesňování zemědělské půdy, dotace, společná zemědělská politika, Státní zemědělský intervenční fond, lesní porost

Doporučené zdroje informací

Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV). Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu>>

Nařízení Komise (EU) č. 65/2011 ze dne 27. ledna, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, pokud jde o provádění kontrolních postupů a podmíněnosti s ohledem na opatření na podporu rozvoje venkova. Dostupné na WWW: <<http://eur-lex.europa.eu>>

Nařízení Komise (ES) č. 1122/2009 ze dne 30. listopadu 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 73/2009, pokud jde o podmíněnost, modulaci a integrovaný administrativní a kontrolní systém v rámci režimů přímých podpor pro zemědělce stanovených v uvedeném nařízení a k nařízení Rady (ES) č. 1243/2007, pokud jde o podmíněnost v rámci režimu prime podpory pro odvětví vína. Dostupné na WWW: <<http://eur-lex.europa.eu>>

Nařízení vlády č. 308/2004 Sb. ze dne 24. května 2004, o stanovení některých podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy a na založení porostů rychle rostoucích dřevin na zemědělské půdě určených pro energetické využití. Dostupné na WWW: <<http://www.eagri.cz>>

Nařízení vlády č. 239/2007 Sb., ze dne 20. září 2007, o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy. Dostupné na WWW: <<http://eagri.cz>>

Zelená zpráva 2010. Ministerstvo zemědělství (2010). 224 s. ISBN: 978-80-7434-005-5. Dostupné na WWW: <<http://eagri.cz>>

Nařízení Komise (ES) č. 1974/2006 ze dne 15. prosince 2006, kterým se stanoví podrobná pravidla pro použití nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. Dostupné z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu>>

Vedoucí práce

Pletichová Dobroslava, Ing.

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

V Praze dne 31.8.2012

prof. Ing. Petr Sklenička, CSc.

Děkan fakulty

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně pod vedením Ing. Pletichové, a že jsem uvedl všechny literární prameny, ze kterých jsem čerpal.

V Praze 28. 2. 2013

.....

Poděkování

Rád bych poděkoval za odborné vedení práce a pomoc při zpracování své vedoucí diplomové práce paní Ing. Dobroslavě Pletichové.

V Praze 28. 2. 2013

.....

Abstrakt

Česká republika se na základě všelidového hlasování stala roku 2004 členským státem Evropské unie a také součástí Společné zemědělské politiky. Společná zemědělská politika prodělala několik vývojových etap, která od preference primární produkce a zajištění stabilních dodávek potravin po druhé světové válce, směřuje v současnosti spíše k environmentálním aspektům v souladu s trvale udržitelným rozvojem a rozvojem venkova jako celku. Jedním z takových opatření, které je součástí Společné zemědělské politiky a je administrováno Státním zemědělským intervenčním fondem již od roku 2004, je opatření Zalesňování zemědělské půdy, které má za cíl podpořit diverzifikaci výroby na venkově, snížit zornění půdy, udržet biodiverzitu, snížit dopady klimatické změny včetně sekvestrace uhlíku, zlepšit malé vodní cykly a retence vody. Lesní porosty kromě produkčních vlastností mají také nezastupitelný rekreační, kulturní a sanitační potenciál. Od roku 2004 do roku 2013 lze předpokládat, že bude opatřením podpořena nově zalesněná plocha na zemědělské půdě ve výši cca 4 800 ha a vyplacena finanční podpora z veřejných rozpočtů téměř ve výši jedné miliardy Kč. Indikativní cíle stanovené před programovým obdobím byly stanoveny do výše 18 600 ha. Je zřejmé, že tento očekávaný stav a cíl nebude naplněn. Nově zalesněné a dotačně podpořené plochy zvýšily heterogenitu lesních porostů a zvýšily poměrově plochu listnatých porostů v komparaci se strukturou celkových lesních ploch v České republice. Byla prokázána korelace mezi nastavením dotačních podmínek nařízením vlády a podpořenými projekty zalesnění. V rámci nařízení jsou patrné nedostatky, na které je nutné reagovat novelizovanou právní úpravou a tím i redukovat negativní dopady na kvalitu podpořených lesních porostů. Jedná se především o novelizaci vyhlášky č. 139/2004 Sb., v platném znění, o zajištění souladu s evidencí půdy a Zákona o zemědělství, a o stanovení podmínek pro administraci dlouhodobých závazků s dotací spojených. Determinovanými metodami je prokázán pozitivní veřejný a celospolečenský dopad nových lesních porostů na životní prostředí a tedy účelnost a smysluplnost podpory zalesnění méně produktivní zemědělské půdy z veřejných rozpočtů. Částečné krytí nákladů spojených se založením lesního porostu může být silným iniciačním faktorem pro žadatele investovat své disponibilní zdroje a méně produktivní zemědělskou půdu do realizace projektu zalesnění. Na základě modelace výdajových modelů různých projektů zalesnění je identifikována zvýšená percepce rizika nesouladu poskytnuté dotace s účelem honorace a souladu s evropskou legislativou. Pro nové programové období je nutné provést důkladné analýzy, které zajistí eliminaci neplnění indikativních cílů, sníží riziko degradace biodiverzitně cenných lokalit a zvýší kvalitu nově zakládaných lesních porostů v České republice. Nezastupitelnou roli a odpovědnost zde musí také hrát veřejný sektor a právnické osoby s účastí jednotlivých organizačních složek státu.

Klíčová slova

Program rozvoje venkova, Horizontální plán rozvoje venkova, dotace, Státní zemědělský intervenční fond, projekt zalesnění, tržní a netržní vlastnosti lesního porostu

Abstract

Czech Republic on the basis of universal suffrage in 2004 has become a member of the European Union and has been included into the Common Agricultural Policy. The Common Agricultural Policy has undergone several stages of development. After World War II, the Common Agricultural Policy was focused on primary production and ensuring stable food supplies, currently is directed rather to environmental aspects in line with sustainable development and rural development as the whole. One of that measure, which is part of the Common Agricultural Policy and is administered by the State Agricultural Intervention Fund since 2004, a measure Afforestation of agricultural land, which aims to promote the diversification of production in rural areas, reduce arable land, maintain biodiversity, reduce the impacts of climate change including carbon sequestration, improve small water cycle and water retention. Forest stand apart from producing properties has also irreplaceable recreational, cultural and sanitation potential. From 2004 to 2013, can be expected that will be supported newly forested area of agricultural land approximately 4,800 hectares and financial support paid from public funds in the amount of nearly one billion CZK. Indicative targets set in the beginning of that programming period, have been set up to 18,600 hectares. It is clear that the expected state and the target will not be met. The newly forested areas supported by donations have been increased heterogeneity of forest area and increased proportionally deciduous stands in comparison with the structure of the total forest area in the Czech Republic. Correlation has been demonstrated between setting conditions of grant by the Government and supported afforestation projects. Under Regulation are evident shortcomings that must be addressed the amended legislation and thereby reduce the negative impact on the quality of supported forest. This is essentially an amendment to Decree No. 139/2004 Coll., as amended, to ensure compliance with the evidence and the Law on Agricultural and on the determination of the conditions for the administration of long-term liabilities associated with the grant. Prescribed methods is demonstrated positive public and societal impact of new forest growth on the environment and therefore the usefulness and reason to support afforestation on less productive agricultural land from public funds. Partial coverage of costs associated with the establishment of forest cover can be a strong initiating factor for the applicant to invest their available resources and less productive agricultural land to the project of afforestation. Based on the modeling of the spending patterns of various afforestation projects is identified increased perception of risk of non-compliance with the purpose of the subsidy notables and compliance with European legislation. For the new programming period, it is necessary to conduct a thorough analysis to ensure the elimination of non-compliance with the indicative targets, reducing the risk of degradation of biodiversity-valuable sites and increase the quality of newly established forests in the Czech Republic. Unique role and responsibility, there must also be played by the public sector and corporate entities with the participation of individual organizational units of the state.

Keywords

the Rural Development Programme, the Horizontal Rural Development Plan, subsidy, State Agricultural Intervention Fund, afforestation project, market and non-market forest properties

Obsah

1. Úvod.....	9
2. Cíl práce.....	11
3. Metodika.....	11
3.1. Analýza.....	11
3.2. Ocenění zemědělského pozemku určeného pro zalesnění.....	12
3.2.1. Před investičním záměrem.....	12
3.2.2. Po investičním záměru.....	13
3.3. Ocenění biotopů metodou „Biotope Valuation Method“.....	13
3.4. Komparace vynaložených výdajů k poskytnuté dotaci.....	15
4. Společná zemědělská politika.....	16
4.1. Historie Společné zemědělské politiky.....	16
4.1.1. Období před vznikem Společné zemědělské politiky.....	16
4.1.2. Vznik Společné zemědělské politiky.....	18
4.1.3. Vývoj Společné zemědělské politiky.....	19
4.2. Zalesňování zemědělské půdy v rámci Společné zemědělské politiky.....	21
4.2.1. Historie opatření Zalesňování zemědělské půdy.....	21
4.2.2. Důvody podpory opatření Zalesňování zemědělské půdy.....	22
4.3. Česká republika a Společná zemědělská politika.....	26
4.3.1. Zemědělská politika České republiky před implementačním obdobím.....	26
4.3.2. Horizontální plán rozvoje venkova.....	27
4.3.3. Program rozvoje venkova.....	31
4.3.4. Státní zemědělský intervenční fond.....	35
5. Analýza opatření Zalesňování zemědělské půdy.....	37
5.1. Zalesňování zemědělské půdy v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova.....	37
5.1.1. Dotace na založení lesního porostu.....	37
5.1.2. Dotace na péči o lesní porost a náhrada za ukončení zemědělské výroby.....	38
5.1.3. Hodnocení opatření Zalesňování zemědělské půdy v HRDP.....	39
5.2. Zalesňování zemědělské půdy v rámci Programu rozvoje venkova.....	41
5.2.1. Dotace na založení lesního porostu.....	41
5.2.2. Dotace na péči o lesní porost a náhrada za ukončení zemědělské výroby.....	43
5.2.3. Hodnocení Zalesňování zemědělské půdy v PRV.....	45
6. Ocenění opatření Zalesňování zemědělské půdy.....	48
6.1. Charakteristika a popis území.....	49
6.2. Ocenění ceny pozemků určené pro zalesnění.....	50
6.2.1. Před investičním záměrem.....	50
6.2.2. Po investičním záměru.....	51
6.3. Ocenění biotopů metodou „Biotope Valuation Method“.....	53
6.3.1. Výpočet hodnoty biotopu.....	53
6.3.2. Výpočet hodnoty ekosystémových služeb biotopu.....	54
6.3.3. Vyhodnocení ocenění pozemku, biotopu a ekosystémových služeb.....	55
6.4. Komparace vynaložených výdajů na zalesnění k poskytnuté dotaci.....	56
6.4.1. Kvantifikace výdajů na realizaci projektu zalesnění.....	57
6.4.2. Kvantifikace minimalizace výdajů na realizaci projektu zalesnění.....	58
6.4.3. Komparace vynaložených výdajů k poskytnuté dotaci.....	60
7. Diskuse.....	62
8. Závěr.....	65
9. Přehled literatury a použitých zdrojů.....	69
10. Přílohy.....	75

Seznam použitých zkratk

AZV	Agentura pro zemědělství a venkov – regionální pracoviště Mze
BPEJ	Bonitovaná půdně ekologická jednotka
CC	Cross Compliance , kontrola podmíněnosti
ČR	Česká republika
ES	Evropská společenství
EU	Evropská unie
EHS	Evropské hospodářské společenství
HRDP	Horizontální program rozvoje venkova
KN	Katastr nemovitostí
LFA	Less Favoured Area – méně příznivé oblasti
LPIS	Land Parcel Identification Systém – systém pro vedení evidence půdy
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NV	Nářízení vlády
OLH	Odborný lesní hospodář
ORP	Obec s rozšířenou působností
OZE	Obnovitelný zdroj energie
PB/DPB	Půdní blok/díl půdního bloku
PRV	Program rozvoje venkova
PUPFL	Pozemek určený k plnění funkcí lesa
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
TUR	Trvale udržitelný rozvoj
ÚHUL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesa
ZPF	Zemědělský půdní fond
ZZP	Zalesňování zemědělské půdy
ŽP	Životní prostředí

1. Úvod

Problematika životního prostředí (dále jen „ŽP“) a trvale udržitelného rozvoje (dále jen „TUR“) se stala široce diskutovaným tématem již v době 70. potažmo 80. let v bývalém Československu. Tehdejší společnost vnímala potřebu veřejné diskuse nad tématy dopadů zvolené struktury průmyslu v centrálně plánované ekonomice na kvalitu ŽP, nad dopady zvýšených respiračních obtíží nejen při nepříznivých klimatických podmínkách, kdy smogové situace nedovolovaly běžný režim obyvatelstva, ale také nad stavem zemědělské půdy, lesní půdy a nevyhovujícího stavu vodních toků a vodních ploch. Stav ŽP se stal pro mnohé silným motivem a hybnou silou pro společenské změny, které se udály na konci 80. let například v Teplicích a byly završeny tzv. *Sametovou revolucí* roku 1989.

Tato přelomová změna společnosti iniciovala integrační snahy do světových a evropských politických struktur, které přinesly a přinášejí zvýšenou bezpečnost a nebývalý ekonomický rozvoj země. V rámci legislativního procesu porevoluční doby byly tyto přání a tužby společnosti vyslyšeny a přijaty zákony, nařízení a různé normy s různou právní silou, které měly za cíl zlepšit stav ŽP a klást důraz na ochranu krajiny, přírody a historicko-kulturních hodnot, kterými tato země bezpochyby disponovala a disponuje. Tato regulace byla provázána s nemalými finančními nároky a mnohdy i s neefektivním nakládáním s veřejnými prostředky. Přesto je možné konstatovat, že v komparaci s rokem 1990 je stav ŽP jako celku v České republice (dále jen „ČR“) mnohem příznivější v mnoha sledovaných oblastech a složkách ŽP.

Další tzv. legislativní smršť v oblasti ŽP byla vyvolána závěrem integračního procesu vstupu do struktur Evropského společenství (dále jen „ES“) vedoucí ke splnění aspiračních prahů a souladu legislativy s nařízením Rady, nařízením Komise a směrnic ES a následně Evropské unie (dále jen „EU“). Tento značně urychlený legislativní proces znamenal různou kvalitu zpracování a přinesl také částečnou resistenci až odpor části podnikatelského prostředí a veřejnosti k finální verzi přijaté právní normy. Úspěšné završení integračního procesu a vstupu ČR do EU v roce 2004 po celostátním referendu přinesl také velké možnosti a příležitosti čerpání disponibilních finančních prostředků z fondů EU, které přinášejí a mohou přinést posílení základních pilířů TUR, tj. v oblasti ekonomiky, sociální oblasti a kvality životního prostředí.

Po vstupu do EU se ČR stala taktéž součástí jedné ze základních a legislativně nejvíce upravených politik a to Společné zemědělské politiky (dále jen „SZP“) definované již Evropským hospodářským společenstvím (dále jen „EHS“) od tzv. Římských smluv roku 1957. V současnosti z hlediska veřejného rozpočtu EU tvoří SZP téměř polovinu veškerých disponibilních výdajů daného fiskálního roku.

SPZ prochází různými stupni vývoje od definování cílů zaměřených na zvýšení produkce zemědělské výroby, zajištění odpovídající životní úrovně na venkově, stabilizace trhů a přiměřených cen od svého počátku až po současnost, kde mimo jiné jsou cíle spíše zaměřeny na oddělení přímých plateb od produkce, přerozdělení částí prostředků z produkční části do části rozvojové, stanovení podmínek dobrého environmentálního stavu zemědělské půdy a dodržování podmínek řádného

hospodáře, boje proti klimatické změně a zvýšení diverzifikace příjmů obyvatel venkova, vše při plnění a souladu s principy TUR.

ČR je od roku 2004 plně integrována do SPZ a plně využívá výhody svého členství. V programovém období 2004 do roku 2006, který byl nazván Horizontální plán rozvoje venkova (dále jen „HRDP“), byla ČR a její platební agentura Státní zemědělský intervenční fond (dále jen „SZIF“) vyhodnocena jako jedna z nejlépe fungujících a nejlépe čerpajících institucí v rámci všech členských států zapojených do SPZ. Od roku 2007 do konce programového období 2013, které bylo označeno jako Program rozvoje venkova (dále jen „PRV“), se ČR zapojila již jako plnohodnotný člen. V rámci programového období může využít ČR alokované evropské zdroje celkově až do výše 3 669,8 mil. EUR, tj. v přepočtu na obyvatele nejvyšší možný finanční tok ze všech členů EU.

V rámci HRDP a PRV je v souladu se SPZ zaimplementována podpora zalesňování zemědělské půdy (dále jen „ZZP“), která si klade za cíl rozšíření lesních porostů na zemědělské půdě, trvale udržitelné využití lesní a zemědělské půdy a zlepšení ŽP a krajiny. Snahou opatření je zajistit diverzifikaci výroby na venkově, která dle předpokladů má přispět k posílení ekonomické a sociální dimenze trvalé udržitelnosti neobhospodařované zemědělské půdy.

Kromě alternativního využití neobhospodařované zemědělské půdy zalesněním hraje lesní porost nezastupitelnou roli při boji s klimatickou změnou a jejími dopady a následky, ale také je lesní porost zdrojem obnovitelné energie obsažené v biomase, má krajinoformující charakter, vliv na vodní režim, na ochranu půdy a v menší míře má také sanitární, estetický, rekreační a kulturní význam.

Základní kontury SPZ a dotační podpory ZZP jsou administrovány SZIF na základě nařízení vlády (dále jen „NV“) č. 308/2004 Sb., v platném znění, v případě HRDP a NV č. 239/2007 Sb., v platném znění, v případě PRV. Na základě výše uvedených nařízení bude poskytnuta dotace v celkovém objemu zhruba ve výši jedné miliardy Kč.

Vzhledem k tomu, že se jedná o relativně vysokou částku, která bude v celkovém objemu poskytnuta z veřejných rozpočtů, je téměř nepochopitelné, že neexistuje žádná ucelená studie, popřípadě výzkum, který by se zabýval opatřením Zalesňování zemědělské půdy v rámci SPZ, jejími dopady, vlivu a vytežitelností informací a dat, které jsou k dispozici z administrace žádostí v rámci SZIF. Tyto data jsou důležitým indikátorem úspěšnosti vytýčených cílů v rámci SPZ v ČR a nezbytným předpokladem pro stanovení základních rámců a cílů pro nové programové období od roku 2014 do roku 2020.

Tato potřeba zvýšené výzkumné percepce lesnického opatření v SZP je o to intenzivnější, protože se jedná o jedno z mála efektivních lesnických opatření, kde skutečně dochází k transferování finančních prostředků z EU k fyzickým a právnickým osobám v ČR.

2. Cíl práce

Zpracování analýzy dopadu opatření Zalesňování zemědělské půdy v rámci Společné zemědělské politiky v programovém období Horizontálního plánu rozvoje venkova a Programu rozvoje venkova na nově založené lesní porosty v České republice. Na základě determinovaných metod provedení ocenění vybrané lokality a projektu zalesnění. Vyhodnocení ocenění tržních a netržních vlastností zemědělského pozemku před založením a po založení lesního porostu. Modelace výdajových propočtů vypracovaného projektu zalesnění na zemědělské půdě v komparaci s predikovanou dotací na založení lesního porostu, dotací na péči o takto vzniklý porost a dotací na náhradu za ukončení zemědělské výroby v rámci opatření Zalesňování zemědělské půdy, které je integrální součástí Programu rozvoje venkova programového období 2007 - 2013. Implementace získaných poznatků a zkušeností pro nové programové období datované od roku 2014 do roku 2020.

3. Metodika

3.1. Analýza

Diplomová práce na téma Zalesňování zemědělské půdy v rámci Společné zemědělské politiky v České republice obsahuje analýzy dostupných vědeckých publikací, článků a zpráv v oblasti SPZ, které se specializují na oblast ZZP a jejich dopadů. V teoretické části budou vysvětleny základní kontury SPZ v evropském a následně českém kontextu a její institucionální charakter. Za účelem získání informací o způsobu podpory zalesňování SPZ, byly kontaktovány akreditované platební agentury s požadavkem na spolupráci. V rámci teoretické části bude také zakomponována analýza příslušné legislativy a systémy podpor, které se váží na NV č. 308/2004 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy, v platném znění, a NV č. 239/2007 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy, v platném znění.

Po analýze teoretické části bude diplomová práce zaměřena na agregaci a následnou vizualizaci dostupných dat z informačního systému SZIF v programovém období HRDP datované roky 2004 až 2006 a PRV datované roky 2007 do roku 2011 včetně predikované projekce do konce programového období roku 2013. Analýza bude rozložena podle programu SPZ, fiskálního roku podané žádosti o dotaci a podle dotace na založení lesního porostu, péče a náhrady.

Analýzy budou reflektovat esenciální otázky opatření ZZP v rámci SZP, tj. jak mají nastavené dotační podmínky ZZP vliv na strukturu zalesnění v ČR, na podíly jednotlivých dřevin v méně příznivých oblastech venkova, na podíly konkrétních dřevin použitých při založení lesního porostu na zemědělské půdě, na kategorie zemědělské kultury před zalesněním, na vyplacené prostředky a na predikce potřeby finančních prostředků z veřejných rozpočtů vyplývající z nárokových opatření ZZP v rámci SZP.

3.2. Ocenění zemědělského pozemku určeného pro zalesnění

Pro ocenění determinovaného zemědělského pozemku určeného pro investiční záměr založení lesního porostu bude použit Zákon o oceňování nemovitostí č. 151/1997 Sb., v platném znění a ocenění podle výnosové metody. Ocenění pozemku bude provedeno před investičním záměrem a po investičním záměru zalesnění zemědělské půdy. Při vědomí, že skutečná, tj. tržní cena pozemku je sjednána na trhu, tj. při střetu poptávky a nabídky, a na fluktuaci ceny pozemku na trhu mají výrazný vliv různé faktory, budou získané teoretické ceny zemědělského pozemku využity k vyhodnocení míry ochoty investora investovat disponibilní prostředky pro investiční záměr zalesnění zemědělské půdy.

3.2.1. Před investičním záměrem

I. Ocenění podle „Zákona o oceňování nemovitostí“ č. 151/1997 Sb., v platném znění

Cena zemědělského pozemku bude získána na základě Zákona o oceňování nemovitostí č. 151/1997 Sb., v platném znění a podle vyhlášky č. 3/2008 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., a podle Cenového věstníku č. 1/2011 ze dne 18. ledna 2011. K potřebnému výpočtu bude nutné identifikovat determinovaný zemědělský pozemek určený pro zalesnění, získání pětimístného číselného kódu bonitované půdně ekologické jednotky (dále jen „BPEJ“) a celkovou výměru pozemku.

Ocenění podle „Zákona o oceňování nemovitostí“ č. 151/1997 Sb., v platném znění tedy bude probíhat:

Výměra zemědělské parcely * cena podle „Cenového věstníku“ (na základě kódu BPEJ) = Cena podle „Zákona o oceňování nemovitostí“

II. Ocenění podle výnosové metody

K výpočtu ocenění pozemků podle výnosové metody využijeme vzorce:

$$C_s = \sum_{t=1}^{\infty} \frac{r}{(1+i)^t} = \frac{r}{i}$$

C_s cena přírodního zdroje
 r rentní efekt
 i úroková míra

K získání hodnoty rentního efektu budou opatřena data hospodařících subjektů před založením lesního porostu na ploše. Rentním efektem je tedy skutečný příjem či ekonomický benefit, který lze získat ze zemědělského pozemku.

3.2.2. Po investičním záměru

I. Ocenění podle výnosové metody

K výpočtu ocenění pozemků po realizaci podle výnosové metody využijeme vzorce:

$$C_L = \sum_{u=1}^{\infty} \frac{r_u}{(1+i)^u} = \frac{r_u}{(1+i)^u - 1}$$

C_L	cena přírodního zdroje (lesní porost)
r_u	konstantní rentní efekt na konci obmytí
i	úroková míra
u	doba obmytí

Pro ocenění podle výnosové metody bude nutné zpracovat projekt zalesnění, který je v souladu se zákonem č. 289/1995 Sb., v platném znění, o lesích, dále v souladu s vyhláškou č. 139/2004 Sb., v platném znění, o přenosu semen a sazenic lesních dřevin a v souladu s NV č. 239/2007 Sb., v platném znění, o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zalesňování.

Výpočet bude rozdělen podle listnatých a jehličnatých dřevin, kde je různý rentní efekt a doba obmytí. Limitujícím faktorem stanovení reálné hodnoty a ocenění pozemku je předpokládaná renta obmytí. Je velmi obtížné predikovat cenu lesní hmoty v tak dlouhém časovém období. Ačkoli je možné předpokládat, že z důvodu tlaku na energie a využití lesa a dřevní hmoty jako obnovitelného zdroje energie (dále jen „OZE“), vyšší výkupní cenu v dlouhodobém horizontu, provedeme výpočet dvou možných scénářů, který předpokládá rentní efekt na konci obmytí v současné hodnotě a hodnotě řádově vyšší.

3.3. Ocenění biotopů metodou „Biotope Valuation Method“

K ocenění netržních vlastností založeného lesního porostu bude lokalita oceněna na základě výpočtu, který je definován v knize Hodnocení a oceňování biotopů České republiky (Seják a kol., 2003). Touto metodou tzv. „Biotope Valuation Method“ bude zjištěna ekologická újma nebo přínos na krajinu a přírodu připraveného projektu zalesnění.

Každému jednotlivému typu biotopu je přiřazena hodnota 1 – 6 bodů pro každou z níže uvedených charakteristik, tj. zralost, přirozenost, diverzita, struktura, diverzita druhů, vzácnost typu biotopů, vzácnost přírodních druhů typu biotopů, citlivost typu biotopů a ohrožení typu biotopů.

Ocenění biotopů bude provedeno na typu biotopu a podskupiny biotopu „jednoletých ozimích kultur na orné půdě reprezentující zemědělský pozemek“ a na biotopu nebo podskupiny biotopu „paseky, lesa po výsadbě a renaturalizační výsadby dřevin“. Následně bude pro oba typy biotopu proveden výpočet roční hodnoty lokality podle ekosystémových služeb.

I. Hodnota biotopu před záměrem

Jedná se o pozemky, které byly využívány k zemědělské činnosti se zemědělskou kulturou orná půda.

číslo	Typ biotopu nebo podskupin biotopů	parametr								Su	ZBH	HB
		Z	P	DS	DD	VB	VD	CB	OB	%		
174	X4.4. Jednoleté a ozimé kultury na orné půdě	1	2	2	2	1	1	3	3	31	56	10

ZBH – základní bodová hodnota (maximálně 576)

HB – hodnota biotopu (základní hodnota v % z maximální hodnoty [576])

Výpočet ohodnocení biotopu plochy před provedením záměru:

$$HB = 10 \text{ bodů/m}^2 \times \text{cena za biotop (m}^2\text{)} \times \text{plocha pozemku (m}^2\text{)}$$

II. Hodnota biotopu po záměru

V rámci investičního záměru založení lesního porostu se změni zemědělské pozemky na pozemky, které budou plnit funkci lesa.

číslo	Typ biotopu nebo podskupin biotopů	parametr								Su	ZBH	HB
		Z	P	DS	DD	VB	VD	CB	OB	%		
163	XL5 Paseky, les po výsadbě a renaturalizační výsadby dřevin	2	3	3	3	2	2	2	3	42	99	17

ZBH – základní bodová hodnota (maximálně 576)

HB – hodnota biotopu (základní hodnota v % z maximální hodnoty [576])

Výpočet ohodnocení biotopu plochy po provedení záměru:

$$HB = 17 \text{ bodů/m}^2 \times \text{cena za biotop (m}^2\text{)} \times \text{plocha pozemku (m}^2\text{)}$$

III. Výpočet roční hodnoty lokality podle ekosystémových služeb

V rámci diplomové práce se zaměříme na výpočet (odhad) roční hodnoty tří ekosystémových služeb, tj. biodiverzity (poskytování prostoru pro organismy), produkce kyslíku a klimatizační službu.

a) Biodiverzita

Pro výpočet (odhad) hodnoty biodiverzity před záměrem a po záměru využijeme diskontní vzorec:

$$K_n = K_0 \times (1+i)^n$$

K_n současná hodnota

K_0 počáteční vklad

i úroková míra

n počet období

b) Produkce kyslíku

Pro výpočet produkce kyslíku použijeme vzorec:

Produkce kyslíku = produkce kyslíku dle bioty kg/ha x množství přepočtu kg kyslíku na litr kyslíku x 0,50 Kč/l x velikost plochy

c) Klimatizační služba

Pro výpočet klimatizační služby použijeme vzorec:

Klimatizační služba = množství odpařených litrů [l.m-2.rok-1] x 1,4 kWh (0,7 kWh chlazení, 0,7 kWh oteplování) x 2 Kč (cena vyrobené kWh)

3.4. Komparace vynaložených výdajů k poskytnuté dotaci

Komparace vynaložených výdajů k poskytnuté dotaci bude proveden na základě zpracovaného projektu zalesnění, který bude v souladu se zákonem č. 289/1995 Sb., v platném znění, o lesích, dále v souladu s vyhláškou č. 139/2004 Sb., v platném znění, o přenosu semen a sazenic lesních dřevin, které mimo jiné stanovuje minimální počty životaschopných jedinců na ploše, a v souladu s NV č. 239/2007 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zalesňování, v platném znění.

Referenční ceny budou získány oslovením certifikovaných prodejců sadebního materiálu podle aktuálních ceníků a nebudou zakalkulovány hromadné slevy, popřípadě slevy na přepravu sadebního materiálu.

Výdaje projektu zalesnění budou následně strukturovány:

- výdaje spojené s administrací žádosti o dotaci
- výdaje na nákup sazenic
- výdaje na úpravu pozemku před zalesněním
- výdaje na sadbu, dopravu, dovoz, rozvoz, zakládání
- výdaje na stavbu oplocení
- výdaje na péči o takto vzniklý porost po dobu alespoň 5 kalendářních let

NV č. 239/2007 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zalesňování, v platném znění, které je součástí SPZ aplikované v ČR je tzv. nárokovým opatřením, tj. pokud žadatel splní podmínky, které jsou uvedeny ve výše zmíněném nařízení, je poskytnuta dotace ve výši daného kurzu fiskálního roku podané žádosti a příslušnou plochou zalesnění. Projekt a dotace bude projektována ve fiskálním roce 2011, tj. ve stanoveném kurzu ve výši 25,088 Kč/EUR.

4. Společná zemědělská politika

4.1. Historie Společné zemědělské politiky

4.1.1. Období před vznikem Společné zemědělské politiky

Diskuse nad integrací SPZ v Evropě započala téměř ihned po druhé světové válce. Tyto diskuse se vedly především na poli Rady Evropy a Organizace pro hospodářskou spolupráci. Ústřední roli v rámci diskuse zde hrály především země jako Francie, Holandsko a Anglie. V širším měřítku byly identifikovány dvě oblasti zájmu agrárního sektoru. První oblastí bylo zajištění stabilních dodávek potravin pro obyvatelstvo po druhé světové válce a druhou oblastí bylo zajištění životní úrovně a stability příjmů agrárního sektoru.

Konsekvence byly zřejmé. Produkce zemědělského sektoru byla velmi nízká z důvodu devastace po druhé světové válce a bylo esenciálním zájmem jednotlivých států zajistit produkci základních potravin pro své obyvatelstvo. Diskuse se tedy zaměřily především na tři oblasti, tj. nad zajištěním základních potravin pro obyvatelstvo, které trpělo podvýživou a nedostatečným příjmem živin, dále nad existencí vysoké míry závislosti na dovozu potravin, které bylo považováno za vysoké riziko pro nezávislost suveréna a politickou nestabilitu, a třetí oblastí byla zahraniční měna, v tomto případě dolar, který byl velmi žádaným, ale také velmi vzácným zdrojem k uskutečnění mezinárodních obchodů se zemědělskými komoditami. V rámci diskuse vykrystalizovala také otázka zajištění vyšších příjmů pro zemědělce, které dle empirických výzkumů svým příjmem výrazně zaostávaly za příjmem ostatních sektorů ekonomiky.

Vzájemné jednání nevedly k žádnému usnesení, dohodě či právnímu aktu. Rozdíly mezi Francií a Holandskem, které zastupovaly nadnárodní směřování s důrazem na silné společné zájmy na jedné straně a Velkou Británií na straně druhé, která byla spíše proti nadnárodní myšlence a těžila z vlastních vazeb a zájmů vyplívající z Commonwealthu, byly příliš velké. Diskuse nad těmito tématy vrcholila mezi léty 1952 a 1954. Podle Fearne (1997) diskuse a finální nezdár vzájemných rozhovorů vypovídal spíše o rozdílech mezi jednotlivými evropskými státy než o tématu SZP.

Po nezdaru rozhovorů v roce 1954 bylo zřejmé, že některé země sdílejí vize společného a jednotného trhu v Evropě a to včetně trhu se zemědělskými komoditami. Rozhovory tedy intenzivněji začaly probíhat mezi šesti zeměmi a to Francií, Německem, Itálií, Holandskem, Belgií a Lucemburkem, které měly společné cíle, a které byly svolné k nějaké formě vzájemné ekonomické integrace. Tyto země vzájemně již participovaly na založení Evropského společenství uhlí a oceli a tyto dobré zkušenosti byly základem pro úspěšnou konferenci v Mesině v Itálii v roce 1955. Závěrečná zpráva z Mesiny se stala základním kamenem pro budoucí vznik EHS a zemědělství bylo jedním z velmi diskutovaných témat (Zobbe, 2001).

Podle Mansholta (1963) zde byly přinejmenším 4 dobré důvody pro zahrnutí zemědělského sektoru do ekonomického integračního procesu v západní Evropě. Za

prvé, zde byly důvody praktické, tj. je velmi obtížné separovat zemědělský sektor a jeho produkty od ostatních produktů například průmyslového charakteru v rámci jednotného trhu. Za druhé, agrární sektor hrál významnou roli v ekonomice šesti zakládajících států a podílel se výraznou měrou v rámci celkového zahraničního obchodu. Za třetí, úroveň případné fluktuace cen potravin v národní ekonomice byly výrazně ovlivněny zemědělskými trhy a zemědělskou politikou a jejich stabilita byla považována za důležitou i pro ostatní sektory nezemědělského charakteru. Za čtvrté a poslední důvod pro zahrnutí zemědělského sektoru do integračního procesu bylo, že tyto změny jsou integrálně propojeny se všeobecným ekonomickým růstem a blahobytem.

Agenda zakládajících zemí byla po jednání zřejmá, tj. zahrnout agrární sektor do evropské integrace při vědomí, že neúspěšná jednání po dobu 10 let v rámci Rady Evropy a Organizace pro hospodářskou spolupráci zanechaly hluboké příkopy a vzájemné problémy. V lednu 1958 vstoupily na základě společných jednání zakládajících států v platnost tzv. Římské smlouvy. Hlavním důvodem, že jednotlivé pasáže zemědělské politiky byly v rámci Římských smluv natolik vágní, bylo zajištění podpisů jednotlivých států pod Římskou smlouvou a naplnění myšlenky míru, bezpečí a prosperity v Evropě. Nebylo primárním zájmem definovat komplikovaně zemědělskou politiku, ale spíše založit instituce a legislativní rámce, které by následně byly implementovány do společných zásad k dosažení cílů v zemědělském sektoru (Zobbe, 2001).

Před detailnějším rozbohem evropského integračního procesu a vznikem SPZ se zaměříme na hlavní agrární indikátory klíčových evropských zemí prezentovaných v tabulce č. 1 (v rámci podílu zemědělského sektoru na celkovém obchodu byly data za Lucembursko agregována do dat Belgie).

Tabulka 1: Hlavní agrární indikátory před vznikem a po vzniku SPZ

	Podíl zemědělského sektoru na HDP (%)		Podíl zemědělského sektoru na celkové zaměstnanosti (%)		Podíl zemědělského sektoru na celkovém obchodu (%)	
	1955	1960	1955	1960	Export	Import
Belgie	7,9	7,3	9,3	7,6	5,4	17,2
Lucembursko	9,3	7,6	19,4	16,4		
Holandsko	11,4	10,5	13,2	11,5	33,6	19,6
Německo	8,0	6,0	18,5	14,0	2,8	32,9
Francie	11,4	9,7	26,9	22,4	14,9	29,2
Itálie	20,7	15,1	40,0	32,8	22,6	20,6
EHS	11,5	9,0	21,2	17,5	15,9	23,9
Anglie	4,8	4,0	4,6	4,3	6,5	41,8
Dánsko	18,4	14,4	24,9	21,2	65,7	20,3

Zdroj: OECD (1969); Zobbe (2001)

Data klíčových zemědělských indikátorů v letech před podepsáním Římských smluv ilustrují, že agrární sektor hrál velmi důležitou roli v ekonomice zakládajících států a iniciátorů evropské integrace. V případě hrubého domácího produktu v průměru dosahoval agrární sektor téměř 12 %, v případě zaměstnanosti 21 % a podílu na celkovém obchodu téměř 24 %.

Další klíčový hráč, který byl účasten od počátku diskuse nad integračním procesem na konci 50. let 20. století, tj. Velké Británie agrární data ilustrují, že role zemědělského sektoru na celkové ekonomice byla pouze minoritní s vysokým podílem importu zemědělských komodit (Zobbe, 2001).

4.1.2. Vznik Společné zemědělské politiky

S podpisem Římských smluv roku 1957 a vznikem EHS dne 1. ledna 1958 byly položeny základy pro vznik SPZ. Agrární sektor byl zmíněn v článku 38 až 47 Smlouvy, ale neobsahoval žádné nařízení, či jinou právní sílu pro skutečnou a reálnou zemědělskou a vzájemně koordinovanou politiku. V rámci článku 39 Smlouvy jsou zmíněny cíle, které lze charakterizovat následně:

- zvýšit produktivitu zemědělského sektoru podporou technického pokroku a zajistit racionální rozvoj zemědělské produkce a nalézt optimální využití výrobních faktorů a pracovníků v zemědělství;
- tedy zajistit tzv. férový standard životní úrovně pro zemědělskou komunitu především zvýšením individuálních příjmů osob a subjektů angažovaných v zemědělství;
- stabilizovat trhy;
- zajistit dostupnost dodávek zemědělských produktů;
- zajistit dostupné dodávky zemědělských produktů k zákazníkovi za „rozumné“ ceny.

Dalšími důležitými body jsou články 40 a 43, které odkazují na potřebu implementace SPZ do pěti let, tj. k datu začátku roku 1962 a stanovuje odpovědnost Komise s lhůtou dvou let, aby připravila a navrhla reálnou zemědělskou politiku a její reálné uplatnění pro splnění stanovených cílů článkem 39 Smlouvy (Zobbe, 2001).

Jak už bylo zmíněno dříve, rozhovory o podobě SPZ byly vedeny mnohem dříve než před vznikem EHS. V létě roku 1958 se konala schůzka různých delegací zahrnující politiky, veřejné činitele, zástupce farem a potravinářského průmyslu s nově sestavenou Komisí v Itálii ve městě Stresa a tato schůzka nastínila základní problémy, kterým zástupci zemědělského sektoru musí čelit a důvody proč by měly být co nejdříve tyto palčivé problémy řešeny (Tracy, 1994).

Výsledky rozhovorů s Komisí roku 1958 můžeme shrnout následně. Za prvé, zemědělský sektor by měl být integrální součástí celkové ekonomické strategie Společenství. Za druhé, vnitřní trh by měl být ochráněn protekčně proti zbytku světového zemědělského trhu. Za třetí, systém organizace trhu by měl být založen na cenové podpoře zemědělství s ohledem na strukturální politické opatření, které zajistí optimální využití výrobních faktorů. Za čtvrté, rodinné farmy by měly být základním kamenem evropského zemědělství a za páté, zajistit, aby cenová podpora spojená se strukturální politikou zajistila alespoň stejnou úroveň příjmů zemědělského sektoru ve vztahu s ostatními segmenty ekonomiky (Fearne, 1997).

Podle Tracy (1994) a Fearne (1997) byla v rámci rozhovorů řešena především strukturální politika. Komise opakovaně zmiňovala problematičnost cenové podpory

bez absence nějaké formy strukturální politiky. Tato absence by vedla pravděpodobně k nesplnění cíle zajištění vyšších příjmů a atraktivitu zemědělského sektoru. Bylo také zmíněno, že cenová politika by mohla vést k výrazným problémům v dlouhodobém horizontu. Delegace z různých zemí, různých specifik, různých struktur zemědělského sektoru a struktury farem měly pochopitelně odlišné představy vedoucí k zajištění cílů SPZ. V roce 1960 Komise prezentovala základní návrhy na SPZ. Návrhy zahrnují následující principy společné politiky:

- a) volný trh v rámci členských států evropského hospodářského prostoru, tj. žádné bariéry pro zemědělské produkty uvnitř Společenství;
- b) členské státy Společenství budou preferovat produkty vyprodukované uvnitř volného trhu před produkty ze států, které jsou mimo Společenství;
- c) společné financování, tj. fondy SPZ budou součástí Evropského rozpočtu se všemi příjmy a výdaji, které jsou generovány aplikováním společné politiky.

Tyto návrhy byly více méně implementovány v průběhu 60. let 20. století. Tarifní cla byly stanoveny za účelem zajištění fungujícího vnitřního a volného trhu zemědělských produktů mezi členskými státy Společenství. Tržní ceny na vnitřním trhu byly stabilizovány systémem intervencí. K zajištění vyšších cen zemědělských komodit byla použita kombinace systému různých exportních a importních restrikcí popřípadě ekonomických nástrojů. Principy společného financování znamenaly, že veškeré náklady a přínosy SPZ byly záležitostí společného zájmu a byly provozovány srze společný rozpočet Společenství. SPZ byla plně zaimplementována členskými státy Společenství na konci 60. let 20. století (Zobbe, 2001).

4.1.3. Vývoj Společné zemědělské politiky

Vznik a začátek působení SPZ měl výrazný úspěch v oblasti výkonů zemědělského sektoru, který plynule rostl od roku 1962 až do roku 1972. Ceny pro konzumenty a spotřebitele zůstaly relativně nízké a stabilní. Pro zakládající členy Společenství vysokým tempem rostla potravinová soběstačnost, avšak jeden z cílů spojený s úrovní standardu a příjmové ochrany venkova, nebyl stále na požadované úrovni a stal se dominantním tématem reforem SPZ v následujících letech (Rounsevell et al., 2002).

Během 70. let byly provedeny změny v rámci podpory cenových mechanismů SPZ. Byly založeny na modifikaci cenové politiky a tržních intervencí, které sledovaly regulaci výkonů a kontrolu výdajů. Ve stejném čase bylo stále více zřejmé, že reforma podpory cenové politiky neřeší strukturální problémy zemědělského odvětví. Mansholtovo memorandum roku 1968 a direktivy z roku 1972 a 1975 se pokusily o strukturální reformu, která byla zaměřena na zvýšení životaschopnosti farem pomocí restrukturalizace menších farem do farem větších velikostí. Byly představeny a navrženy různé pobídky zahrnující edukativní semináře pro farmáře (direktiva 72/161), finanční asistence pro mladší a začínající farmáře (direktiva č. 72/160), investice do modernizace farem (direktiva č. 72/159) a také program pro méně příznivé oblasti (direktiva č. 75/268) (Rounsevell et al., 2002).

Účelem přímé pomoci a specifického opatření pro méně příznivé oblasti (dále jen „LFA“) bylo zajistit a umožnit pokračování farmaření a tím spojená péče o krajinu v oblastech, které mají horší produkční podmínky. Důvody zavedení byly kombinací

sociální, ekonomické a enviromentální povahy. Podmínky pro specifické opatření byly dány směrnicí č. 2328/91, která poskytovala kompenzační příspěvky za zvíře nebo hektar v LFA a investiční pomoc pro modernizaci farmy nebo zlepšení podmínek pastvy. LFA opatření se stalo následně zárodkem pro ostatní opatření tohoto typu jako agroenvironmentálních opatření a přímých plateb (Rounsevell et al., 2002).

Počátkem 80. let na základě relevantních dat je možné konstatovat, že politické cíle, které byly zahrnuty v rámci Římských smluv, byly ve všech parametrech splněny. Byla zvýšena výrazně produktivita a zemědělský sektor prošel razantní modernizací. Přesto podíl agrárního sektoru na celkovém HDP výrazně klesl a sektor opustilo velké množství pracovníků. Pokud jde o dodávky spotřebitelům za rozumné ceny, bylo dosaženo celkovým vývojem zemědělského sektoru a zvýšenou produktivitou práce, že podíl výdajů na potraviny ve spotřebitelském koši rodiny pravidelně klesal. V 50. letech při vzniku SPZ byly členské státy v základních komoditách soběstačné a začaly dosahovat přebytků včetně dalšího člena Velké Británie, který se stal součástí EHS roku 1973. Z hlediska cílů agrárního sektoru, které byly stanoveny Římskou smlouvou, lze konstatovat, že došlo k velkému naplnění a úspěchu, které vedly avšak k vysokému podílu na Evropském veřejném rozpočtu. Zemědělská politika se podílela na Evropském rozpočtu téměř 70 % všech rozpočtovaných výdajů (Cantore et al., 2011).

Od počátku 80. let se jednotlivé členské státy pokoušely celkové výdaje na zemědělskou politiku v rámci společného rozpočtu co nejvíce redukovat. Počátkem 21. století zemědělská politika dosahovala 46,7 % výdajů Evropského rozpočtu. V polovině 80. let a začátkem 90. let bylo zřejmé, že splněné cíle SPZ vedou k velkým přebytkům zemědělských komodit (především mléko, obilí, jatečný dobytek apod.), které nenacházely odbytiště a konzumenty na společném trhu. Členské státy reagovaly na tento stav zavedením mléčných kvót roku 1984. Z důvodu produkce zemědělských komodit, které neměly uplatnění na vnitřním trhu, z důvodu zvýšených veřejných výdajů do oblastí podpory zemědělského sektoru na úkor ostatních sektorů ekonomiky a z důvodu mezinárodního tlaku na způsob podpory domácích producentů, bylo nutné provést zásadní reformu SPZ a nalézt jiné cíle a smysl podpory zemědělského sektoru a venkova. V roce 1992 byly přijaty návrhy reformy SPZ, které se nazývají tzv. McSharryho reformy (Rounsevell et al., 2002).

Cílem McSharryho reformy bylo docílit zvýšení konkurenceschopnosti zemědělského sektoru v komparaci se světovým trhem, omezit rostoucí veřejné výdaje a jejich podíl na Evropském rozpočtu a posilovat dlouhodobé trendy snížení generování přebytků klíčových zemědělských komodit. Mezi základními cíly bylo také snižování intervenčních cen, které byly nahrazeny přímými platbami, které měly za cíl udržovat příjmovou úroveň farem a povinné set-aside. Ve stejném čase byly také představeny a posíleny ideje environmentální ochrany, rozvoje venkova a strukturální reformy (Cantore et al., 2011).

Na základě dohod roku 1995 na půdě Světové obchodní organizace, které omezily možnosti členských států regulovat zemědělské podpory a ochranu zemědělského sektoru členských států, tj. programů, které zvyšovaly ceny zemědělských komodit a příjem domácích zemědělských subjektů včetně exportních podpor, byla přijata

v roce 2000 tzv. Agenda 2000. Tato reforma, která byla vypracována Komisí roku 1997, posilovala prvek ochrany životního prostředí na rozdíl od klasické podpory definované od počátku Římským smluv. Součástí Agendy byl také finanční výhled SPZ a posudky zemí, které se ucházely o členství v EU a přijímaly SPZ (Duspiva, 2012).

Agenda 2000 předpokládala v relativně krátkém čase vypracovat její dopady na SPZ a následně získané data využít v rámci nové reformy, která byla spojena s předpokládaným přijetím dalších členů EU. Jednalo se o největší rozšíření v historii, tj. rozšíření o 10 nových členských států EU k roku 2004. Tato agregovaná a iniciační data pro novou reformu z Agendy 2000 byly naplánovány získat nejpozději k roku 2003. Roku 2003 byla navržena reforma, která byla nazvána tzv. Fischlerova reforma podle tehdejšího rakouského komisaře a skládala se 4 stěžejných bodů. Za prvé, oddělit definitivně přímé platby od produkce pomocí jednotné platby na farmu, za druhé, tzv. cross-compliance (dále jen „CC“), tj. podmínit získání finančních prostředků na základě ochrany životního prostředí a zvířat v souladu s dobrým hospodařením, za třetí zavedení tzv. modulace, tj. vyčlenění veřejných prostředků na rozvoj venkova na úkor přímých plateb, a posledním bodem bylo snížení intervenčních cen (Duspiva, 2012).

Po největším rozšíření EU a členů SPZ v roce 2004 byla v roce 2007 započata nová reforma nazvaná Health Check. Jejím úkolem limitovaným finančním rámcem do roku 2013 je upravit mechanismy a reformy přijaté tzv. Fischlerovou reformou. Základní principy přijaté změny SPZ jsou spojené s postupným ukončováním mléčných kvót, oddělením přímých plateb od produkce, asistence sektorům se specifickými problémy, tj. důraz na rozvoj venkova a ochrany ŽP, opuštění od podmínky set-aside, posílení CC, podpora mladých zemědělců apod. (Cantore et al., 2011).

Dne 12. října 2011 Komise předložila Evropskému parlamentu a Radě základní cíle reformy do roku 2020, které jsou spojeny s oblastí životaschopné produkce potravin, udržitelného hospodaření s přírodními zdroji a opatřením v oblasti klimatu a vyvážený územní rozvoj. Rámec stanovený Komisí předpokládá ponechání strukturu dvou pilířů s rozpočtem v nominální hodnotě úrovně fiskálního roku 2013. Přímé platby by měly směřovat k podpoře udržitelného hospodaření a podmíněny tzv. greeningem, tj. závazné opatření pro boj proti klimatické změně a zlepšení životního prostředí. Greening neboli ozelenění bude povinné pro všechny farmáře pobírající základní přímou platbu spojené s udržením trvalých travních porostů, diverzifikací plodin na orné půdě a ponechání ekologicky zaměřené plochy v rozsahu nejméně 7 % rozlohy zemědělské půdy. Tyto návrhy jsou projednány jednotlivými členskými státy a jejich uskutečnění záleží na vůli a schopnosti vyjednávacích týmů a potřeb členských států SPZ. Tyto právní rámce nebyly dosud schváleny (Fantyš, 2012).

4.2. Zalesňování zemědělské půdy v rámci Společné zemědělské politiky

4.2.1. Historie opatření Zalesňování zemědělské půdy

Velké přebytky zemědělské výroby v posledních letech v mnoha evropských zemích znamenal tlak na méně bonitní zemědělské plochy, které přestaly být zemědělskými subjekty využívány k zemědělské činnosti. Mnoho z těchto „opuštěných ploch“ jsou

vhodné pro zalesnění. Je důvodné předpokládat, že vlivem SPZ ES respektive politiky EU v následujících letech, bude nevyužitá a méně bonitní půda využita pro plochy určené k plnění funkcí lesa (dále jen „PUPFL“) (Rabbinge et van Diepen, 2000).

Podpora ZZP v rámci SPZ je možné datovat od začátku McSharryho reformy roku 1992 administrované podle nařízení Komise č. 2080/92. Cíle opatření ZZP bylo podpořit alternativní použití zemědělské půdy a podpořit rozvoj lesnického sektoru na venkově. Dalším environmentálním aspektem bylo podpořit zachycení CO₂ a boj proti klimatické změně. Základní pomoc byla rozvržena na pokrytí nákladů spojených se založením lesního porostu, na pokrytí nákladů na zajištění porostu po dobu 5 let a každoroční kompenzace ušlého příjmu z pozemku po dobu až 20 let. Během let 1993-1996 byla podpořena plocha 500 000 ha nového lesního porostu na zemědělské půdě. Téměř polovina nově zalesněné plochy byla vysázena ve Španělsku. Dalšími členskými zeměmi, které využívaly opatření ZZP, patří Velká Británie, Irsko, Portugalsko, Itálie, Francie a Německo. V případě ostatních členských států byly podpořené plochy minimální, nebo byly opatření nastaveny velmi limitně pro masovější rozšíření (Gay S.H. et al., 2005).

Agenda 2000 kromě podpory ZZP zahrnuje podporu ochrany stávajícího lesního porostu, investice do mimoprodukčních vlastností lesního porostu a zvýšenou potřebu podpory lesních porostů v rámci LFA. Následně byla podpora ZZP zahrnuta v rámci programu SAPARD a HRDP v programovém období 2004 -2006 (Gay S.H. et al., 2005).

Budoucí strategie EU v oblasti lesnictví a ZZP je spojená s Akčním plánem evropských lesů 2006 a PRV administrované podle nařízení Rady č. 1698/2005 v programovém rámci 2007 – 2013, které oba zdůrazňují strategie zmírnění dopadů změny klimatu a vyšší ochrany biodiverzity (Zanchi, G. et al., 2007).

PRV je podporován z Evropského zemědělského fondu pro regionální rozvoj administrovaný podle nařízení Rady č. 1698/2005. Nařízení v oblasti lesnického sektoru cílí na zajištění ochrany životního prostředí, prevence před přírodními vlivy a požáry, na zmírnění klimatické změny a zvýšení lesního porostu na méně bonitních zemědělských půdách zajišťující diverzifikaci příjmů obyvatel venkova pomocí opatření ZZP a ochrany erozí ohrožené půdy (Zanchi, G. et al., 2007)..

4.2.2. Důvody podpory opatření Zalesňování zemědělské půdy

Venkovský prostor v Evropě prochází za poslední dekády výraznou změnou. Agrární sektor již není primární ekonomickou a hybnou silou tvorby ekonomické úrovně široké masy obyvatelstva a sekundární a terciální sektor získává stále vyšší a vyšší dominanci v hodnotách ekonomických ukazatelů (Roberts, 2002). Důsledkem těchto změn je zvyšující se různorodost a rozdílnost mezi venkovským a městským prostorem (Elands et Wiersum, 2003) a rozdíly se stále více a více v čase prohlubují (Roberts, 2002).

Pokračující restrukturalizace zemědělského sektoru, které vede k zániku některých farem, neznamená pouze, že se zemědělská půda stává dostupná pro osoby a subjekty působící ve svém profesním životě zejména mimo sektor zemědělství, ale

také ve zvýšené percepci a ochotě řádně pečovat o půdu a o národní přírodní zdroje z držby zemědělské půdy (van den Berg et Wintjes, 2000).

Implementací zásad programu Agendy 2000 a liberalizace trhu podepsané EU a Světovou obchodní organizací vede v dlouhodobém horizontu k výrazné redukci agrárních podpor evropského zemědělského sektoru. Důsledkem bude přetrvávající tlak na budoucí perspektivu a ochranu venkovského prostoru spojeného se zemědělskou produkcí a zhoršující se situace obyvatel v mnoha horských a podhorských oblastech. Z důvodu kontinuálního tlaku a implementace mezinárodních dohod bylo nezbytné nalézat pro venkovský prostor a pro méně zemědělsky produkční oblasti nové ekonomické příležitosti a perspektivy (Hyttinen et al., 2000).

V některých členských zemích včetně Dánska a Švédska, kde je velké množství pitné vody alokováno v povrchových zdrojích, je využíváno ZZP k ochraně proti kontaminaci citlivých a strategických zdrojů pitné vody pro zásobování obyvatelstva (Grat et al., 2006; Schelker et al., 2012). Vliv zalesnění na vodní režim a na povrchové zdroje vody je také součástí výzkumu na území České republiky (Romanowicz et al., 2012).

Lze indikovat i rozdílné vnímání obyvatelstva k ZZP v rámci různých oblastí, tj. v oblastech venkovského charakteru nebo převážně v oblastech městských a příměstských. V oblastech s vyšší hustotou obyvatel bylo zalesnění nevyužitých ploch oceněno především pro své mimoprodukční funkce jako například rekreace, estetiku, kulturu krajiny spíše než pro svoji ekonomickou a energetickou hodnotu alokovanou ve dřevní hmotě. Na rozdíl od oblasti s menší hustotou obyvatel venkovského charakteru, kde zalesnění bylo v některých případech hodnoceno negativně, tj. především tam, kde při zalesnění byly použity jehličnaté dřeviny s převládajícím smrkem. Obyvatele venkovských oblastí vyjádřili přání, aby se raději při zalesnění více využívaly a podporovaly listnaté dřeviny na úkor introdukovaných jehličnatých dřevin. Negativní konotace zalesnění ve venkovských oblastech byly také dány nedostatečnou komunikací mezi úmyslem zalesnit pozemek a vlastníky vedlejších ploch a použitím nevhodných dřevin (Dhubháin et al., 2008).

Ve světle zvyšující se potřeby a politického rozhodnutí k zalesňování méně bonitní a degradované zemědělské půdy, je v některých oblastech stále přítomna rezistence a pasivita ve venkovských oblastech využívat honorace k ZZP. Jedním z hlavních důvodů je dlouhotrvající zemědělská historie území a nechť zemědělskou půdu proměnit na půdu k plnění funkcí lesa. Někteří vlastníci zemědělské půdy vnímají zalesnění spíše antagonisticky nikoli jako synergickou sílu propojení zemědělství a lesnictví, a jako předpokládanou vlastní diverzifikaci zdrojů a budoucích přínosů z dřevní hmoty (včetně mimoprodukčních vlastností lesního porostu) v dlouhodobém horizontu. Dalšími důvody jsou nedostatečné znalosti a informace popřípadě administrativní bariéry a limity, s kterými se vlastník zemědělské půdy před záměrem zalesnění musí vypořádat (Kassioumis et al., 2002).

Využití zalesnění k alokování uhlíku v biologické hmotě lesa je důležitou součástí strategie snižování skleníkových plynů v atmosféře a přispívá ke zmírnění změny klimatu. Širší rozšíření lesního porostu na základě lesnicko-zemědělských postupů se sníženou ochranou lesního pozemku, které by efektivně alokovalo antropogenní

plyny, je limitováno nastavením systému na základě Kjótského protokolu, který nevytváří pobídky pro širší využití zalesnění především v marginálních (okrajových) oblastech venkova (Torres et al., 2009).

Lesní ekosystémy a jejich využití v rámci debaty o adaptaci na klimatické změny mají speciální pozici, protože mohou alokovat skleníkové plyny ve své dřevní hmotě a ostatní biomase podle jejich stáří, způsobu hospodaření a environmentálních podmínkách dané lokality (Rosenbaum et al., 2004; Dale et al., 2001), ale také velké množství uhlíku je již alokováno v současných zásobách dřevní hmoty a v biomase. Odlesňování tropických pralesů samotných například v současnosti přispívají 1,5 Gt C year⁻¹ ke globálním antropogenním emisím proti 8,4 Gt C year⁻¹ z použití fosilních zdrojů energie (Canadell et al., 2007; Raupach et al., 2007).

Termín klimatická změna nebo také globální oteplování je spojen s nárůstem průměrné teploty zemské atmosféry. Atmosféra je tvořena směsí plynů, které se až do výšky sta kilometrů ve svém relativním podílu téměř nemění. Výjimkami jsou vodní páry, ozón a některé plyny antropogenního původu, tj. způsobené člověkem, jejichž relativní zastoupení se naopak v atmosféře prostorově velmi proměňuje (Metelka et Tolasz, 2009).

Klimatická změna průkazně ovlivňuje světové ekosystémy a ohrožuje socioekonomické prostředí obyvatel a dostupnost přírodních zdrojů. Lesní ekosystémy mohou tyto uhlíkové zdroje alokovat ve svých strukturách a jsou proto oprávněně integrovány do mezinárodní politiky s „bojem“ proti klimatické změně (Reyer et al., 2009).

Prvotní obavy ohledně tzv. klimatické změny, které byly veřejnosti představeny předními vědeckými představiteli, zazněly v říjnu roku 1985 na mezinárodní konferenci, která byla organizována OSN v rakouském Villachu. Přednášející vědci varovali širokou veřejnost, že hrozí reálně nebezpečí tzv. globálního oteplování, které způsobují skleníkové plyny. Hrozba potenciálního globálního oteplování se v následujících letech stala celosvětovým tématem, na kterém se podílí velké množství vědců na poli mezinárodního klimatického panelu pod patronací OSN (Kininmonth, 2004).

Některé plyny obsažené v atmosféře, které mají značný a prokazatelný vliv na tzv. energetickou bilanci atmosféry, se označují široce používaným termínem „skleníkové plyny“. Mezi tyto skleníkové plyny jsou řazeny především vodní páry, metan, oxid uhličitý, ozón a freony. Vzhledem k jejich fyzikálním vlastnostem, tj. schopnosti zadržovat energii ze slunečního záření a části záření dlouhovlnného, které je vyzařováno zemským povrchem, se zvyšuje teplota zemského povrchu a spodní částí atmosféry (Weart, 2008).

Publikované zprávy z IPCC a ostatní vědecké publikace, které se zabývají současnou změnou klimatu, potvrzují, že antropogenní skleníkové plyny přispívají významně ke globální změně klimatu, které je doprovázeno zvýšením hladiny oceánů a zvýšená frekvence extrémních meteorologických událostí (Solomon et al., 2007). Paleoecologická data odhalují, že prudké změny klimatu se odehrály i v minulosti na planetě Zemi (Birks et Ammann, 2000). Avšak současné klimatické změny, které se objevily v krátkém a relativně teplém období, překonávají ve své rychlosti a rozsahu

jakékoli globální a environmentální změny, kterým kdy lidstvo čelilo (Bush et al., 2004). Můžeme očekávat, že do konce tohoto století je výrazně ohrožen současný ekonomický systém, životní úroveň obyvatelstva a dostupnost přírodních zdrojů v mnoha zemích světa (Hansen et al., 2006) a adaptace na tyto změny se stává důležitou otázkou.

Největším antropogenním zdrojem skleníkových plynů je především využívání fosilních biogenních nositelů energie, tj. uhlí, zemní plyn a ropné produkty. Jejich nositelem je uhlík, který je v nich uložen v podobě biomasy v průběhu několika miliónů let (tzv. uhlíkový cyklus) a využitím, tj. především spalováním, se velmi rychle vrací do oběhu v produkovaných emisích oxidu uhličitého do atmosféry (Metelka et Tolasz, 2009).

Zemědělství a především živočišná produkce je globálně také jedním z hlavních zdrojů environmentálního znečištění (Steinfeld et al., 2006) a jedním z hlavních přispěvatelů a producentů skleníkových plynů způsobující klimatickou změnu (Johnson et al., 2007). Je však možné dosáhnout redukce skleníkových plynů, jejichž původ a produkce je v sektoru zemědělství v rozmezí 50 – 70 % do roku 2050 (v komparaci s rokem 1990) a to v případě, že budou zahrnuty opatření vztahující se k manipulaci a využití hnojiv, optimalizování procesu krmení zvířat, osevního postupu a hospodaření s půdou, využití ekologického zemědělství a kombinace zalesnění a rychle rostoucích dřevin a to bez vlivu na nutnost redukování současné produkce potravin (Dalgaard et al., 2011)

Rámcová úmluva OSN o změně klimatu (the United Nations framework convention on climate change) v roce 1992 a Kjótský protokol (Kyoto protocol) v roce 1997 poskytují právní rámce, kterými se v nadnárodní působnosti snaží vypořádat s nebezpečím klimatické změny. Tyto úmluvy a protokoly definují několik mechanismů, jak omezit vlivy klimatických změn a to: „activities implemented jointly (AIJ)“ mechanismus, „clean development mechanism (CDM)“ a joint implementation (JI)“ mechanismus. Veškeré tyto aktivity a mechanismy mají za cíl přispět k redukcí emisí nebo k uložení (zmírnění) koloběhu uhlíku v atmosféře ve všech zemích světa a tedy ke zmírnění klimatické změny na planetě (UNFCCC, 2007; Aukland et al., 2002).

Podle „Mezivládního panelu ke klimatické změně“ (IPCC) a jeho výstupu zabývající se využitím půdy a lesa (IPCC report on land use, land-use change, and forestry (LULUCF) (Watson et al., 2000), můžeme tyto projekty bojující proti změně klimatu rozdělit do tří typů a to:

- a) Zalesnění („Afforestation“ (A)), tj., konverzi dlouhodobě nezalesněné půdy na lesní pozemky určené k plnění funkcí lesa, kde (relativně) není omezená druhová skladba dřevin a dovoleno použití nepůvodních druhů a rychle rostoucích dřevin;
- b) Obnova zalesnění („Reforestation“ (R)), tj. obnovu lesních porostů na současných půdách bez lesního porostu, kde velmi často je podmínkou ochrana a zachování původních druhů dřevin a ekosystémů v dané lokalitě;
- c) Zamezení odlesňování („Deforestation avoidance“ (D)), tj. zamezení vytěžení lesního porostu, kde je velké množství alokovaného uhlíku ve dřevní hmotě a

zvvyšování ploch nelesní půdy v oblasti intenzivní těžbou a zamezení ilegální selektivní těžby dřeva (Asner et al., 2005; Matoušek, 2012).

Realizací nadnárodních, národních a lokálních projektů podle ARD je možné přispět k redukci atmosférického CO₂ do roku 2050 až do výše 25 % oproti současnému stavu a zvýšit alokování CO₂ ve dřevní hmotě při nízkých nákladech v synergickém efektu s adaptací na klimatické změny a v souladu s trvale udržitelným rozvojem (Niles et al., 2002; Barker et al., 2007). Potencionální úspěch těchto „zmírňovacích“ opatření a aktivit čelí dvěma hlavním výzvám, které musí být vzájemně odděleny a to sice nejasným politickým regulacím a životaschopnosti projektů pod měnícím se regulačním prostředím a politickou změnou v nestabilních částech světa (Barker et al., 2007).

4.3. Česká republika a Společná zemědělská politika

4.3.1. Zemědělská politika České republiky před implementačním obdobím

Zemědělství ČR bylo v předvstupním období připravováno na podmínky, v kterých se bude vyvíjet po vstupu do EU. Byla zpracována „Koncepce agrární politiky ČR na období před vstupem do EU, tj. na léta 1999 – 2003. Období od 1999 do 2001 bylo období nazváno „revitalizace“ a bylo zaměřeno na stabilizaci agrárního sektoru a na přípravu institucí. Cílem bylo zvýšení konkurenceschopnosti agrárního sektoru ČR v komparaci s EU a zbytku světa v souladu se zachováním intenzivního a extenzivního hospodaření na co největší obhospodařované ploše, zajištění dostatečné úrovně příjmů obyvatel zabývajících se zemědělstvím a při respektování závazků ČR v mezinárodním agrárním obchodu (MZe, 2005).

Období od roku 2002 a zakončené vstupem ČR do EU bylo nazváno etapou „adaptace“ a směřovalo k co nejrychlejšímu přizpůsobení agrárního sektoru ČR k podmínkám SPZ v oblasti regionální, strukturální, environmentální a rozvojové venkovské politiky EU. Cílem etapy „adaptace“ bylo přizpůsobení nástroje agrární politiky trendům a nástrojům vývoje evropského zemědělství, tj. mimo jiné, přizpůsobit administraci dotační politiky v sektoru zemědělství ČR dotační politice v EU, jako nástroje pro prosazování SPZ (MZe, 2005). Zásadním dokumentem, podle kterého se formovaly dotace na rozvoj venkova v ČR, bylo nařízení Rady (ES) č. 1257/1999. Tento dokument byl zapracován do „Nařízení vlády, kterým se stanovily podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, programy pomoci k podpoře LFA, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny a kritérií pro jejich posuzování“. Nařízení vlády bylo přijato v roce 2000 pod č. 505/2000 Sb., v tehdejší znění, a následně novelizováno pod č. 500/2001 Sb., v tehdejší znění, a na jejich základě byly poskytnuty dotace v letech 2001 – 2003 (MZe, 2005).

ČR pro období 2004 a 2006 implementovalo tzv. „Horizontální plán rozvoje venkova“, které bylo v souladu s opatřeními nařízení Rady (ES) č. 1257/1999, pozměněné Smlouvou o přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malt, Polska, Slovinska a Slovenska (2003) a nařízením Rady (ES) č. 1783/2003. Při vstupu ČR v roce 2004 bylo nařízení Rady (ES) č. 1257/1999 novelizováno nařízením Rady (ES) č. 583/2004. Dále bylo nařízením Komise (ES) č.

817/2004 změněno prováděcí nařízení Komise (ES) č. 445/2002, které upřesnilo podmínky pro realizaci jednotlivých opatření rozvoje venkova (MZe, 2005).

4.3.2. Horizontální plán rozvoje venkova

Dokument HRDP pro období 2004 -2006 byl schválen vládou ČR usnesením č. 671 ze dne 9. července 2003 a v souladu s usnesením předán Evropské komisi k datu do 11. července 2003. ČR v srpnu obdržela oznámení ze strany Evropské komise, že dokument splňuje, v souladu s čl. 43 nařízení Rady (ES) č. 1257/1999, všechny náležitosti a je možné zahájit neoficiální jednání ohledně zhodnocení a posouzení shody programového dokumentu HRDP s pravidly nařízení Rady (ES) č. 1257/1999. Finální text po negociacích a ukončení připomínkového řízení ze strany Evropské komise byl předán prostřednictvím Stále mise ČR při ES v Bruselu na Generálním ředitelství Evropské komise pro zemědělství dne 26. března 2004. Dne 11. května 2004 byl HTDP ČR pro období 2004 - 2006 schválen výborem STAR (Výbor pro zemědělské struktury). Finanční alokace byly vyčísleny celkově na 678 milionů EUR, EZOZF (Evropský zemědělský orientační a záruční fond) přispěje v období 2004 a 2006 celkovou částkou 542,8 milionů EUR, tuto částku doplní financování z vnitrostátních veřejných zdrojů ve výši 135,7 milionů EUR (MZe, 2005).

Základní cíle a obsah Horizontálního programu rozvoje venkova ČR

Základní cíle HRDP v souladu s čl. 2 nařízení Rady (ES) č. 1257/1999 byly:

- ochraňovat a podporovat vysoké hodnoty přírody a trvale udržitelného zemědělství, které dodržuje environmentální požadavky;
- zachovat a podporovat zemědělské systémy s nízkými vstupními náklady;
- ochraňovat a zlepšovat přirozené prostředí, hygienické podmínky a podmínky spojené s existencí zvířat;
- zachovat a posílit životaschopné sociální struktury venkovských oblastí;

tj., TUR v zemědělství, venkova a jeho přírodních zdrojů (MZe, 2005).

Strategickým cílem z hlediska Ministerstva zemědělství (dále jen „MZe“) a dokumentu HRDP ČR bylo pro programové období 2004 – 2006 především (MZe, 2004):

- I. zachovat zemědělství ve znevýhodněných oblastech, zlepšit příjmovou situaci zemědělců a zemědělských subjektů především v méně příznivých oblastech ČR a působit proti jejich odchodu a odlivu (v případě opatření Zalesňování zemědělské půdy bylo cílem zhodnotit půdu v méně vhodných oblastech pro zemědělské hospodaření a zvýšení diversifikace příjmů);
- II. udržet a ochránit ŽP s důrazem na vodní složku a kulturní krajinu (v případě opatření ZZP bylo zalesnit především půdy ohrožené degradací, svažitých, mělkých, snížit zátěže na ŽP, OZE);
- III. zlepšit věkovou a vzdělanostní strukturu pracovníků v zemědělství;
- IV. alternativně využívat zemědělskou půdu zejména pro vysazování lesních porostů;
- V. sdružovat producenty při uplatnění jejich produkce na trhu;
- VI. podporovat OZE šetrné k ŽP.

K dosažení těchto stanovených cílů byly stanoveny nařízením Rady (ES) č. 1257/1999 tyto opatření (MZe, 2005):

- a) Předčasné ukončení zemědělské činnosti
- b) Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními (LFA)
- c) Agroenvironmentální opatření
- d) Lesnictví
- e) Zakládání skupin výrobců
- f) Technická pomoc

Zalesňování zemědělské půdy HRDP

Opatření ZZP bylo navrženo ve shodě s čl. 31 nařízení Rady (ES) č. 1257/1999, ve shodě s nařízením Komise (ES) č. 445/2002 a nařízením Komise (ES) č. 963/2003.

Předpokladem opatření ZZP bylo umožnit zemědělcům hospodařícím na zemědělské půdě, respektive uživatelům zemědělské půdy, poskytnout podporu na založení lesního porostu na těchto pozemcích. Cílem opatření bylo zvýšení diverzifikace výroby, které vede k posílení ekonomické a sociální dimenze trvale udržitelného zemědělství a venkova.

Opatření mělo docílit snížení zornění půdy a to bez rizika navýšení podílu neobhospodařované půdy a ochrany ŽP. Lesní porosty jsou důležitým zdrojem obnovitelné energie, ale také i krajinným prvkem v krajině, majícím vliv na vodní režim, ochranu půd a v menší míře také rekreační, sanitární, estetický a kulturní význam (MZe, 2004).

ZZP v ČR bylo kontinuálně podporováno již od roku 1994. Podpora byla ve formě přímé a nevratné finanční pomoci. V letech 1994 do roku 2001 byla na zalesnění vyplacena částka 379,7 mil Kč, z toho 226,5 mil Kč bylo vyplaceno na zalesnění 3 753 ha zemědělských pozemků a 153,2 mil Kč bylo poskytnuto na péči o mladé lesní porosty.

V roce 2002 byla poskytnuta finanční pomoc v celkové výši 88,9 mil Kč na zalesnění 1 203 ha zemědělské půdy (včetně podpory na ochranu mladých lesních porostů) (MZe, 2004).

Cíle opatření

- i. trvalé snížení výměry zemědělsky obhospodařovaných půd;
- ii. rozšíření zalesněných ploch a posílení biodiverzity krajiny;
- iii. posílení dimenze trvale udržitelného rozvoje venkova a venkovského prostoru;
- iv. zajištění diverzifikace příjmů zemědělských subjektů a zemědělců
- v. zlepšení ekologické rovnováhy venkovského prostoru

Charakteristika opatření

Pro účely opatření ZZP se rozumí zemědělská půda, která je reálně využívaná a evidovaná v evidenci půdy (dále jen „LPIS“) pod zemědělskou kulturou podle § 3

zákona č. 252/1997 Sb., v tehdejší znění. Administrace žádosti na SZIF probíhala a probíhá podle národní legislativy NV č. 308/2004 Sb., a podle evropské legislativy nařízením Rady (ES) 1257/1999, nařízením Komise (ES) č. 445/2002, nařízením Komise (ES) č. 796/2004 a nařízením Komise (ES) 1122/2009.

V rámci opatření byly a jsou poskytovány tyto dotace:

- dotace na založení lesního porostu
- dotace na péči o lesní porost (po dobu 5 let)
- dotace na náhradu za ukončení zemědělské výroby (po dobu 20 let)

NV č. 308/2004 Sb., v § 6 stanovuje výši dotace na založení lesního porostu, popřípadě dotace na péči o lesní porost a náhrady za ukončení zemědělské výroby. Výše dotace na založení lesního porostu, péče a náhrady je stanovena jako součin příslušné sazby podle § 6 odst. 2 nařízení vlády a výměry provedeného zalesnění.

Dotace na založení lesního porostu v rámci HRDP

Dotace na zalesnění byla § 6 odst. 1 písm. a) nařízení vlády stanovena u jehličnatých dřevin ve výši 74 000 Kč na hektar a u listnatých dřevin ve výši 92 000 Kč na hektar. Administrace žádosti o poskytnutí dotace na založení lesního porostu byla rozdělena do dvou administrativních úkonů ze strany žadatele.

Prvním administrativním úkonem bylo podání žádosti o zařazení do programu na podporu ZZP a následně podání žádosti o dotaci na zalesnění administrované podle § 4 nařízení vlády. Do programu na podporu zalesňování lze zařadit žadatele, který má pozemek veden v LPIS a tento pozemek byl po dobu dvou kalendářních let, předcházející změně způsobu využití, součástí zemědělského půdního fondu a byl zemědělsky obhospodařován.

Základními dokumenty nezbytných pro zařazení do programu zalesňování byly v programovém období 2004 – 2006 podle NV č. 308/2004 Sb., jsou především:

- projekt zalesnění
- doklad o vlastnictví zalesňovaného pozemku
- doklad o odnětí půdy zemědělskému půdnímu fondu
- rozhodnutí o využití území
- závazné stanovisko příslušného orgánu ochrany přírody k zalesňování
- souhlas příslušného orgánu státní správy lesního hospodářství (prohlášení pozemku za PUPFL)
- v případech, kdy bylo o pozemku rozhodnuto v rámci pozemkových úprav, doložit vyjádření okresního pozemkového úřadu

Následně po zařazení do programu ZZP ve stejném zemědělském roce žadatel podal oznámení o provedení zalesnění, a to v termínu do 30. června příslušného kalendářního roku, jestliže byl pozemek nebo pozemky zalesněny do 30. června stejného zemědělského roku, popřípadě do 30. listopadu příslušného kalendářního roku, jestliže byl pozemek nebo pozemky zalesněny po 30. červnu téhož zemědělského roku.

Nedílnou součástí oznámení kromě deklarace zalesněných pozemků potvrzeného odborným lesním hospodářem (dále jen „OLH“) byl doklad o původu reprodukčního materiálu lesních dřevin, použitého při zalesňovacích pracích. Součástí oznámení o provedení zalesnění byla i žádosti o dotaci na péči o lesní porost a dotaci na náhradu za ukončení zemědělské výroby, tj. dotace se poskytovala ve stejném roce jako dotace na založení lesního porostu a po provedené kontrole zalesnění SZIF.

Podle § 7 nařízení vlády lze poskytnout dotaci na založení lesního porostu pouze žadateli, který je zařazen do programu ZP, pozemek byl zalesněn v souladu s vypracovaným projektem a splnil podmínku v prvním roce po zalesnění minimálních jedinců, tj. počet jedinců ve lhůtě 12 měsíců neklesne pod hranici 90 % podle vyhlášky č. 139/2004 Sb., při současném dodržení dřevinné skladby. V případě, že pokles životaschopných jedinců byl způsoben biotickým nebo abiotickým faktorem, byla žadateli poskytnuta možnost doložit čestné prohlášení, že bez zbytečného odkladu provede dosadbu, která zajistí splnění stanovených podmínek. Dále žadateli, který provedl ohlášení změny kultury v LPIS a žadatel nepožádal o dotaci na tentýž účel z jiných veřejných zdrojů.

Dotace na péči a náhradu v rámci HRDP

Žádost o dotaci na péči o lesní porost se doručovala každoročně současně se žádostí o poskytnutí dotace na náhradu každoročně pod dobu 4 kalendářních let po roce zařazení žadatele do programu ZP, a to do 30. dubna příslušného zemědělského roku a to maximálně na výměru, na kterou byla poskytnuta dotace na založení lesního porostu. Dotace se poskytovala v souladu s § 6 odst. 2 písm. b) ve výši 12 000 Kč na hektar za kalendářní rok.

Žádost o dotaci na náhradu za ukončení zemědělské výroby se doručuje SZIF po dobu 19 kalendářních let po roce zařazení žadatele do programu ZP, a to do 30. dubna příslušného zemědělského roku, maximálně na výměru, na kterou byla poskytnuta dotace na založení lesního porostu.

Podle § 7 nařízení vlády lze poskytnout dotaci na péči žadateli, kterému byla poskytnuta dotace na založení lesního porostu a jestliže vysázený lesní porost vykazuje znaky péče a ochrany, tj. počet životaschopných jedinců podle vyhlášky č. 139/2004 Sb., neklesne v prvním roce po zalesnění pod hranici 90 % a v následujících letech, tj. 4 letech po zalesnění neklesne počet životaschopných jedinců pod hranici 80 % minimálního počtu jedinců podle vyhlášky.

Dotace na náhradu se poskytne žadateli, kterému byla poskytnuta dotace na založení lesního porostu, popřípadě dotace na péči o lesní porost. Dotace se poskytovala a poskytuje v souladu s § 6 odst. 2 písm. c) a d) na travní porost ve výši 4 210 Kč na hektar, na kulturu jinou (dle LPIS) než travní porost 5 880 Kč na hektar za kalendářní rok pro žadatele, který není zemědělský podnikatel a 8 600 Kč na hektar za kalendářní rok pro žadatele, který je zemědělský podnikatel. NV v souladu s evropskou legislativou neposkytovalo dotaci na péči o lesní porost a náhradu za ukončení zemědělské půdy státnímu podniku, obci, sdružení obcí, kraji, sdružení krajů, sdružení obcí a krajů, státu a jimi zřízeným příspěvkovým organizacím a organizačním složkám, veřejným institucím a právnické osobě, v níž osoby uvedené výše mají majetkový podíl alespoň 50 %.

4.3.3. Program rozvoje venkova

Prvním krokem v rámci nového programového období pro rok 2007 až 2013 bylo nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 ze dne 21. června 2005 o financování SPZ, kterým byl zřízen Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova. Obecná pravidla byla posléze stanovena v nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (MZe, 2009; MZe, 2010; MZe, 2011a).

ČR jako plnohodnotný členský stát na základě nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 zpracoval základní strategický dokument tzv. „Národní strategický plán rozvoje venkova ČR na období 2007 - 2013 a následně programový dokument tzv. „Program rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013, který detailněji specifikuje opatření a cíle rozvoje venkova pro ČR. Národní strategický plán rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013 byl schválen usnesením vlády ČR ze dne 10. května 2006 č. 499 a následně předložen Evropské komisi na vědomí. PRV ČR na období 2007 – 2013 byl schválen usnesením vlády ČR ze dne 16. srpna 2006 č. 948 a následně předložen Evropské komisi ke schválení. Po projednání dne 23. května Výborem pro rozvoj venkova Evropské komise byl PRV schválen rozhodnutím Komise č. K(2007)3406 ze dne 17. července 2007 (MZe, 2007a; MZe, 2011a).

Národní strategický plán rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013 je v souladu s hlavními strategickými cíli EU, vyjádřených nařízením Rady (ES) č. 1698/2005, tj. s důrazem na vytváření nových pracovních příležitostí, na zvyšování ekonomického růstu a trvale udržitelný ekonomický rozvoj. Tento strategický dokument dále navazuje na nařízení Rady (ES) č. 1290/2005, o financování SPZ, a na rozhodnutí Rady (ES) č. 144/2006, o Strategických pokynech Společenství pro rozvoj venkova: programové období 2007 – 2013 (MZe, 2007a; MZe, 2011a).

Dokument PRV obsahuje návrhy řešení a podrobné vymezení priorit, souhrn a popis všech opatření a popis administrativních a finančních souvislostí. Podrobnosti jsou následně stanovena národními předpisy, tj. nařízením vlády pro nároková opatření PRV a pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytnutí dotace na projekty PRV ČR v období 2007 – 2013. PRV je jediným dokumentem, který platí pro celou Českou republiku, avšak je vymezen a určen pouze na území ČR, s výjimkou hlavního města Prahy.

Předpokládaná finanční alokace pro PRV ČR období 2007 – 2013 z Evropského fondu pro rozvoj venkova je 2,8 mld. EUR, včetně státního rozpočtu ČR v celkové výši 3,6 mld. EUR (MZe, 2007a; MZe, 2011a).

Základní cíle a obsah Programu rozvoje venkova ČR na období 2007 - 2013

Základní cíle PRV v souladu s Národním strategickým plánem rozvoje venkova ČR a nařízením Rady č. 1698/2005 jsou:

- rozvoj venkova ČR v souladu s TUR;
- zlepšit stav ŽP;
- snížit negativní vlivy intenzivního zemědělského hospodaření;

- vytvořit podmínky pro konkurenceschopnost ČR v základních potravinářských komoditách;
- podpořit, rozšiřovat a diverzifikovat ekonomické aktivity ve venkovském prostoru s cílem na rozvíjení podnikání;
- vytvářet nové pracovní příležitosti
- snižovat míru nezaměstnanosti na venkově;
- posilovat soudržnost obyvatel na venkově, aj. (MZE, 2006)

Tyto globální cíle PRV implementuje do tzv. „Os“, které mají specifické cíle a priority jmenovitě (MZe, 2006):

- I. Osa I: „Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví“, tj. cíl vytvoření silného a dynamického zemědělsko-potravinářského odvětví, priority jsou vztaženy na přenos znalostí a modernizaci, inovaci a kvalitu;
- II. Osa II: „Zlepšování životního prostředí a krajiny“, tj. cíl vytvoření multifunkčního zemědělského a lesnického systému, který je prospěšný ŽP, přírodě a krajině, priority jsou vztaženy na ochranu vody, zmírnění klimatických změn a biologickou rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přírodní hodnotou a tradičních zemědělských krajin;
- III. Osa III: „Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova“, tj. cíl vytvoření různorodých pracovních příležitostí a prorůstové podmínky pro atraktivní život na venkově, priority jsou vztaženy na vzdělání, na podmínky růstu a kvality života na venkově a na tvorbu pracovních příležitostí a podporu využívání OZE;
- IV. Osa IV: „Leader“, tj. cíl na iniciování vytváření a rozvoj místních partnerství a využití vnitřního potenciálu venkova, priority jsou vztaženy na zlepšení řízení a mobilizaci vnitřního rozvojového potenciálu venkova.

Předpokládané finanční prostředky budou rozděleny na jednotlivé Osy následujícím způsobem:

- Osa I dle predikce se bude podílet na finanční alokaci EZFRV ve výši 22,39 %, z toho priorita modernizace, inovace a kvalita ve výši 85,21 % a přenos znalostí ve výši 14,79 %;
- Osa II se bude podílet podle předpokladu na finanční alokaci ve výši 55,2 %, z toho ochrana vody a půdy ve výši 14,76 %, zmírňování klimatických změn ve výši 5,14 % a biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systému s vysokou přidanou hodnotou ve výši 80,1 %;
- Osa III se bude podle návrhu na finanční alokaci podílet ve výši 16,93 %, z toho tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání OZE ve výši 50 %, podmínky růstu a kvality života na venkově ve výši 48 % a vzdělávání ve výši 2 %;
- Osa IV se bude podle předpokladu podílet na finanční alokaci ve výši cca 4 - 5 % (MZe, 2007a).

Zalesňování zemědělské půdy PRV 2007 – 2013

Opatření ZZP PRV bylo navrženo ve shodě s čl. 43 nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, ve shodě s prováděcím nařízením Komise (ES) č. 1974/2006 a ve shodě s národní legislativou.

Předpokladem opatření ZZP je umožnit zemědělcům, popřípadě vlastníkům zemědělské půdy, získat podporu na založení lesního porostu na svých pozemcích. Cílem opatření je vytvářet prostor pro diverzifikaci výroby a snižovat zornění půdy. Zalesněné pozemky jsou důležitým zdrojem obnovitelné energie z dřevní biomasy, ale také krajinným prvkem mající vliv na vodní režim, na ochranu půdy, v menší míře také rekreační, sanitární, estetický a kulturní význam (MZe, 2007a).

Jedná se o časově dlouhodobé opatření, které v průběhu životaschopnosti lesního porostu, tj. cca 60 – 80 let, má naplňovat definované cíle PRV. V případě kratší doby závazků hrozí nedodržení environmentálních cílů, které je od opatření očekáváno.

Cíle opatření

- i. rozšíření lesních porostů na zemědělské půdě;
- ii. trvale udržitelné využívání lesní a zemědělské půdy
- iii. zlepšit životní prostředí a krajiny
- iv. zajistit diverzifikaci příjmů zemědělských subjektů a zemědělců

Charakteristika opatření

Pro účely opatření ZZP se rozumí zemědělská půda, která je reálně obhospodařovaná a evidovaná v LPIS na žadatele, pod zemědělskou kulturou definovanou podle § 3 zákona č. 252/1997 Sb., v platném znění a způsobilou pro dotace.

Administrace žádostí probíhá na SZIF v souladu s národní legislativou, tj. NV č. 239/2007 Sb., v tehdejší a platném znění, a podle evropské legislativy, tj. čl. 41 nařízení Rady (ES) 1698/2005, prováděcím nařízením Komise (ES) č. 1974/2006, nařízením Komise (ES) č. 1975/2006 a nařízením Komise (EU) č. 65/2011.

V rámci opatření jsou poskytovány tyto dotace:

- dotace na založení lesního porostu
- dotace na péči o lesní porost (po dobu kalendářních let)
- dotace na náhradu za ukončení zemědělské výroby (po dobu 15 let)

NV č. 239/2007 Sb., v tehdejší a platném znění, v § 5 stanovuje výši dotace na založení lesního porostu, popřípadě dotace na péči a náhradu za ukončení zemědělské výroby. Výše dotace na založení lesního porostu, péče a náhrady je stanovena jako součin příslušné sazby podle § 5 odst. 1 nařízení vlády a výměry provedeného zalesnění.

V případě předpokládaného rozsahu je pro opatření predikováno až do maximální výše zalesněné plochy 20 000 ha. Očekávaný a předpokládaný rozsah je ve výši 12 600 ha (MZe, 2007a).

Dotace na založení lesního porostu v rámci PRV

Dotace na založení lesního porostu je honorována podle § 5 odst. 1 písm. a) nařízení vlády a rozdělena podle druhu dřeviny a polohy pozemku takto:

- listnaté dřeviny ve výši 2 590 EUR na hektar, v méně příznivých oblastech je stanovena sazba ve výši 2 961 EUR na hektar;
- jehličnaté dřeviny ve výši 1 954 EUR na hektar, v méně příznivých oblastech je stanovena sazba ve výši 2 233 EUR na hektar.

Pokud leží půdní blok vedený v LPIS více jak z 50 % v méně příznivé oblasti, je již vysázená dřevina na takovém půdním bloku honorována vyšší sazbou dle nařízení. Stanovené sazby jsou z 80 % financovány ze zdrojů EU a 20 % z rozpočtu ČR.

Základní podmínky pro udělení dotace jsou především:

- spolu se žádostí žadatel předloží projekt zalesnění, který je v souladu s platnou právní úpravou včetně vyjádření místně příslušného pracoviště Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů o typologickém zařazení pozemků, a projekt musí být realizován v ČR;
- žadatel doloží rozhodnutí orgánu státní správy lesů, respektive pozemkového úřadu o prohlášení pozemku za PUPFL;
- podpora se neposkytne na výsadbu vánočních stromků,
- žadatel se zavazuje pečovat o založení lesní porost po dobu 15 let a zavazuje se plnit podmínky opatření;
- spolu se žádostí doložit nakoupené sazenice dokladem o původu reprodukčního materiálu lesních dřevin;
- doložit rozhodnutí o změně využití území;
- dodržet zalesněnou minimální výměru 0,5 ha pokud se nejedná o lesní pozemek, který sousedí s jiným PUPFLEM;
- žadatel musí hospodařit v souladu s podmínkami dobrého zemědělského a environmentálního stavu.

Žadatel může žádat o dotaci na založení lesního porostu pouze jednou a to nejpozději k 30. listopadu příslušného kalendářního roku, kdy provedl fyzické zalesnění, každý takto financovaný projekt může být proplacen z veřejných zdrojů pouze jednou.

Podle § 6 odst. 1 písm. a) nařízení vlády se zavádí podmínka po dobu závazku, tj. 15 let dodržet zalesněnou plochu, na kterou byla poskytnuta dotace na založení lesního porostu.

Dále žadatel zajistí, že fyzické zalesnění bude provedeno podle předloženého projektu, a že do 14. května následujícího roku po roce zalesnění neklesne počet životaschopných jedinců jednotlivých dřevin pod hranici 90 % stanoveného vyhláškou č. 139/2004 Sb., v platném znění. Žadatel je povinen po provedení fyzického zalesnění ohlásit změnu kultury v LPIS.

Dotace na péči a náhradu v rámci PRV

Žádost o poskytnutí dotace na péči o lesní porost se doručí SZIF po dobu 5 kalendářních let počínaje rokem následujícím po zalesnění vždy k 15. květnu příslušného kalendářního roku. Sazba dotace na péči o lesní porost je stanovena § 5

odst. 1 písm. b) nařízení vlády ve výši 437 EUR na hektar, maximálně však na plochu, na kterou byla poskytnuta dotace na založení lesního porostu.

Dotace na náhradu za ukončení zemědělské výroby se doručí SZIF po dobu 15 kalendářních let počínaje rokem následujícím po zalesnění vždy k 15. květnu příslušného kalendářního roku.

Sazba dotace na náhradu za ukončení zemědělské výroby je stanovena § 5 odst. 1 písm. d) NV, tj. pro zemědělskou kulturu travní porost a jiná kultura ve výši 149 EUR na hektar, v případě, že se jedná o kulturu jinou než je travní porost a jiná kultura definovaná podle § 3 zákona č. 252/1997 Sb., v platném znění a žadatel v prvním roce, kdy žádá o dotaci, doloží osvědčením o evidenci zemědělského podnikatele, že v době zalesnění byl zemědělským podnikatelem, je stanovena sazba 294 EUR na hektar. Dotace se poskytne maximálně na plochu, na kterou byla poskytnuta dotace na založení lesního porostu.

Povinností žadatele podle § 5 odst. 1 písm. b) nařízení vlády od 15. května po roce zalesnění do konce pátého roku po roce zalesnění udržet minimální počty jednotlivých dřevin alespoň na hranici 80 % stanoveného počtu podle vyhlášky 139/2004 Sb., v platném znění.

NV v souladu s evropskou legislativou neposkytuje dotaci na péči a náhradu se neposkytne státnímu podniku, kraji, obci, sdružení obcí, sdružení krajů, sdružení krajů a obcí, státu a jimi zřízeným příspěvkovým organizacím a organizačním složkám a veřejným institucím.

Dotace na péči a náhradu se také neposkytne právnické osobě, v níž mají osoby uvedené ve větě první alespoň 50 % majetkovou účast.

4.3.4. Státní zemědělský intervenční fond

SZIF je jedinou certifikovanou platební agenturou spravující dotační programy HRDP a PRV včetně marketingové podpory značky Klasa a Regionální potraviny. SZIF roku 2000 vznikl z původního Státního fondu tržní regulace na základě zákona č. 256/2000 Sb., v tehdejšího znění.

Od roku 2003 v rámci organizačního uspořádání SZIF bylo utvořeno 7 regionálních pracovišť, tzv. odborů nazvaných podle středisek umístění v Praze, v Ústí nad Labem, v Českých Budějovicích, v Hradci Králové, v Brně, v Olomouci a v Opavě.

V roce 2004 byla Ministerstvem financí udělena certifikace jediné platební agentury pro provádění SPZ financované ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu v ČR.

Příjem žádostí, konzultační činnost a správu evidence půdy, tj. Land Parcel Identification System (LPIS) probíhalo do roku 2012 na Agenturách pro zemědělství a venkov (dále jen „AZV“), které byly v rámci organizační struktury začleněny pod MZe. LPIS je systém pro vedení a aktualizaci evidence půdy dle uživatelských vztahů dle zákona o zemědělství, rozšířený o další funkční vlastnosti potřebné pro účely administrace žádostí o dotace v rámci SZP. V roce 2013 byly AZV začleněny do organizační struktury SZIF pod názvem Oddělení pro příjem žádostí a LPIS.

V roce 2007 byla akreditace rozšířena také o zdroje financování z Evropského zemědělského záručního fondu a Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova.

V rámci opatření ZZP SZIF přijímá na základě formuláře žádosti o dotaci na založení lesního porostu a žádosti o dotaci na péči o lesní porost a náhradu za ukončení zemědělské výroby v PRV a žádost o náhradu za ukončení zemědělské výroby v HRDP. SZIF administruje celý proces administrace žádostí od příjmu, přes kontrolu, rozhodnutí a následnou výplatu dotace na bankovní účet žadatele. Tento proces je kontrolován vnitřním auditem SZIF, kontrolou nadřízeného orgánu MZe, Nejvyšším kontrolním úřadem a audity EU.

Navzdory nejsložitější a nejlépe legislativně rozpracované SPZ je SZIF schopen administrovat žádosti o dotaci a podporu v souladu s národním i evropským legislativním rámcem a kontinuálně vyplácet dotace zemědělskému sektoru bez výraznějších problémů. Tento kladný rys se každoročně projeví v komparaci s ostatními strukturálními politikami a jejími problémy s konečným proplacením dotací z rozpočtů EU. V rámci HRDP byl SZIF klasifikován jako jedna z nejlepších platebních agentur v rámci celé EU.

5. Analýza opatření Zalesňování zemědělské půdy

5.1. Zalesňování zemědělské půdy v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova

5.1.1. Dotace na založení lesního porostu

V rámci sledovaného období od roku 2004 do roku 2006 včetně bylo podáno SZIF celkem 1 165 schválených žádostí o dotaci na zalesnění a byla poskytnuta dotace ve výši cca 167,7 mil Kč na lesní plochu 2 031,5323 ha. Celková výše dotace odpovídá fyzicky uskutečněné finanční transakci mezi SZIF a žadatelem a nezahrnuje případné dodatečné administrativní úkony ve věci vrácení dotace v případě porušení podmínek dotace v průběhu času.

Tabulka 2: Dotace na zalesnění v rámci HRDP

Fiskální rok žádost	Počet žádosti	Dotace	Výměra (ha)
2004	340	39 985 956,20 Kč	488,2789
2005	391	52 520 072,00 Kč	637,2448
2006	434	75 239 014,00 Kč	906,0086
Celkem	1 165	167 745 042,20 Kč	2031,5323

Zdroj: SZIF

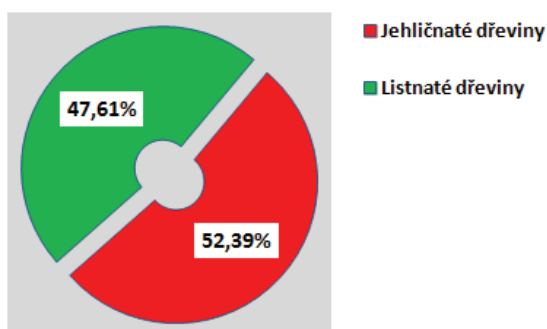
V programovém období HRDP byly finančně honorovány jehličnaté druhy dřevin na ploše 1 064,2183 ha a listnaté dřeviny na ploše 967,3140 ha. Jejich podíly v procentech jsou zobrazeny na obr. č. 1.

Diferenciací sazby pro listnaté a jehličnaté dřeviny bylo dosaženo téměř stejného podílu jehličnatých a listnatých dřevin na podporované ploše, tj. částečně potlačen hospodářský potenciál jehličnatých dřevin a dosaženo zvýšení heterogenity založeného lesního porostu na bývalé zemědělské půdě.

Počty žádostí, poskytnutá dotace a zalesněné plochy za jednotlivé zemědělské roky jsou detailně popsány v tabulce č. 2.

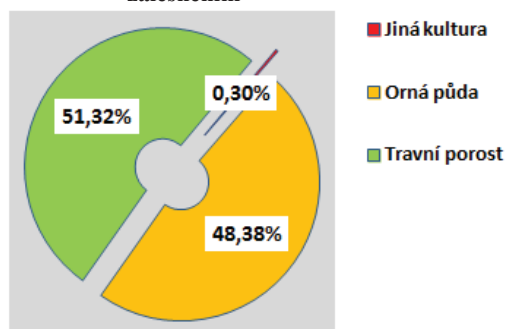
V programovém období

Obrázek 1: Druhová skladba zalesnění HRDP

Zdroj: SZIF

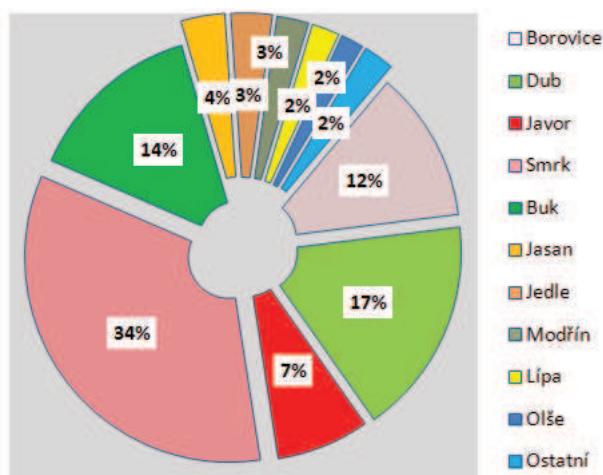
Obrázek 2: Zemědělská kultura HRDP před zalesněním

Zdroj: SZIF

Nejčastěji zalesňovanou zemědělskou kulturou ve smyslu § 3 zákona č. 252/1995 Sb., byl travní porost o celkové ploše 1042,5811 ha a orná půda o celkové ploše 982,8542 ha. Podíly jsou zobrazeny na obr. č. 2. Jiná kultura je zastoupena především sadem a tzv. jinou kulturou definovanou podle zákona o zemědělství.

Obrázek 3: Druhovú skladbu zalesnění HRDP

Zdroj: SZIF

Projekt zalesnění, následně založený lesní porost a zvolená dřevina je kombinací požadavků zadavatele a zpracovatele projektu. V tomto případě požadavky na produkční funkci lesa na straně žadatele, tj. investora a zahrnutí i mimoprodukčních funkcí lesa zpracovatelem projektu, tj. OLH. Jednotlivé zastoupení zvolených dřevin v programovém období HRDP je ilustrováno na obr. č. 3.

Největší zastoupení dřeviny v rámci celkové zalesněné plochy a současně i jehličnatých dřevin má smrk ztepilý, který byl vysázen na

celkové ploše 689,8314 ha.

Dále následuje listnatá dřevina dub (dub letní, dub zimní, dub červený) na celkové ploše 349,4015 ha a buk lesní na celkové ploše 283,9056 ha. Dále následuje borovice (borovice lesní, borovice černá, borovice vejmutovka) o celkové ploše 242,2425 ha, javor (javor babyka, javor mlč, javor klen) o ploše 148,5978 ha. Ostatní plochy jednotlivých dřevin jsou součástí přílohy č. 2. V rámci označení „ostatních“ dřevin se jedná především o dřevinu třešeň, topol, jeřáb, kaštanovník, jilm apod.

5.1.2. Dotace na péči o lesní porost a náhrada za ukončení zemědělské výroby

Dotace na péči o lesní porost v souladu s evropskou legislativou a nařízením vlády byla poskytována po dobu 5 let, a to počínaje rokem zalesnění, tj. v rámci programu HRDP ČR byla poskytnuta poslední dotace na založení lesního porostu v roce 2006 spolu s dotací na péči o lesní porost. Posledním zemědělským rokem, kdy byla poskytnuta dotace na péči o lesní porost v rámci programu HRDP byl rok 2010.

Tabulka 3: Dotace na péči o lesní porosty HRDP

Fiskální rok žádost	Počet žádosti	Dotace	Výměra (ha)
2004	259	3 594 932,08 Kč	342,0117
2005	587	9 400 258,20 Kč	855,6809
2006	963	19 216 558,97 Kč	1 649,6819
2007	955	19 901 667,46 Kč	1 648,8358
2008	946	19 689 843,51 Kč	1 644,1384
2009	757	15 066 874,02 Kč	1 391,4731
2010	407	9 010 388,52 Kč	806,2471
Celkem	4 874	95 880 522,76 Kč	8 338,0689

Zdroj: SZIF

Po dobu poskytování dotace na péči o lesní porost, tj. od roku 2004 do roku 2010 včetně bylo SZIF administrováno celkem 4 874 žádostí a vyplacena dotace v celkové výši 95 880 522,76 Kč a podpora poskytnuta na celkovou plochu 8 338,0689 ha. Jednotlivé fiskální roky administrace žádostí jsou zobrazeny v tabulce č. 3.

Dotace na náhradu za ukončení zemědělské výroby v souladu s evropskou legislativou a nařízením vlády se bude poskytovat po dobu 20 let, a to počínaje rokem zalesnění, tj. rokem podání oznámení o dotaci na založení lesního porostu SZIF. Posledním zemědělským rokem, kdy bude naposledy poskytnuta dotace na náhradu v rámci programu HRDP ČR je rok 2023 včetně. Od roku 2004 do roku 2011 včetně byla poskytnuta dotace na náhradu v celkové výši 62 622 075,33 Kč na podporovanou celkovou plochu 10 833,0142 ha. Jednotlivé fiskální roky administrace žádostí jsou zobrazeny v tabulce č. 4. Rok 2012 zahrnuje pouze podané žádosti a požadovanou celkovou sumu podpory bez snížení či zamítnutí dotace v souladu s evropskou legislativou a NV.

Tabulka 4: Dotace na náhradu za ukončení zemědělské výroby HRDP

Fiskální rok žádost	Počet žádostí	Dotace	Výměra (ha)
2004	259	1 587 499,46 Kč	342,0117
2005	571	4 109 384,78 Kč	836,8742
2006	952	9 445 343,07 Kč	1 640,8489
2007	952	9 872 852,93 Kč	1 647,3958
2008	944	9 774 509,50 Kč	1 646,8781
2009	934	9 652 171,60 Kč	1 625,8809
2010	914	9 219 274,70 Kč	1 568,6046
2011	886	8 961 039,29 Kč	1 524,5200
2012	882	9 426 371,82 Kč	1 577,0887
Celkem	7 294	72 048 447,15 Kč	12 410,1029

Zdroj: SZIF

Předpokládaná výše požadovaných prostředků do konečného data příjmu žádosti o dotaci na náhradu za ukončení zemědělské výroby v souladu s nařízením vlády predikujeme podle kvalifikovaného odhadu na 93 500 000 Kč.

5.1.3. Hodnocení opatření Zalesňování zemědělské půdy v HRDP

V rámci opatření ZPP HRDP ČR byla do roku 2012 vyplacena mezi SZIF a žadateli celková částka 326 247 640,29 Kč. Do konce programového období, tj. do roku 2023 včetně se předikuje vyplacená celková částka ve výši 429 174 012,11 Kč.

Byla podpořena celková zalesněná plocha 2 031,5323 ha, která se podílela na celkové zalesněné ploše (lesních pozemků) ČR v roce 2006 ve výši 0,07668 %. Pokud se podíváme na přírůstek lesních ploch od konce roku 2003 do roku 2006 včetně (MZe, 2007b), který byl ve výši 4 979 ha, byl podíl nově podpořených zalesněných ploch v rámci programu HRDP ČR téměř 40,81 %.

Stanovené cíle a alokované finanční prostředky v rámci základních dokumentů programu HRDP ČR pro období 2004 - 2006 ve výši nově zalesněné plochy 6 600 ha (HRDP ČR, 2004) nebyl naplněn ani z 1/3, ačkoli se opatření ZPP HRDP ČR podílelo na celkovém přírůstku nových lesních pozemků ze 40,81 %. V případě, že i podíl podpořené plochy by atakoval hranici 100 %, nedosahoval by celkový přírůstek lesních pozemků ve sledovaném období 2004 - 2006 indikativních cílů programových dokumentů vztahující se k programu HRDP ČR.

Struktura zalesnění a použití jednotlivých druhů dřevin na nově zalesněné ploše v komparaci s referenčním rokem 2006 vykazuje nejen vyšší heterogenitu lesa, ale také vyšší podíly jednotlivých dřevin použitých při zalesnění. Podíl smrku na všech lesních porostech v ČR například dosahoval v roce 2006 hranice 53 %, dále podíl

buku byl ve výši 6,7 %, podíl dubu byl ve výši 6,6 % a podíl jedle byl ve výši 0,9 %. Celková plocha jehličnatých dřevin dosahovala podílu 75,1 % v celé ČR (MZe, 2007b).

Prokazatelně tak struktura zalesnění podpořená v rámci programu HRDP ČR zvýšila podíl jednotlivých listnatých dřevin především buku, dubu, javoru a jasanu, využitých v rámci nových projektů zalesnění. Tyto listnaté dřeviny jsou na některých stanovištích přirozenějším druhem, než jsou některé druhy jehličnatých dřevin používaných při zalesnění v minulosti. Zvýšila se také druhová pestrost krajiny a mimoprodukční funkce lesa v dotčených lokalitách.

V případě stanoveného cíle snížení zornění půdy především na méně bonitních půdách, se orná půda podílela na zalesněné celkové ploše téměř 48 %. Relativně vysoké číslo a tento indikativní cíl byl především naplněn diferenciací sazeb dotace na náhradu za ukončení zemědělské výroby, kde kultura jiná než je travní porost, byla více honorována i v případech, kdy žadatel nebyl zemědělským podnikatelem.

NV č. 308/2004 Sb., obsahuje výrazné vady, které vedou k potížím s administrací žádostí a k neefektivnímu využití již poskytnutých finančních prostředků. Základním problémem je absence dlouhodobého závazku žadatele udržet zalesněnou plochu na základě projektu zalesnění, na kterou byla poskytnuta dotace na založení lesního porostu.

Pokud pomineme podmínku stanovenou v § 7 odst. 1 písm. c) nařízení vlády, kdy v prvním roce u dotace na založení lesního porostu bylo povinností žadatele dodržet minimální počet životaschopných jedinců alespoň na hranici 90 % podle vyhlášky č. 139/2004 Sb., tak ad absurdum mohl žadatel na lesním pozemku po prvním roce zalesnění provádět převody či majetkové manipulace, které odporují smyslu poskytnuté dotace.

SZIF v takových případech nemá zákonnou úpravu donutit žadatele, aby takto nevhodně vynaložené prostředky vrátil SZIF zpět. Dalším problémem je nevhodně formulované znění textu v § 5 odst. 7 a 8 nařízení vlády, které se odkazuje na povinnost žadatele deklarovat v rámci péče a náhrady výměru pozemku vedeného v LPIS. Tento text je v rozporu s evropskou legislativou, která ukládá povinnost žadateli požadovat dotaci pouze na výměru, na kterou má nárok, nikoli na výměru, která je vedena v LPIS. V mnoha případech není shodná výměra vedená v LPIS a výměra, na kterou byla poskytnuta dotace na založení lesního porostu.

I přes rozpory a vady, které NV č. 308/2004 Sb. obsahovalo a obsahuje, bylo alespoň částečně naplněno očekávání, které bylo kladeno na program HRDP ČR v opatření ZZP.

5.2. Zalesňování zemědělské půdy v rámci Programu rozvoje venkova

5.2.1. Dotace na založení lesního porostu

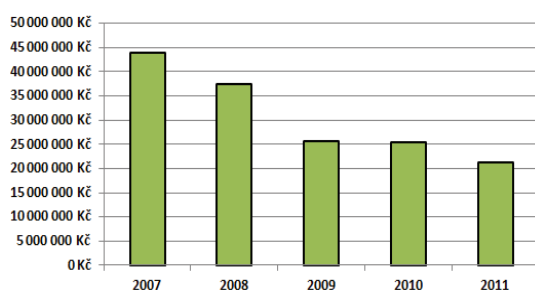
V rámci sledovaného období od roku 2007 do roku 2011 včetně bylo podáno celkem 1 218 schválených žádostí o dotaci na založení lesního porostu a poskytnuta dotace ve výši cca 153,3 mil Kč na lesní plochu 2 283,0529 ha. Celková výše dotace odpovídá fyzicky uskutečněné finanční transakci mezi SZIF a příjemcem dotace a

Tabulka 5: Dotace na zalesnění v rámci PRV

Fiskální rok žádost	Počet žádosti	Dotace	Výměra (ha)
2007	267	43 920 559,07 Kč	634,7686
2008	275	37 315 348,38 Kč	556,4770
2009	248	25 618 895,20 Kč	376,5345
2010	226	25 343 695,49 Kč	378,7635
2011	202	21 143 756,53 Kč	336,5093
Celkem	1 218	153 342 254,67 Kč	2283,0529

Zdroj: SZIF

Obrázek 4: Vývoj poskytnuté dotace PRV

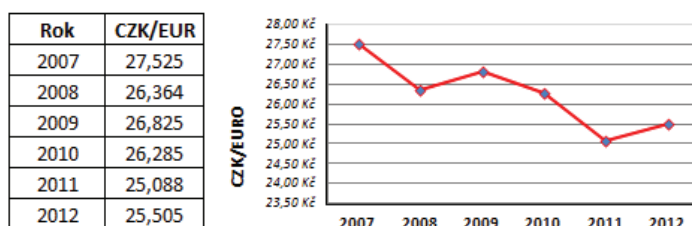

Zdroj: SZIF

je každoročně uveřejněn v 1. vydání Úředního věstníku EU.

Jednotlivé sazby podle zemědělských let a vývoj kurzu je znázorněn na obr. č. 5. Pokud porovnáme referenční roky 2007 a rok 2011 je rozdíl mezi stanoveným kurzem CZK/EURO cca 2,50 CZK, tj. posilování koruny české v porovnání s eurem, má výrazné dopady na nižší celkovou dotaci vztahenou k zalesněné ploše. V případě nejvyšší sazby za listnaté dřeviny vysázené v LFA, tento rozdíl mezi referenčními

Obrázek 5: Vývoj kurzu CZK/EURO

Zdroj: Úřední věstník EU

nezahrnuje případné dodatečné administrativní úkony ve věci vrácení dotace v případech porušení podmínek dotace. Počty žádostí, poskytnutá dotace a zalesněné plochy za jednotlivé zemědělské roky jsou detailně popsány v tabulce č. 5 a vývoj poskytnuté dotace v čase je ilustrován na obr. č. 4.

NV č. 239/2007 Sb., v platném znění, stanovuje sazby pro poskytnutí dotace na založení lesního porostu, péče o lesní porost a náhradu za ukončení zemědělské výroby v eurech.

Vzhledem k tomu, že se dotace poskytuje v korunách českých, je nutné pro každý fiskální rok žádosti počítat se stanoveným kurzem CZK/EURO, který

roky znamená v absolutní hodnotě na ha rozdíl ve výši 7 215,96 CZK. Na vývoj zalesnění v rámci programu PRV a opatření ZZZP se podíváme detailněji podle fiskálních roků podání žádosti o dotaci na založení lesního porostu.

Nejvíce zalesňovaným regionálním odborem SZIF je RO Praha, která se ve sledovaném období 2007 – 2011 podílela na celkové zalesněné ploše ve výši 26,69 % s podílem 609,2344 ha, následovaná RO České Budějovice, které dosahují celkového podílu ve výši 22,04 % se zalesněnou plochou ve výši 503,1617 ha.

Tabulka 6: Dotace na zalesnění PRV podle RO SZIF

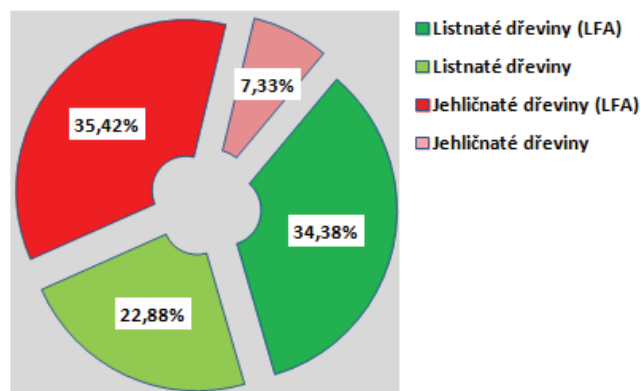
Regionální odbor SZIF	Počet žádostí	Dotace	Výměra (ha)
Praha	159	42 369 543,56 Kč	609,2344
České Budějovice	247	33 991 816,18 Kč	503,1617
Ústí nad Labem	13	2 014 158,09 Kč	29,8376
Hradec Králové	236	21 708 717,82 Kč	332,5779
Brno	400	29 858 744,23 Kč	460,2244
Olomouc	97	9 407 926,43 Kč	140,4257
Opava	66	13 991 348,36 Kč	207,5912
Celkem	1 218	153 342 254,67 Kč	2283,0529

Zdroj: SZIF

Třetím nejvíce podpořeným regionálním odborem v rámci opatření ZPP a dotací na založení lesního porostu je RO Brno s podílem 20,16 % o podpořené ploše 460,2244 ha. Detailnější informace a jednotlivé podíly regionálních odborů jsou ilustrovány v tabulce č. 6.

NV č. 239/2007 Sb., v platném znění, v souladu s NV č. 75/2007 Sb., v platném znění, poskytuje diferencované dotace na založení lesního porostu podle druhu dřeviny a to, na jehličnaté a listnaté dřeviny a také zdali zalesňovaný pozemek leží v

Obrázek 6: Podíly podpořených dřevin PRV

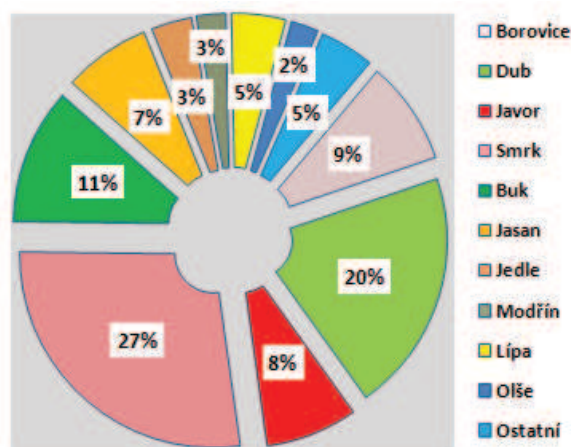

Zdroj: SZIF

plochy. Vzhledem k vyšší honoraci listnatých dřevin a zalesněných pozemků v méně příznivých oblastech je empiricky zřejmé, že dochází k použití vyššího podílu listnatých dřevin v méně příznivých oblastech, než je průměrná druhová skladba v ČR, kde převládají především jehličnaté druhy dřevin vzhledem k jejich výborným produkčním vlastnostem. Jednotlivé podíly jehličnatých a listnatých dřevin a jejich kategorizace v méně příznivých oblastech jsou ilustrovány na obr. č. 6.

V rámci podpořených projektů zalesnění dominuje v rámci jehličnatých dřevin smrk, který se na celkové zalesněné ploše v rámci dotace na založení lesního porostu podílel 27 % s celkovou plochou ve výši 625,5905 ha. Následuje borovice s celkovou podpořenou plochou 198,2933 ha, jedle s plochou 77,2694 ha a modřín s podpořenou plochou ve výši 55,8494 ha.

Obrázek 7: Podíly jednotlivých dřevin PRV

Zdroj: SZIF

V rámci listnatých dřevin je nejsilněji zastoupená dřevina dub s podílem 20 % a podpořenou plochou 464,1163 ha a buk s podílem 11 % a plochou 260,4367 ha. Mezi další výrazně zastoupené listnaté dřeviny, které byly použity při zalesnění zemědělské půdy, byl javor s podílem 8 % a plochou 175,4986 ha a jasan s podílem 7 %, tj. s podpořenou plochou ve výši 166,0786 ha. Podíly jednotlivých druhů dřevin v procentech jsou ilustrovány podrobně na obr. č. 7 a výměry jednotlivých druhů dřevin je možné nalézt v příloze č. 3.

5.2.2. Dotace na péči o lesní porost a náhrada za ukončení zemědělské výroby

Dotace na péči o lesní porost se poskytuje v souladu s NV po dobu 5 kalendářních let počínaje následujícím rokem po roce zalesnění. V případě poskytnuté dotace na založení lesního porostu ve fiskálním roce 2007 tedy bude poskytována dotace na péči o lesní porost do roku 2012 včetně. Při předpokládané poslední poskytnuté dotace na založení lesního porostu v roce 2013 tedy lze usuzovat, že poslední poskytnutá dotace na péči o lesní porost v programu PRV bude rozhodným rokem 2018 včetně.

Tabulka 7: Dotace na péči PRV

Fiskální rok žádosti	Počet žádostí	Dotace	Výměra (ha)
2008	247	6 505 471,75 Kč	567,3224
2009	488	12 638 029,76 Kč	1 088,7690
2010	708	16 047 302,39 Kč	1 404,1534
2011	892	18 414 286,91 Kč	1 694,6818
Celkem	2 335	53 605 090,81 Kč	4 754,9266

Zdroj: SZIF

V rámci sledovaného období od roku 2008 do roku 2011 včetně bylo podáno celkem 2 335 žádostí o dotaci na péči a náhradu. V rámci žádostí o dotaci na péči tak na rozdíl od dotací na založení lesního porostu nejsou zahrnuty fyzické a právnické osoby, které nemají dle nařízení na dotaci nárok jmenovitě obce, kraje, podniky se státní účastí nad 50 % apod. Byla podpořena celková plocha 4 754,9266 ha, která je

Tabulka 8: Dotace na náhradu PRV

Fiskální rok žádosti	Počet žádostí	Dotace	Výměra (ha)
2008	243	3 247 321,41 Kč	563,7526
2009	473	6 118 666,56 Kč	1 070,4721
2010	682	7 680 101,77 Kč	1 366,7372
2011	850	8 708 638,27 Kč	1 644,3144
Celkem	2 248	25 754 728,01 Kč	4 645,2763

Zdroj: SZIF

kumulována z předchozích let a navyšována zalesněnou plochou podpořenou v rámci dotace na založení lesního porostu. Celková vyplacená dotace, tj. transakce, která fyzicky proběhla mezi SZIF a žadatelem, je do roku 2011 včetně ve výši 53 605 090,81 Kč. Jednotlivé fiskální roky, počet žádostí, poskytnutá dotace a podpořená plocha v rámci dotace na péči o lesní porost je ilustrována v tab. č. 7).

Dotace na náhradu za ukončení zemědělské výroby je v souladu s nařízením vlády poskytována po dobu 15 kalendářních let počínaje rokem po roce zalesnění. V případě poskytnuté dotace na založení lesního porostu v roce 2007 a při vzniku nároku na dotaci na náhradu lze tedy usuzovat, že bude náhrada poskytnuta žadateli až do roku 2022 včetně a v případě poslední poskytnuté dotace na založení lesního porostu v roce 2013, bude nárok na vyplacení dotace na náhradu až do roku 2028 včetně.

V rámci sledovaného období od roku 2008 do roku 2011 včetně bylo podáno celkem 2 248 žádostí o dotaci na náhradu za ukončení zemědělské výroby. V rámci žádostí o dotaci na náhradu za ukončení zemědělské výroby tak na rozdíl od dotací na založení lesního porostu nejsou zahrnuty fyzické a právnické osoby, které nemají dle nařízení na dotaci nárok jmenovitě obce, kraje, podniky se státní účastí nad 50 % apod. Celková vyplacená dotace, tj. transakce, která fyzicky proběhla mezi SZIF a žadatelem, je do roku 2011 včetně ve výši 25 754 728,01 Kč a podpořena celková plocha ve výši 4 645,2763 ha. Data ohledně dotace na náhradu jsou detailně popsány v tab. č. 8.

Dotace na náhradu za ukončení zemědělské výroby je vyplácena v souladu s nařízením, a pokud žadateli vzniká nárok na dotaci, na plochu a na zemědělskou kulturu, která je vedena v evidenci půdy před zalesněním. NV rozděluje platební skupiny podle zemědělské kultury definované v zákoně o zemědělství na travní porost a jiná kultura a na ostatní zemědělské kultury. Následně v případě, že byl zemědělský pozemek zalesněn na kulturu, která je jiná než travní porost a jiná kultura definovaná podle zákona o zemědělství a v době zalesnění byl žadatel zemědělským podnikatelem, tj. byl evidován v LPIS zemědělského podnikatele, je žadatel honorován na plochu v rámci dotace na náhradu vyšší sazbou.

Počet žádostí je ovlivněn četností daného PB/DPB s určitou zemědělskou kulturou na žádosti o dotaci na náhradu. Náhrada za travní porost a jiná kultura, která není honorována vyšší sazbou, se na celkové zalesněné ploše podílela 38,88 % s podpořenou celkovou plochou ve výši 1 806,1237 ha. Dotace na náhradu za ukončení zemědělské výroby v případě jiné kultury než je kultura travní porost a jiná kultura se podílela na celkové výměře 13,14 ha s výměrou 610,2838 ha. Nejvyšší

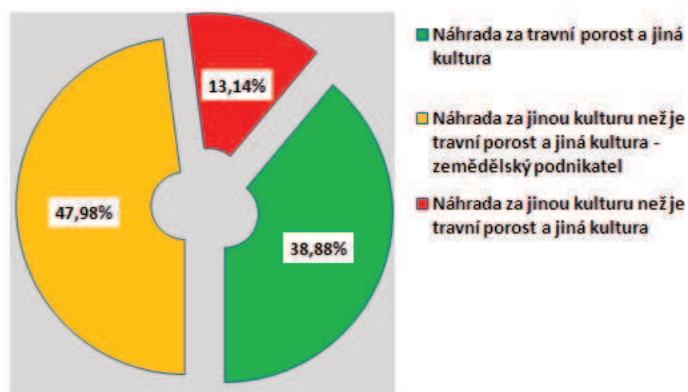
Tabulka 9: Dotace na náhradu podle zemědělské kultury PRV

Platební skupina	Počet žádostí	Dotace	Výměra (ha)
Náhrada za travní porost a jiná kultura	1 474	6 781 391,90 CZK	1 806,1237
Náhrada za jinou kulturu než je travní porost a jiná kultura - zemědělský podnikatel	428	16 711 265,00 CZK	2 228,8688
Náhrada za jinou kulturu než je travní porost a jiná kultura	545	2 262 071,11 CZK	610,2838
Celkem	2 447	25 754 728,01 CZK	4 645,2763

Zdroj: SZIF

zalesněnou plochou a zemědělskou kulturou před zalesněním, která byla honorována vyšší sazbou, tj. sazbou pro zemědělské podnikatele, byla dotace na náhradu za kulturu jinou než travní porost a jiná kultura. Podílela se na celkové ploše 47,98 % a výměrou ve výši 2 228,8688ha. Jedná se téměř ze sta procent o zemědělskou kulturu orná půda. Data o platebních skupinách jsou ilustrována v tab. č. 8 a na obr. č. 8.

Obrázek 8: Dotace na náhradu podle zemědělské kultury PRV - podíly

Zdroj: SZIF

5.2.3. Hodnocení Zalesňování zemědělské půdy v PRV

V rámci opatření ZZP PRV ČR byla do roku 2012 vyplacena mezi SZIF a žadateli celková částka 232 702 073,49 Kč. Do konce programového období, tj. do roku 2028 včetně, lze jen velmi obtížně predikovat celkovou a konečnou sumu, která bude poskytnuta SZIF v rámci opatření ZZP v rámci programu PRV v ČR. Záleží na způsobilé zalesněné ploše pro dotaci v období roku 2012 a 2013.

Do roku 2011 včetně byla podpořena dotací na založení lesního porostu celková zalesněná plocha ve výši 2 283,0529 ha, která se podílela na celkové zalesněné ploše (lesních pozemků) v ČR v roce 2011 ve výši 0,086%. Přírůstek lesních ploch od roku 2007 do roku 2010 včetně byl v ČR ve výši 6 167 ha (MZe, 2011b), tj. podpořená plocha v rámci programu ZZP se podílela na celkovém přírůstku lesní plochy celkem 31,56 %.

Stanovené cíle a alokované finanční prostředky v rámci základních dokumentů programu PRV ČR pro období 2007 do roku 2013 ve výši maximálně možné podpořené plochy 20 000 ha, popřípadě očekávané podpořené plochy ve výši cca 12 000 ha, není a nebude naplněn ani téměř z 1/5. I kdyby se opatření ZZP podílelo ze 100 % na veškerém přírůstku lesní plochy ve sledovaném období do roku 2007 do roku 2013 v ČR, nebylo by možné indikativní a předpokládané cíle zalesněné plochy naplnit.

Struktura zalesnění a použití jednotlivých druhů dřevin v rámci dotace na založení lesního porostu na nově zalesněné ploše v komparaci s celkovým stavem lesního porostu v referenčním roce 2010 vykazuje vyšší heterogenitu lesního porostu.

PRV a opatření na ZZP do roku 2011 prokazatelně zvýšila heterogenitu lesních porostů jako celku a zvýšila podíl listnatých dřevin v porovnání se strukturou zalesnění v ČR, kde převládají především jehličnaté dřeviny.

Převládající zemědělskou kulturou před zalesněním dle LPIS zemědělské půdy byla orná půda, tj. byl splněn indikativní cíl programu snížit zornění zemědělské půdy v oblastech, které mají menší bonitu půdy.

Z hlediska administrace žádostí vykazuje ZZP a současná legislativa vady, které mají přímý dopad na vyplacené dotace a na splnění cílů, které jsou od opatření očekávaná. Nejvýraznější vadou je vyhláška č. 139/2004 Sb., v platném znění, která v příloze č. 6 stanovuje minimální počty životaschopných jedinců na hektar. Tato příloha stanovuje pouze základní dřeviny, které jsou běžně používané při výsadbě nového lesního porostu. Ad absurdum může OLH ve spolupráci se žadatelem koncipovat projekt, který bude obsahovat dřeviny, které nejsou součástí přílohy č. 6 vyhlášky a SZIF nemůže efektivně kontrolovat počty jedinců na zalesněné ploše a následně popřípadě neposkytnout dotaci z důvodu nízkých minimálních počtů dřeviny.

Tato vada nabývá na síle v případech, kdy žadatel v rámci očekávané výše dotace tlačí na zpracovatele projektu k maximálnímu snížení nákladů na sadební materiál. Při rigidním výkladu nařízení vlády a vyhlášky by tak mohla být na jakékoli podpořené ploše pouze pár kusů dřeviny. Tento problém je mimo jiné například u habru, jilmů nebo lesní třešně.

Výraznou vadou je také nevyvážený soulad mezi národní legislativou a evropskou legislativou. Oproti dotaci na péči a náhradu, která je administrována podle hlavy I. nařízení Komise (ES) č. 1975/2006, respektive hlavy I. nařízení Komise (EU) č. 65/2011, je dotace na založení lesního porostu administrována podle hlavy II. nařízení Komise. V případech, kdy žadatel požaduje dotaci na založení lesního porostu na jediný PB/DPB a tento typ žádosti je nejběžnější a poruší podmínku § 6 odst. 2 písm. b) nařízení vlády, tj. žadatel pro provedení zalesnění neohlásí změnu zemědělské kultury v LPIS na lesní porost, SZIF postupuje podle § 7 odst. 5 nařízení vlády, tj. sníží dotaci na založení lesního porostu o 3 %. Avšak pokud SZIF sníží dotaci o 3 % z důvodu nevýznamné a pouze administrativní chyby nemající vliv na skutečný stav lesního porostu, musí SZIF postupovat následně podle evropské administrativy, tj. podle článku 31 nařízení Komise (ES) č. 1975/2006, respektive článku 30 nařízení Komise (EU) č. 65/2011.

Tyto články podle hlavy II. sníží výši platby o rozdíl mezi dvěma částkami, pokud částka, která má být příjemci vyplacena výlučně na základě žádosti o platbu, přesahuje o více jak 3 % částku, která má být příjemci vyplacena po přezkoumání způsobilosti žádosti o platbu. Žadatel je tedy sankcionován rozdílem mezi těmito dvěma částkami ještě jednou, tj. za velmi malé provinění je ponížena dotace celkově o cca 6 %. Při znalosti národní a evropské legislativy a znalosti minimálního administrativního pochybení žadatele je zvolená sankce ve výši 3 % krajně nevhodná a měla se pohybovat maximálně do 2 % z dotace na založení lesního porostu.

NV č. 308/2004 Sb., v platném znění, obsahuje nařízení vlády č. 239/2007 Sb., v platném znění, v § 6 odst. 1 písm. a) závazek dodržet zalesněnou plochu, na kterou

byla poskytnuta dotace na založení lesního porostu po dobu 15 kalendářních let, počínaje rokem následujícím po roce zalesnění. Tato podmínka je vskutku potřebná a její porušení je sankcionováno podle § 8 odst. 1 nařízení, tj. SZIF rozhodne o vrácení poskytnuté dotace na založení lesního porostu, dotace na péči o lesní porost a náhrady za ukončení zemědělské výroby na výměru, na které podmínku porušil. Avšak v rámci administrativní kontroly a dynamiky vedení PB/DPB v evidenci půdy dochází i k minimálním změnám výměry PB/DPB v LPIS. Ačkoli je skutečný lesní porost v lokalitě neměnný, vlivem především mimořádných aktualizací dochází k posunům, popřípadě i snížením výměr zalesněných PB/DPB. Ačkoli se jedná o minimální rozdíly ve výměře je povinen striktně Fond dodržet ustanovení v § 8 nařízení vlády.

V této oblasti je nutné i retrospektivně uvažovat o zakomponování pardonovaného odstavce, který zajistí v případech minimálních rozdílů ve výměře nezahajovat administrativně velmi náročné a nákladné procesy včetně nepříjemné interakce SZIF se žadatelem. Vzhledem k dlouhodobému závazku 15 kalendářních let a způsobu vedení PB/DPB v evidenci půdy je velmi pravděpodobné minimální změny výměr v evidenci při zachování fyzického stavu porostu. Takto požadované a minimální finanční prostředky za porušení podmínky by znamenaly mnohonásobně vyšší a neadekvátní transakční náklady, které by neplnily účel k potrestání žadatele popřípadě prevenci.

Dalším významným problematickým bodem administrace žádostí, je evidence zalesněného PB/DPB v LPIS. Podmínky NV č. 239/2007 Sb., v platném znění, nařizují žadateli o dotaci před evidencí PB/DPB s kulturou lesní porost vést PB/DPB se zemědělskou kulturou na své užívatelské jméno. Zákon o zemědělství č. 252/1997 Sb., v platném znění, v § 3i písm. h) stanovuje, že zalesněnou půdou lesnickou může být vedena v LPIS a před jejím zalesněním byla vedena jako zemědělská obhospodařovaná půda podle písmen a) až k) Zákona. Současný systém LPIS avšak dovoluje odpovědnému pracovníku zaevidovat nový PB/DPB s kulturou lesní porost ačkoli nikdy v minulosti tato plocha vedená v LPIS jako zemědělská nebyla.

Vlivem administrativních pochybení žadatele i referenta AZV dochází k zamítnutí dotace na založení lesního porostu, tj. dotačního rozporu s NV. V tomto případě je nutné provést aktualizaci systému a metodických pokynů, které eliminují vlivy chyb žadatele, popřípadě referenta AZV a dají současné aplikace a metodiky do souladu s příslušnou legislativou.

6. Ocenění opatření Zalesňování zemědělské půdy

V rámci této kapitoly je zájmem autora provést ocenění opatření ZZP s ohledem na veřejnou podporu zakládání lesních porostů na zemědělské půdě financované z rozpočtu SZP a ČR. Nejdříve se zaměříme na charakteristiku a popis území, které spadá do zájmu zájemce o investiční záměr zalesnění zemědělské půdy, a následně provedeme na základě ocenění Zákona a výnosové metody předpokládanou, teoretickou cenu pozemku před investičním záměrem, tj. jako půdu vedenou v KN jako orná, a po investičním záměru, tj. jako půdu vedenou v KN jako PUPFL.

Po charakteristice a popisu území bude práce zaměřena na provedení zhodnocení a definování míry ochoty provést investiční záměr zalesnění zemědělské půdy s ohledem na předpokládaný výnos investice a dlouhodobý časový rámec vytěžitelnosti takto provedené investice.

Po zhodnocení ceny pozemku dle determinovaných metod a ochoty investovat prostředky investora do založení lesního porostu na zemědělské půdě, se zaměříme z individuálního zájmu investora, agregovaně na zájem veřejný, tj. zdali případná veřejná podpora ze SPZ má pozitivní vliv nejen na cíle, které jsou spojené se sociální a ekonomickou oblastí venkova, ale také na služby spojené s environmentální, ekologickou oblastí.

K ocenění netržních služeb (trhem neoceněných služeb) lesního porostu využije autor práce doc. Josefa Sejáka. Seják, J., Dejmal, I. et al., (2003) a Seják, J. et al., (2010) se ve svých odborných pracích pokusil peněžně vyjádřit hodnotu biotopu a služby ekosystémů. Autorem zvolená lokalita bude na základě odborné publikace oceněna na základě metody „Biotope Valuation Method“ a na základě ekosystémových služeb na biotopu orná půda a na nově založeném lesním porostu.

Závěrem bude ve spolupráci s OLH zpracován projekt zalesnění v souladu s platnou legislativou a provedena výdajová kalkulace založení lesního porostu v lokalitě a péče o takto vzniklý lesní porost do zajištění porostu po dobu 5 kalendářních let po roce zalesnění. Poté se autor práce zaměří na výdajové kalkulace a provede komparaci s predikovanou dotací na založení lesního porostu, dotace na péči o lesní porost a dotací na náhradu za ukončení zemědělské výroby v referenčním fiskálním roce 2011.

Závěrem bude provedena modulace výdajových rámců různě koncipovaných projektů zalesnění, které mohou být v souladu se současným nastavením NV a příslušných vyhlášek, v platném znění a mohou neúměrně minimalizovat výdaje na zalesněnou plochu. Následným porovnáním možností minimalizování výdajnosti realizace projektu zalesnění s poskytnutou dotací v rámci programu ZZP autor práce předpokládá zjistit, zdali rozdíl mezi výdaji a dotačním příjmem je v souladu s účelem a cílem opatření.

6.1. Charakteristika a popis území

Zájmové území je umístěno v Pardubickém kraji v okrese Svitavy v katastrálním území Vendolí. Předmětem investice je zalesnění dvou parcel č. 4891 o výměře 21 015m² a č. 4887 o výměře 21 157 m², vedené v rámci LPIS pod identifikačním číslem i.č.: 600-1100 7005/1. Parcely mají průměrnou sklonitost 2,6°, obvod parcel je 832,82 metrů, vzdálenost od vody 620,85 metrů.

Obrázek 9: Mapa lokality v měřítku ČR

Zdroj: CHMI

Obrázek 10: Mapa lokality v měřítku okresu

Zdroj: Cenia, MŽP

Obrázek 11: Zájmové území v LPIS

Zdroj: LPIS, MZE

Obrázek 12: Zájmové území v II. vojenském mapování

Zdroj: KN

Parcely leží v horské a pohorské oblasti. Pozemky jsou v rámci BPEJ vedené pod kódem 73014. Parcely jsou orientovány z 84 % na severovýchod a z 16 % na sever. Na předmětných pozemcích probíhala zemědělská činnost minimálně již od začátku 19. století. Důkazem může být obr. č. 13, který je z II. vojenského mapování, které probíhalo od roku 1836 do roku 1852. Pozemky převzala pod svou správu obec Vendolí a v rámci správy majetku a řádného hospodaření ve spolupráci se zemědělským družstvem Vendolí bylo rozhodnuto o založení lesního porostu a o péči o takto založený lesní porost.

6.2. Ocenění ceny pozemků určené pro zalesnění

6.2.1. Před investičním záměrem

a) Ocenění podle „Zákona o oceňování nemovitostí“ č. 151/1997 Sb., v platném znění

Pozemky jsou v rámci BPEJ vedené pod kódem 73014. Podle Zákona o oceňování nemovitostí č. 151/1997 Sb., v platném znění a podle vyhlášky č. 3/2008 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., a podle Cenového věstníku č. 1/2011 ze dne 18. ledna 2011, je na takto BPEJ stanovená cena 3,36 Kč/m². Vzhledem k tomu, že parcely dosahují souhrnně výměry 42 172 m² a cena podle Cenového věstníku č. 1/2011 a příslušné BPEJ je 3,36 Kč/m², je celková hodnota zemědělských pozemků podle výpočtu Zákona o oceňování nemovitostí č. 151/1997 Sb., v platném znění, ve výši 141 697,92 Kč.

Výměra obou parcel: 42 172 m²

Cena podle „Cenového věstníku“: 3,36 Kč/m²

Cena podle „Zákona o oceňování nemovitostí“: **141 697,92 Kč** (42 172 m² * 3,36 Kč/m²)

b) Ocenění podle výnosové metody

K získání hodnoty rentního efektu je možné získat pouze jednorocní data zemědělského družstva, které hospodařilo na pozemcích před založením lesního porostu. Zemědělské družstvo pozemky v roce 2011 využily na zemědělskou výrobu, tj. na pěstování krmného a potravinářského ječmene. Průměrný výnos v roce 2011 dosáhl 5,6 t/ha. Průměrná výkupní cena krmného ječmene dosahovala v roce 2011 hodnoty 4 432 Kč/t a potravinářského ječmene 4 970 Kč/t. Očekávaná hodnota ročního rentního efektu v roce 2011 je tedy 3 960 Kč/ha.

K výpočtu ocenění pozemků podle výnosové metody využijeme vzorce:

$$C_s = \sum_{t=1}^{\infty} \frac{r}{(1+i)^t} = \frac{r}{i}$$

C_s cena přírodního zdroje
 r rentní efekt
 i úroková míra (stanovena na 10 %)

$$C_s = 16\,632 (3\,960 \text{ Kč/ha} * 4,20 \text{ ha}) / 0,1 = \mathbf{166\,620 \text{ Kč}}$$

Celková hodnota zemědělských pozemků podle výnosové metody byla stanovena ve výši 166 320 Kč.

Rozdílné ceny mezi cenou stanovenou Zákonem o oceňování nemovitostí a cenou pozemků stanovených podle výnosové metody můžeme přisuzovat produkčně

výjimečnému roku 2011. V roce 2011 zemědělské družstvo hospodařící na pozemcích vykazovalo velmi dobrou výnosnost obilovin. V kombinaci s vyššími výkupními cenami pěstované komodity na světovém trhu, které měly výrazné impakty i na výkupní ceny i v České republice, dosáhlo zemědělské družstvo výborných výsledků na ha pěstovaných obilovin.

6.2.2. Po investičním záměru

a) Ocenění podle výnosové metody

Projekt na založení lesního porostu byl vypracován v souladu se zákonem č. 289/1995 Sb., v platném znění, o lesích, dále v souladu s vyhláškou č. 139/2004 Sb., v platném znění, o přenosu semen a sazenic lesních dřevin a v souladu s nařízením vlády č. 239/2007 Sb., v platném znění, o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zalesňování. V rámci výnosové metody budou oceněny dotčené pozemky podle determinované metody před investičním záměrem a následně po záměru realizace zalesnění.

Na ploše 4,21 ha byly projektovány a vysázeny tyto druhy dřevin:

Tabulka 10: Projekt zalesnění

Název dřeviny	Zkratka dřeviny	Počet dřeviny (ks)	Výměra (ha)
Lípa malolistá	LP	1 250	0,2700
Dub letní	DB	4 400	0,8600
Javor klen	KL	3 200	0,8000
Buk lesní	BK	2 300	0,4400
Smrk ztepilý	SM	7 210	1,7300
Modřín opadavý	MD	340	0,1100
Celkem			4,2100

K výpočtu ocenění pozemků po realizaci podle výnosové metody využijeme vzorce:

$$C_L = \sum_{u=1}^{\infty} \frac{r_u}{(1+i)^u} = \frac{r_u}{(1+i)^u - 1}$$

- C_L cena přírodního zdroje (lesní porost)
- r_u konstantní rentní efekt na konci obmytí
- i úroková míra (stanovena na 5 % a 10 %)
- u doba obmytí

Výpočet bude rozdělen podle listnatých a jehličnatých dřevin, kde je různý rentní efekt a doba obmytí. Limitujícím faktorem stanovení reálné hodnoty a ocenění pozemku je předpokládaná renta obmytí. Je velmi obtížné predikovat cenu lesní hmoty v tak dlouhém časovém období. Ačkoli je možné předpokládat, z důvodu tlaku na energie a využití lesa a dřevní hmoty jako obnovitelného zdroje energie, vyšší výkupní cenu v dlouhodobém horizontu, provedeme výpočet dvou možných

scénářů, který předpokládá rentní efekt na konci obmytí v současné hodnotě a hodnotě vyšší.

Předpokládáme, že průměrná dřevní zásoba na hektar u jehličnatého porostu činí 400 m³ a listnatých dřevin 350 m³. Průměrná cena dřevní hmoty jehličnatého porostu za m³ je 1 450 Kč a listnatého porostu 1 750 Kč. Těžební práce a přiblížení dřeva na odvozní místo budeme kalkulovat s cenou 300 Kč/m³. V případě scénáře, který počítá s trvalým tlakem na růst cen dřevní hmoty z důvodu potřeby obnovitelné energie, budeme kalkulovat s hodnotou dřevní hmoty u jehličnatých dřevin ve výši 2 000 Kč a listnatých dřevin 2 500 Kč. Těžební práce a přiblížení dřeva bude na hodnotě 400 Kč/m³.

Jehličnaté dřeviny:

Plocha: 1,8400 ha

Doba obmytí: 80 let

Rentní efekt na konci obmytí při současné ceně: 460 000 Kč/ha

Rentní efekt na konci obmytí při predikované ceně: 660 000 Kč/ha

$$C_L = 846\,400 \text{ Kč} (1,84 \text{ ha} * 460\,000 \text{ Kč/ha}) / (1+0,05)^{80} - 1 = \mathbf{17\,429,47 \text{ Kč}}$$

$$C_L = 1\,214\,400 \text{ Kč} (1,84 \text{ ha} * 660\,000 \text{ Kč/ha}) / (1+0,05)^{80} - 1 = \mathbf{25\,007,50 \text{ Kč}}$$

$$C_L = 846\,400 \text{ Kč} (1,84 \text{ ha} * 460\,000 \text{ Kč/ha}) / (1+0,1)^{80} - 1 = \mathbf{413,20 \text{ Kč}}$$

$$C_L = 1\,214\,400 \text{ Kč} (1,84 \text{ ha} * 660\,000 \text{ Kč/ha}) / (1+0,1)^{80} - 1 = \mathbf{592,85 \text{ Kč}}$$

Listnaté dřeviny:

Plocha: 2,3700 ha

Doba obmytí: 100 let

Rentní efekt na konci obmytí při současné ceně: 507 500 Kč/ha

Rentní efekt na konci obmytí při predikované ceně: 735 000 Kč/ha

$$C_L = 1\,202\,775 \text{ Kč} (2,37 \text{ ha} * 507\,500 \text{ Kč/ha}) / (1+0,05)^{100} - 1 = \mathbf{9\,216,58 \text{ Kč}}$$

$$C_L = 1\,741\,950 \text{ Kč} (2,37 \text{ ha} * 735\,000 \text{ Kč/ha}) / (1+0,05)^{100} - 1 = \mathbf{13\,348,15 \text{ Kč}}$$

$$C_L = 1\,202\,775 \text{ Kč} (2,37 \text{ ha} * 507\,500 \text{ Kč/ha}) / (1+0,1)^{100} - 1 = \mathbf{87,28 \text{ Kč}}$$

$$C_L = 1\,741\,950 \text{ Kč} (2,37 \text{ ha} * 735\,000 \text{ Kč/ha}) / (1+0,1)^{100} - 1 = \mathbf{126,41 \text{ Kč}}$$

Celková hodnota pozemků po záměru investice do založení lesního porostu podle výnosové metody při úrokové míře 5 % a při současné hodnotě za dřevní hmotu, je ve výši 26 646,05 Kč a při předpokládané vyšší hodnotě dřevní hmoty ve výši 38 355,65 Kč. Při kalkulaci s úrokovou mírou ve výši 10 %, je celková hodnota pozemků po záměru investice do založení lesního porostu podle výnosové metody a při současné hodnotě dřevní hmoty ve výši 500,48 Kč a při vyšší hodnotě za dřevní hmotu ve výši 719,26 Kč. Důvodem nízké hodnoty v komparaci se zemědělskou půdou je očekávaný výnos v dlouhém časovém úseku (v řádu několika desítek let). V rámci výnosové metody nejsou započítány další pozitivní externality spojené se životním prostředím, funkcí lesa a vlivu na životní prostředí člověka. Výnosová metoda tedy pouze rigidně řeší případný finanční výnos v daleké budoucnosti na ocenění současné hodnoty pozemku.

6.3. Ocenění biotopů metodou „Biotope Valuation Method“

K ocenění mimoprodukčních vlastností založeného lesního porostu bude lokalita oceněna na základě výpočtu, který je definován v knize Hodnocení a oceňování biotopů České republiky (Seják, J. a kol., 2003). Touto metodou tzv. „Biotope Valuation Method“ bude zjištěna ekologická újma nebo přínos na krajinu a přírodu připraveného projektu zalesnění. Každému jednotlivému typu biotopu je přiřazena hodnota 1 – 6 bodů pro každou z níže uvedených charakteristik, tj. zralost, přirozenost, diverzita, struktura, diverzita druhů, vzácnost typu biotopů, vzácnost přírodních druhů typu biotopů, citlivost typu biotopů a ohrožení typu biotopů.

6.3.1. Výpočet hodnoty biotopu

a) Hodnota biotopu před investičním záměrem

Jedná se o pozemky, které byly využívány k zemědělské činnosti se zemědělskou kulturou orná půda.

Tabulka 11: Biotop jednoleté a ozimé kultury na orné půdě

číslo	Typ biotopu nebo podskupin biotopů	parametr								Su	ZBH	HB
		Z	P	DS	DD	VB	VD	CB	OB			
174	X4.4. Jednoleté a ozimé kultury na orné půdě	1	2	2	2	1	1	3	3	31	56	10

ZBH – základní bodová hodnota (maximálně 576)

HB – hodnota biotopu (základní hodnota v % z maximální hodnoty [576])

Výpočet ohodnocení biotopu plochy před provedením záměru:

$$HB_1 = 10 \text{ bodů/m}^2 \times 14,50 \text{ Kč/m}^2 \times 42\,172 \text{ m}^2 = 6\,114\,940 \text{ Kč}$$

b) Hodnota biotopu po investičním záměru

V rámci investičního záměru založení lesního porostu se změní zemědělské pozemky na pozemky, které budou plnit funkci lesa.

Tabulka 12: Biotop paseky, les po výsadbě a renaturalizační výsadby dřevin

číslo	Typ biotopu nebo podskupin biotopů	parametr								Su	ZBH	HB
		Z	P	DS	DD	VB	VD	CB	OB			
163	XL5 Paseky, les po výsadbě a renaturalizační výsadby dřevin	2	3	3	3	2	2	2	3	42	99	17

ZBH – základní bodová hodnota (maximálně 576)

HB – hodnota biotopu (základní hodnota v % z maximální hodnoty [576])

c) Výpočet ohodnocení biotopu plochy po provedení záměru:

$$HB_2 = 17 \text{ bodů/m}^2 \times 14,50 \text{ Kč/m}^2 \times 42\,172 \text{ m}^2 = 10\,395\,398 \text{ Kč}$$

Porovnáním obou hodnot, tj. hodnoty biotopu před záměrem a po záměru, lze konstatovat, že dochází k ekologickému přínosu, který lze vyjádřit peněžním obnosem ve výši 4 280 458 Kč. Tento způsob výpočtu je limitován pouze kategorizací orná půda a nově založený lesní porost. Lze předpokládat, že i způsob zpracování projektu, který není postaven na výsadbě monokultury, ale na relativně druhové pestrosti při celkovém vyšším podílu listnatých dřevin, napomáhá a zvyšuje druhovou heterogenitu v krajině v komparaci s původní zemědělskou půdou.

6.3.2. Výpočet hodnoty ekosystémových služeb biotopu

V rámci této podkapitoly se autor diplomové práce zaměří na výpočet (odhad) roční hodnoty tří ekosystémových služeb, tj. biodiverzity (poskytování prostoru pro organismy), produkce kyslíku a klimatizační službu.

Jedná se především o finanční vyjádření služeb, které tyto ekosystémy přinášejí a nejsou trhem oceněny.

a) Biodiverzita

Pro výpočet (odhad) hodnoty biodiverzity před záměrem a po záměru využijeme diskontní vzorec:

$$K_n = K_0 \times (1+i)^n$$

K_n	současná hodnota
K_0	počáteční vklad
i	úroková míra (5 %)
n	počet období

Hodnota biotopu před záměrem byla odhadnuta ve výši 6 114 940 Kč.

$$K_n = 6\,114\,940 \text{ Kč} \times (1,05)^1 = \mathbf{6\,420\,687 \text{ Kč}}$$

Roční služba v rámci biodiverzity je ohodnocena před záměrem ve výši **305 747 Kč**.

Hodnota biotopu po záměru byla odhadnuta ve výši 10 395 398 Kč.

$$K_n = 10\,395\,398 \text{ Kč} \times (1,05)^1 = \mathbf{10\,915\,167,90 \text{ Kč}}$$

Roční služba v rámci biodiverzity je ohodnocena po záměru ve výši **519 769,90 Kč**.

b) Produkce kyslíku

Jednoleté a ozimé kultury na orné půdy jsou schopny vyprodukovat cca 3,5 t/ha O₂. Průměrná cena kyslíku je modelována ve výši 0,50 Kč/l. Pro převod mezi kg a l je využit přepočít 700 l = 1 kg. K odhadu kyslíkové služby po záměru, tj. po výsadbě lesního porostu využijeme hodnoty 10 t/ha O₂.

Odhad kyslíkové služby před založením lesního porostu:

$$3\,500 \text{ kg/ha} \times 700 \text{ l} \times 0,50 \text{ Kč/l} \times 4,21 \text{ ha} = \mathbf{5\,157\,250 \text{ Kč}}$$

Odhad kyslíkové služby po založení lesního porostu:

$$10\,000 \text{ kg/ha} \times 700 \text{ l} \times 0,50 \text{ Kč} \times 4,21 \text{ ha} = \mathbf{14\,735\,000 \text{ Kč}}$$

c) Klimatizační služba

Pro výpočet klimatizační služby budeme u biotopu jednoleté a ozimé kultury na orné půdě předpokládat cca 300 l/m² a založeného lesního porostu cca 800 l/m².

Pro výpočet klimatizační služby použijeme vzorec:

Klimatizační služba = množství odpařených litrů [l.m-2.rok-1] x 1,4 kWh (0,7 kWh chlazení, 0,7 kWh oteplování) x 2 Kč (cena vyrobené kWh)

Klimatizační služba před záměrem = 300 l/m² x 42 172 m² x 1,4 kWh x 2 = **35 424 480 Kč**

Klimatizační služba po záměru = 800 l/m² x 42 172 m² x 1,4 kWh x 2 = **94 465 280 Kč**

6.3.3. Vyhodnocení ocenění pozemku, biotopu a ekosystémových služeb

Pokud by autor diplomové práce byl v pozici investora, který se zajímá o zalesnění svého pozemku a rozhodoval by se pouze na základě ekonomické analýzy, tj. na základě předpokládaného výnosu až v řádech několika desítek let při téměř konstantních nákladech zajištěného porostu, musel by dojít k rozhodnutí neinvestovat své disponibilní zdroje k zalesnění svého zemědělského pozemku.

V rámci tabulky č. 13 je provedena selekce výnosové metody ocenění parcely před zalesněním a po zalesnění. Podkladová data odkazují na rozdíl mezi oceněním pomocí výnosové metody mezi ornou půdou a PUPFLEM a referují peněžně vyjádřenou ochotu investora provést investiční záměr zalesnění. Je zřejmé, že na základě výnosové metody dochází realizací projektu zalesnění k finanční újmě v řádech několika desítek tisíc při vědomí limitace predikce ceny dřevní hmoty.

Tabulka 13: Ocenění parcel podle výnosové metody

Metoda	Před realizací projektu	Po realizací projektu	Přínos	Újma
Ocenění pomocí výnosové metody	166 620,00 Kč	26 646,05 Kč 38 355,65 Kč		139 973,95 Kč 128 264,35 Kč

Pokud se na investiční záměr zalesnění podíváme z pohledu veřejného zájmu, tj. z hlediska dopadu na stav ŽP, hodnotu biotopu a ekosystémových služeb, je dle determinovaných metod realizace projektu zalesnění zemědělské půdy peněžně vyjádřeným přínosem. Data v tabulce č. 14.

Tabulka 14: Odhad hodnoty ekosystémových služeb

Metoda	Před realizací projektu	Po realizací projektu	Přínos	Újma
Hodnocení biotopů (BVM)	6 114 940,00 Kč	10 395 398,00 Kč	4 280 458,00 Kč	
Roční služba v biodiverzitě	305 747,00 Kč	519 769,90 Kč	214 022,90 Kč	
Kyslíková služba	5 157 250,00 Kč	14 735 000,00 Kč	9 577 750,00 Kč	
Klimatizační služba	35 424 480,00 Kč	94 465 280,00 Kč	59 040 800,00 Kč	

Lze potvrdit premisu, že provedení založení lesního porostu na zemědělské půdě má kladný přínos pro ŽP a na krajinu oceněním služeb ekosystému podle determinovaných metod. Vzhledem k tomu, že projekt zalesnění počítá se zalesněním zemědělské půdy konkrétně orné půdy, tj. v lokalitě, který je velmi silně ovlivněna lidskou činností, dochází realizací projektu zalesnění ke zvýšení druhové pestrosti krajiny v porovnání se zbytkem lokality a heterogenity krajiny. Další pozitivní externality, které nebyly peněžně vyčísleny, jsou funkce rekreační, edukační, popřípadě absorpční, které zvyšují komfort a bezpečnost obyvatel obce.

Vzhledem k tomu, že lesní porost plní společenské a veřejné služby, které mají příznivý dopad na stav půdy, erozi, vodní režim, tj. na široké spektrum složek životního prostředí, které lze i peněžně vyjádřit na základě determinovaných metod, je veřejná podpora programu ZZP v rámci SPZ odůvodněná a pro posílení zájmu zalesnění méně bonitní zemědělské půdy žádoucí.

6.4. Komparace vynaložených výdajů na zalesnění k poskytnuté dotaci

Na základě provedené kvantifikace hodnoty biotopu a ekosystémových služeb po zalesnění zemědělské půdy byl prokázán pozitivní efekt z hlediska ŽP. Vzhledem k tomu, že individuální zájem vlastníka popřípadě nájemce pozemku je ekonomické zhodnocení, tj. dosažení nejpříznivějšího ekonomického efektu z držby půdy, je individuální rozhodnutí investovat do nově založeného lesního porostu ovlivněno vysokými vynaloženými výdaji a předpokládanými budoucími příjmy z dřevní hmoty.

Pokud dochází k vyhodnocení různých ekonomických příležitostí vycházejících ze současné držby zemědělských pozemků, vlastník popřípadě nájemce pozemku pravděpodobně nebude investici do založení lesního porostu považovat za ekonomicky nejvýhodnější. Vzhledem k politické deklaraci snížení zornění půdy a zvýšení kvality ŽP v rámci SZP v souladu s TUR, se tedy jeví určitá forma podpory o další podpůrný faktor pro ekonomické rozhodnutí vlastníka popřípadě nájemce k zalesnění zemědělské půdy jako logický a potřebný.

Dotace na založení lesního porostu je integrální součástí SPZ a administrována podle NV č. 239/2007 Sb., v platném znění. Smysl poskytnuté dotace je částečně kompenzovat vynaložené náklady na založení a zajištění lesního porostu na zemědělském pozemku vlastníka, popřípadě nájemce, avšak maximálně, v souladu s evropskou legislativou, do výše 80 % prokazatelných nákladů spojených se založením lesního porostu.

V této kapitole se autor diplomové práce zaměří na výdajovou kvantifikaci uskutečnění zalesnění v dotčené lokalitě Vendolí a parcel č. 4891 o výměře 21 015m² a č. 4887 o výměře 21 157 m².

Vypracovaný projekt musí být v souladu se zákonem o lesích a příslušnou vyhláškou č. 139/2004 Sb., v platném znění, která mimo jiné stanovuje minimální počty životaschopných jedinců na ploše. Zaměříme se na kvantifikaci výdajů při standardním projektu zalesnění (skutečně realizovaný) a při projektu zalesnění, který minimalizuje celkové výdaje spojené se zalesněním. V rámci projektu zalesnění

nebudou komponovány dřeviny, které nejsou součástí vyhlášky č. 139/2004 Sb., v platném znění a přílohy č. 6. Referenční ceny sazenic a poloodrostků byly získány průnikem cenových nabídek obchodních společností: Lesní společnost Broumov Holding, a.s., Lesoškoly, s.r.o., Dendria, s.r.o., Lesospol Zbiroh, s.r.o. a nekalkulují s dohodou přímo s prodejcem, slevou za hromadný odběr, popřípadě s nabídkou firem na zvýhodněnou dopravu sadebního materiálu na lokalitu. V případě smrku nejsou minimální počty poloodrostků a odrostků stanoveny, tj. náklady budou v obou případech kalkulovány pouze na sazenice.

6.4.1. Kvantifikace výdajů na realizaci projektu zalesnění

V rámci modelového příkladu projektu budou použity v souladu s vyhláškou č. 139/2004 Sb., v platném znění a její přílohou č. 6, minimální počty sazenic jednotlivých dřevin a referenční ceny, které byly získány nabídkou významných obchodních společností zabývajících se prodejem certifikovaných sazenic dřevin.

1. Výdaje spojené s administrací

1 000,00 Kč

Správní poplatek za žádost o změnu využití území, povinná příloha podle § 3 odst. 2 písm. l) NV č. 239/2007 Sb., v platném znění. Projekt bude realizován ve spolupráci obce a právnické osoby, tj. OLH je zaměstnancem obce a nebude kalkulován do kvantifikace výdajů spojených s realizací projektu zalesnění.

2. Výdaje na nákup sazenic

134 050,40 Kč

Tabulka 15: Výdaje spojené s nákupem sazenic projektu zalesnění

Název dřeviny	Zkratka dřeviny	Počet dřeviny (ks)	Cena za ks (sazenice) vč. DPH	Výměra (ha)	Cena za sadební materiál vč. DPH
Lípa malolistá	LP	1 250	8,25 Kč	0,2700	10 312,50 Kč
Dub letní	DB	4 400	6,38 Kč	0,8600	28 072,00 Kč
Javor klen	KL	3 200	6,27 Kč	0,8000	20 064,00 Kč
Buk lesní	BK	2 300	7,37 Kč	0,4400	16 951,00 Kč
Smrk ztepilý	SM	7 210	7,59 Kč	1,7300	54 723,90 Kč
Modřín opadavý	MD	340	11,55 Kč	0,1100	3 927,00 Kč
Celkem				4,2100	134 050,40 Kč

3. Výdaje na úpravu pozemku před zalesněním

8 420,00 Kč

Výdaje spojené se zajištěním a úpravou pozemku před zalesněním, jedná se především vytýčení pozemku, podmítnutí pole, rozměření ploch apod., realizováno žadatelem.

Odhadovaný výdaj 2 000 Kč na 1 ha x 4, 21 ha = 8 420 Kč

4. Výdaje na sadbu, dopravu, dovoz, rozvozy, zakládání

65 450,00 Kč

Výdaje spojené s přemístěním sadebního materiálu ze školky na lokalitu, výdaje spojené se samotnou sadbou dřeviny apod., realizované v kombinaci externí firmy a žadatele.

Odhadovaný výdaj na sadbu, dopravu, dovoz, rozvoz, zakládání apod. je stanovena kalkulace 3,50 Kč/sazenice. Při počtu použití 18 700 ks na 4,21 ha je výsledný výdaj ve výši 65 450 Kč.

5. Stavba oplocení 160 cm, drátěné pletivo, plastová ochrana 44 970,00 Kč

Výdaje na oplocení pozemku a jednotlivých ks dřeviny spojené se zajištěním lesního porostu, ochrany proti okusu zvěři a k zajištění plnění minimálních počtů životaschopných jedinců podle vyhlášky č. 139/2004 Sb., v platném znění.

Kalkulace výdajů připadá na 700 m drátěného pletiva a odvedené práce, která byla provedena v kombinaci externí firmy a žadatele. Kalkulace na 1 m pletiva je stanovena na 23,16 Kč/m a práce na 26 Kč/m. Celkový výdaj na instalaci drátěného pletiva je 34 410 Kč. Plastová ochrana VYVA k modřínu, které je vysázeno mimo oplocení v počtu 160 ks, je kalkulována v celkové výši 10 560 Kč. Cena plastové ochrany VYVA je 24 Kč/ks, práce na instalaci plastové ochrany je stanovena na 12 Kč/ks a kůly 30 Kč/ks.

6. Výdaje na péči v následujících 5 letech po zalesnění 283 984,00 Kč

- a) Vylepšení uhynulých sazenic v následujících letech, odhad 10 % zalesnění 1870 ks při odhadované průměrné ceně za sazenici 7 Kč, celková výše 13 900 Kč.
- b) Ožínání kulturu proti buření, celkové výdaje ve výši 224 814 Kč
1. rok	2x	celoplošně	8,42 ha	6400 Kč/ha	53 888 Kč
2. rok	2x	celoplošně	8,42 ha	6400 Kč/ha	53 888 Kč
3. rok	2x	celoplošně	8,42 ha	6400 Kč/ha	53 888 Kč
4. rok	2x	pruhy	8,42 ha	5000 Kč/ha	42 100 Kč
5. rok	1x	pruhy	4,21 ha	5000 Kč/ha	21 050 Kč
- c) Odhad výdajů na opravu oplocení ve výši 5 000 Kč.
- d) Plnění sněžné jámy, odhazování sněhu pomístně od oplocení ve výši 20 000 Kč
- e) Nátěry proti okusu Neoponitem v celkové výši 20 270 Kč. Nátěr Neoponit se aplikuje na dřeviny SM a Bk v počtu 7 300 ks. Předpokládané výdaje na samotnou aplikaci jsou naplánovány ve výši 0,40 Kč/ks, tj. po dobu pěti let ve výši 14 600 Kč. Neoponit je dodáván v 15 kg balení, které je možné aplikovat na cca 2500 ks dřeviny. Po dobu 5 let při aplikaci 3 balení, při průměrné ceně 378 Kč za balení, jsou celkové výdaje vyčísleny na 5 670 Kč.

6.4.2. Kvantifikace minimalizace výdajů na realizaci projektu zalesnění

V rámci modelového příkladu projektu budou použity v souladu s vyhláškou č. 139/2004 Sb., v platném znění a přílohy č. 6, minimální počty odrostků a poloodrostků jednotlivých dřevin a referenční ceny, které byly získány nabídkou

významných obchodních společností zabývajících se prodejem certifikovaných sazenic dřevin.

Výdaje spojené s administrací jsou společné pro oba výdajové modely zalesnění, tj. 1000 Kč za správní poplatek nutný pro získání povinné přílohy podle NV. Výdaje na nákup sazenic avšak mohou přinést výrazné úspory s použitím odrostků a poloodrostků. Příloha č. 6 vyhlášky č. 139/2004 Sb., v platném znění, umožňuje při zalesnění zemědělského pozemku použití u některých (významných) dřevin odrostky a poloodrostky, jejichž minimální počty na ploše jsou výrazně redukovány v komparaci s použitím sazenic.

Tabulka 16: Výdaje spojené s nákupem poloodrostků projektu zalesnění

Název dřeviny	Zkratka dřeviny	Počet dřeviny (ks)	Cena za ks (sazenice)	Výměra (ha)	Cena za sadební materiál
Lípa malolistá	LP	270	11,00 Kč	0,2700	2 970,00 Kč
Dub letní	DB	1 720	9,00 Kč	0,8600	15 480,00 Kč
Javor klen	KL	800	7,00 Kč	0,8000	5 600,00 Kč
Buk lesní	BK	660	9,00 Kč	0,4400	5 940,00 Kč
Smrk ztepilý	SM	7 210	7,59 Kč	1,7300	54 723,90 Kč
Modřín opadavý	MD	110	7,00 Kč	0,1100	770,00 Kč
Celkem				4,2100	85 483,90 Kč

Vzhledem k jejich ceně je možné za použití tohoto sadebního materiálu uspořit značné finanční prostředky. V případě tohoto modelu je finanční úspora odhadována až do výše 48 566,50 Kč při porovnání s původním projektem zalesnění. V tomto ohledu také kalkulujeme s použitím sazenic smrku ztepilého, který nemá stanovené počty v případě použití odrostků a poloodrostků. V případě nahrazení dřeviny je možné dále řádově snížit celkové výdaje spojené s nákupem reprodukčního materiálu.

Výdaje na úpravu pozemku před zalesněním, náklady na sadbu, dopravu, dovoz, rozvoz a zakládání lze v mnoha ohledech snížit použitím vlastních prostředků, bez použití externích dodavatelů služeb a materiálu. Vzhledem k použití redukováných počtů sazenic (oproti sazenicím se jedná o snížení ve výši 8 200 ks) lze také předpokládat snížení výdajů spojených přímo s převozem a sadbou s přihlédnutím ke specifiku transportu a sadby odrostků a poloodrostků.

Samostatnou kapitolou výdajů je instalace ochranných opatření k zajištění nově zalesněného porostu na zemědělské půdě. NV č. 239/2007 Sb., v platném znění, ve své příloze č. 2 stanovuje ochranné prostředky k zajištění lesního porostu v nepovinné části projektu zalesnění. Podmínkou pro poskytnutí dotace v rámci opatření Zalesňování zemědělské půdy je dodržení alespoň 90 % minimálního počtu životaschopných jedinců, stanovených vyhláškou č. 139/2004 Sb., v platném znění, do 14. května následujícího po roce zalesnění a 80 % životaschopných jedinců počínaje 15. květnem po roce zalesnění po dobu 5 kalendářních let. Je otázkou jak být v souladu s nařízením vlády při minimalizaci výdajů k dosažené dotaci. Teoreticky není nutné žádné ochranné prostředky při spolupráci s lesním odborným hospodářem instalovat, ať již z důvodu nízkého výskytu zvěře v lokalitě, popřípadě z důvodu znalosti legislativního rámce a znalosti kontrolních mechanismů SZIF.

Podobný případ jsou také výdaje spojené s péčí o takto vzniklý lesní porost po dobu 5 kalendářních let po roce zalesnění. Primární a jediné efektivně kontrolovaná podmínka dotace je udržení minimálního počtu životaschopných jedinců na ploše, tj. i v případě vysoké míry buřeně a životaschopnosti jedince je splněna podmínka dotace. Žadatel a příjemce dotace může provádět minimální a především mechanické zásahy v porostu ve vlastní režii a dosahovat životaschopného porostu, popřípadě nahrazovat neživé jedince novým porostem k udržení minimálně stanovených počtů na ploše, na kterou byla poskytnuta dotace v rámci opatření.

6.4.3. Komparace vynaložených výdajů k poskytnuté dotaci

Dotace na založení lesního porostu, pro žádosti podané k 30. listopadu daného kalendářního roku, se poskytuje v 1. kvartálu roku následujícího po podání žádosti a roce zalesnění. Modelové příklady se vztahují k roku podání 2011. V rámci opatření se poskytuje fixní dotace na hektar podle druhu dřeviny a lokality zalesnění. V případě projektu zalesnění v lokalitě Vendolí je dotace při splnění všech podmínek stanovena ve výši 279 136,36 Kč.

Tabulka 17: Sazby dotace na založení lesního porostu PRV 2011

Zalesnění Druh dřeviny	Měna		Výměra zalesnění ha	Dotace Kč
	Euro	CZK/ha		
Listnaté dřeviny v LFA/ha	2961,00	74 285,57	2,37	176 056,80
Jehličnaté dřeviny v LFA/ha	2233,00	56 021,50	1,84	103 079,57
			Celkem	279 136,36

Při splnění podmínek dotace na založení lesního porostu vzniká u fyzických a právnických osob bez účasti složek státní moci nárok na dotaci na péči o lesní porost po dobu pěti kalendářních let, a při splnění evidence PB/DPB v evidenci půdy po dobu alespoň 12 měsíců, nárok na dotaci na náhradu za ukončení zemědělské výroby.

V případě použití sazeb pro dotaci fiskálního roku 2011 tak lze kalkulovat s finanční podporou ve výši 234 616,67 Kč v případě péče:

- 2012 ve výši 46 923,33 Kč
- 2013 ve výši 46 923,33 Kč
- 2014 ve výši 46 923,33 Kč
- 2015 ve výši 46 923,33 Kč
- 2016 ve výši 46 923,33 Kč

a ve výši 473 528,38 Kč v případě náhrady od roku 2012 do roku 2026 při kultuře orná půda a žadatele, který je podnikatelem v zemědělské výrobě, každoročně ve výši 31 568,56 Kč. Celková dotace v rámci opatření, v průběhu 15 kalendářních let po roce zalesnění, při splnění všech podmínek dané českou a evropskou legislativou a při fixním kurzu k euru, je predikována ve výši 987 281,41 Kč viz Tabulka č. 18.

Komparace vynaložených nákladů se standardním projektem zalesnění k poskytnuté dotaci vykazuje hodnoty 109,94 %, tj. dotace na založení lesního porostu převyšuje způsobilé, popřípadě vynaložené výdaje spojené s iniciací lesního porostu v lokalitě o cca 10 %. Porovnáním předpokládaných nákladů modelové zalesnění a zajištění

porostu a celkové poskytnuté dotace z programu Zalesnění zemědělské půdy zjistíme, že žadatel v hrubých číslech dosáhne téměř dvojnásobného finančního přínosu k účelně vynaloženým nákladům. V případě absolutní minimalizací nákladů na založení lesního porostu ve spolupráci s lesním odborným hospodářem, při vlastnictví popřípadě pronájmu pozemků určených pro zalesnění, může investor při konstantní poskytnuté dotaci na založení lesního porostu z PRV ve výši 279 136,36 Kč nejen dosáhnout úplného pokrytí nákladů spojených se založením lesního porostu, ale také získat výrazný finanční prospěch, odporující smyslu dotace a evropské legislativě.

Tabulka 18: Předpokládaná výše nárokové dotace v rámci opatření ZZP

Účel	Vynaložené náklady	Dotace	Komparace
Zalesnění	253 890,40 Kč	279 136,36 Kč	109,94%
Péče	283 984,00 Kč	234 616,67 Kč	82,62%
Náhrada	0,00 Kč	473 528,38 Kč	
Celkem	537 874,40 Kč	987 281,41 Kč	183,55%

Základní dokument PRV v nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 a článku 43 vztahující se k prvnímu zalesnění zemědělské půdy připouští poskytnutí podpory maximálně ve výši 70 - 85 % způsobilých nákladů spojených se založením lesního porostu, tj. smyslem podpory je pouze částečné pokrytí nákladů spojených se založením lesního porostu. Oba modely provedení iniciace lesního porostu tyto povinné kritéria nenaplní. V případě minimalizace nákladů a použití odrostků a poloodrostků v souladu s českou legislativou umožňuje získat žadateli signifikantní finanční prospěch, který neodpovídá účelu a smyslu dotace a to pouze za předpokladu, že jsou při zalesnění použity dřeviny uvedené v příloze č. 6 vyhlášky č. 139/2004 Sb., v platném znění.

Tento signifikantní finanční prospěch je umocněn maximální možnou sankcí vrácení dotace v maximální výši 30 % z poskytnuté dotace na zalesnění podle § 8 NV č. 239/2007 Sb., v platném znění, v případě neplnění podmínky poklesu pod 60 % minimálního počtu životaschopných jedinců dřeviny na ploše. Tento stav lze zjistit pouze fyzickou kontrolou provedenou SZIF na základě analýzy mnoha faktorů a výběru kontrolního vzorku.

K tomu, aby SZIF mohl efektivně kontrolovat fyzicky provedené zalesnění, a následně uplatňovat sankce na základě NV, tj. alespoň částečně vymáhat poskytnuté dotace zpět v případě, že se žadatel nedostatečně stará o lesní porost, je nutné, aby byly tyto dřeviny zahrnuty v rámci přílohy č. 6 vyhlášky č. 139/2004 Sb., v platném znění. Pokud žadatel v rámci svého projektu zalesnění použije dřeviny, které nejsou zahrnuty v rámci přílohy č. 6 vyhlášky, není SZIF schopen efektivně provádět kontrolu a popřípadě aplikovat sankce vyplývající z poklesu životaschopných jedinců na ploše.

7. Diskuse

Autor práce se domnívá, že vypracovaná diplomová práce kromě svých výsledků odkrývá potřebu provedení nových a úzce profilově zaměřených výzkumů v oblasti poskytování dotací v rámci opatření ZZP. Tento výzkumný deficit přispívá k percepci vágnosti budoucího směřování opatření v novém programovém období datované od roku 2014 do roku 2020.

Diplomová práce se zaměřila kromě dominující ekonomické části také na potvrzení tvrzení, že veřejné zdroje v rámci SPZ mohou přinést prokazatelný a finančně vyjádřený prospěch v rámci komparace biotopu orná půda přeměněný na biotop nově založeného lesa, tj. prokázání, že takto poskytnuté dotace z veřejných rozpočtů přináší veřejný a dlouhodobý prospěch v souladu s TUR s důrazem na podporu venkova a ochrany ŽP. Autor si je vědom, že k provedení zalesnění se musí přistupovat individuálně a každou dotčenou lokalitu posuzovat zvlášť. Autor se také domnívá, že v rámci administrativního procesu kromě důležité osoby OLH také hraje klíčový prvek Odbor životního prostředí příslušného ORP, které disponuje právní silou k zabránění zalesnění lokality, které svou současnou hodnotou převyšuje hodnotu případného budoucího lesního porostu.

Tento problém se vyskytuje především na travních porostech, mokřadech a biodiverzitně zajímavých lokalitách klasifikovaných jako zemědělská půda. Autor není ve sporu s tezí, že je nutné veškeré procesy spojené s administrací žádosti o dotaci a následné provedení zalesnění, provádět na principu individuálnosti, odborné erudovanosti a předběžné opatrnosti. Diplomová práce se v této oblasti ve zjednodušené a atomizované formě a na základě využití ustálených metod, pokusila peněžně vyjádřit hodnotu, které mohou takto vzniklé nové biotopy a navázané ekosystémy přispívat ke zvýšení „cennosti“ lokality. Přesto i v této oblasti je niche prostor pro hlubší analýzu dopadu opatření ZZP na lokality z hlediska kvality ŽP a to včetně negativních případů, kdy byla biologicky cenná či jedinečná lokalita degradačně ovlivněna výsadbou nového lesního porostu, jako memento pro budoucí rozhodování a edukaci odboru ŽP ORP.

Provedené analýzy diplomové práce detekují vzájemnou korelaci mezi nastavením dotačních podmínek NV a preferencí jednotlivých žádostí o dotaci. Tento signifikantní vliv je především patrný na struktuře zalesnění z hlediska druhu dřeviny, tj. vyšší sazba dotace přispívá k vyššímu zastoupení listnatých dřevin v projektech zalesnění, než je například průměrná skladba současných lesních porostů, kde převládají dřeviny jehličnaté. Částečně tak byly redukovány produkční vlastnosti jehličnatých porostů, na které z pochopitelných důvodů zase klade důraz vlastník lesního porostu. Je další výzkumnou otázkou, nakolik byla výše případné dotace na založení lesního porostu hnací silou žadatele, aby instruoval OLH na maximalizaci dotačního příjmu při zpracování projektu zalesnění, popřípadě jak byl vlastník limitován nejen zpracovatelem projektu, ale také odbory ŽP jednotlivých ORP.

Diplomová práce ve svých závěrech avšak prokazuje vliv nastavení dotačních podmínek nejen na strukturu zalesnění, ale také na zemědělskou kulturu, která byla vedena před zalesněním v LPIS. NV se v souladu s cíly SPZ, tj. cílem snížení

zornění zemědělských ploch především v oblastech LFA, pokusilo intenzivněji honorovat zemědělského podnikatele hospodařícího na orné půdě. Výsledkem je, že agregovaně téměř polovina lesních porostů byla před zalesněním klasifikována Zákonem o zemědělství jako orná půda.

Autor diplomové práce považuje i na základě agregace a interpretace dat opatření ZZP v rámci HRDP a PRV za nezbytné provést důkladnou analýzu popřípadě výzkum důvodů nesplnění vytyčených cílů, které bylo na opatření kladeno v oblasti očekávané zalesněné a dotačně podpořené plochy. Tento problém byl již patrný signifikantně v opatření HRDP, ale v případě PRV je rozdíl mezi plochou očekávanou (nikoli maximální) a plochou zalesněnou, s krátkodobou predikcí do roku 2013, katastrofální. Z očekávaných 12 000 ha podpořené zalesněné plochy je reálný stav cca 3 000 ha. Hypotézou nízké výše dotace v komparaci s výdaji na realizaci projektu zalesnění se autor práce zabýval a tuto hypotézu nepotvrdil. V případě, že se ztotožníme s hypotézou, že podpora výsadby lesního porostu na zemědělské půdě má pozitivní vliv na diverzifikaci příležitostí, na zvýšení ochrany ŽP, na protierozní a absorpční opatření, na boj proti změně klimatu a na snížení zornění neproduktivních zemědělských půd, je tento nevyužitý potenciál alokovaných finančních prostředků dominantním prvkem.

Vrátí-li se autor práce na počátek diskuse a na kritiku absence výkonu získávání relevantních podkladových dat pro rozhodnutí v rámci ZZP, za které nese primární odpovědnost MZe, musí znovu vyslovit nepochopení a otázku, zdali odpovědní činitelé v rámci MZe jsou si vědomi flagrantního neplnění vytyčených cílů opatření a jaké nápravné kroky jsou do roku 2013, popřípadě přechodného roku 2014 činěny. Autor práce v rámci případného výzkumného pléna poukazuje na jednotlivé a jedinečné vlastnosti opatření ZZP, které v novém programovém období (při zajištění souladu s evropskou legislativou) již nebudou moci být pravděpodobně znovu využity a to, že žadatelé mohou využívat dotace na založení lesního porostu v rámci pozemkových úprav, žadatelé mohou být obce, kraje a jejich sdružení. Může zde existovat kooperace mezi soukromým a veřejným sektorem k zajištění maximalizace dotace a minimalizace výdajů spojených s projektem zalesnění. Žadatelé mohou být také výzkumné organizace a především státní podniky (například Lesy ČR, s.p., Vojenské lesy a statky, s.p.) nebo PO s účastí státu a sdružení vlastníků pozemků. Široké pole působnosti NV také umožňuje provázanost na základě nájemních smluv nájemce a pronajímatele.

Po teoretické a analytické části se diplomová práce zabývá dotačním programem z hlediska vlastníka zemědělské půdy, který uvažuje o investičním záměru zalesnění. Autor je otevřen pro diskusi, zdali zvolená metoda ocenění pozemku výnosovou metodou a Zákonem o oceňování nemovitostí č. 151/1997 Sb., v platném znění a podle vyhlášky č. 3/2008 Sb., v platném znění, před realizací a po realizaci projektu zalesnění je skutečné a objektivní vyjádření ceny zemědělského a lesního pozemku. Do skutečné tržní ceny vstupují mnohé poptávkové faktory, které mohou cenu pozemku zvyšovat, ale také snižovat (pozemky jsou v blízkosti vojenského prostoru) ve srovnání se stanovenou cenou podle Zákonu o oceňování nemovitostí, popřípadě výnosové metody. Právě použití výnosové metody pro ocenění pozemku v dlouhodobém horizontu v případě lesního porostu a obtížné predikce budoucích příjmů z dřevní hmoty snižuje cenu pozemku pod pravděpodobnou hranici skutečné ceny, kterou je možné získat v současnosti na trhu. Autor práce považuje za

dostatečně prokázané, že míra ochoty investora použít disponibilní zdroje na uskutečnění zalesnění s předpokladem výnosu v řádech několika desítek let na základě současné a budoucí ceny pozemku, za velmi malou. Z tohoto důvodu a za předpokladu, že lesní porost má i jiné než produkční vlastnosti, je nutné se zabývat dalším podpůrným a ekonomickým faktorem a to faktorem pokrytí částečných výdajů s projektem zalesnění dotací z programu PRV a opatření ZZP.

Základním parametrem před komparací výdajů k poskytnuté dotaci je znalost výše dotace před uskutečněním zalesnění. Tato dotační nároková výše při splnění podmínek NV je každý fiskální rok odvoditelná podle Úředního věstníku a je pravidelně reportována zájemci o dotaci. Pokud žadatel (investor) zná nárokovou výši dotace před realizací projektu, můžeme předpokládat ve spolupráci s OLH důraz žadatele na maximalizaci dotace z projektu zalesnění. Autor práce se zabýval ve spolupráci s OLH modelací výdajů „standardního projektu zalesnění“ a následně individuálně při znalosti omezení podmínek NV také modelací výdajů minimálního projektu zalesnění a našel velké úskalí, které má signifikantní dopad na účelnost vynaložených dotací v opatření ZZP, nastavení NV a příslušných vyhlášek. V rámci kalkulací a predikce příjmu z dotací byl využit fiskální rok 2011, tj. je zřejmé že konečná výše dotace a příjmu žadatele je limitován skutečnou výší kurzu CZK vůči EURu za jednotlivé fiskální roky. V rámci modelaci také nebyla zahrnuta možnost využití provázanosti dotace, tj. využití dotace na plochu a následně k 30.11 podání žádosti o dotaci na založení lesního porostu. Dále nebyly příjmy kalkulovány z hlediska daňové povinnosti a jiných ekonomických konsekvencí.

V případě detailnějšího rozboru tzv. „standardního projektu zalesnění“ komparace výdajů k poskytnuté dotaci autor detekoval nesoulad výše dotace s evropskou legislativou, tj. podmínky pokrytí nákladů spojených s výsadbou a založením nového lesního porostu na zemědělské půdě maximálně do výše cca 80 %. V této oblasti chybí relevantní data a analýza pro stanovení příslušné sazby dotace i pro nové programové období. Autor práce předkládá možnosti nápravy a redukce největších problémů opatření v rámci PRV a nového programového období a věří, že v této oblasti bude provedeno zodpovědnější šetření a analýza také odpovědného orgánu MZe. V rámci závěru se autor zamýšlí nad novým programovým obdobím od roku 2014 do roku 2020 z pohledu opatření ZZP. Jednotlivé nápravné kroky musí být činěny na základě stanoveného a argumentačně podepřeného dlouhodobého směřování a zacílení opatření ZZP.

8. Závěr

ČR se po všelidovém hlasování stala roku 2004 členským státem EU a také součástí SPZ. SPZ od svého vzniku až do současnosti prodělala několik vývojových etap, která od primární produkce a zajištění stabilních dodávek potravin po druhé světové válce, směřuje v současnosti spíše k environmentálním aspektům v souladu s TUR a rozvoji venkova jako celku. Jedním z takových opatření, které je administrované SZIF již od roku 2004 je také Zalesňování zemědělské půdy, které mělo a má za cíl podpořit snížení zornění půdy, snížit erozních vlivy, udržet biodiverzitu, snížit dopady klimatické změny včetně sekvestrace uhlíku, zlepšit malé vodní cykly a retence vody. Lesní porosty kromě produkčních vlastností biomasy mají také nezastupitelný rekreační, kulturní a sanitační potenciál.

Opatření ZZP v rámci SPZ je administrováno platební agenturou SZIF již od vstupu ČR do EU. Nově založené a dotačně podpořené lesní porosty od roku 2004 do roku 2006 v rámci programu HRDP byly administrovány podle NV č. 308/2004 Sb., v platném znění a od roku 2007 až do roku 2013 jsou podporovány nově založené lesní porosty v rámci programu PRV a NV č. 239/2007 Sb., v platném znění. Podle všeobecného konsensu bude opatření ZZP pokračovat i v novém programovém období od roku 2014 (v případě přechodného roku až od roku 2015) do roku 2020. Podle kvantifikované predikce bude na konci programového období PRV podpořena nově zalesněná plocha od roku 2004 ve výši 4 800 ha a vyplacena podpora z veřejných rozpočtů téměř ve výši jedné miliardy Kč.

Cíle, které byly na opatření ZZP HRDP a PRV kladeny, byly naplněny pouze částečně. Předpokládaná plocha nově založeného porostu v rámci HRDP byla stanovena do výše 6 600 ha, ale skutečně zalesněná plocha v rámci dotačního programu byla pouze 2 031,5323 ha, tj. nedosahovalo ani 1/3 možného potencionálu. V případě nově založených porostů v rámci PRV je situace mezi plochou skutečně dotačně podpořenou a očekávanou ještě mnohem markantnější. Do fiskálního roku 2011 včetně dosahovala podpořená zalesněná plocha hranice 2 283 ha. Cíl do konce programového období PRV počítá s nově zalesněnou plochou do výše 12 000 ha a maximální možná hranice umožňuje podpořit nově zalesněnou plochu až do výše 20 000 ha. Je patrné, že tyto indikované cíle opatření ZZP nebudou do roku 2013 naplněny.

Opatření ZZP přineslo v komparaci se zbytkem lesních porostů v ČR zvýšení heterogenity lesních dřevin a zvýšení podílu listnatých oproti jehličnatým (především smrkovým) porostům. Je prokázána vzájemná korelace mezi nastavením preferenčních dotačních podmínek a podpořenými projekty zalesnění, které měly za cíl zakládat nové porosty především na ploše v oblasti LFA, podpořit výsadbu listnatých druhů dřevin a snížit zornění půdy podporou zemědělských podnikatelů hospodařící na orné půdě. V rámci administrace žádostí o dotace v rámci opatření ZZP opírající se o NV jsou patrné nedostatky, které je nutné opravit k docílení redukce negativních dopadů na kvalitu lesních porostů podpořených v rámci programu a komplementárně zvýšit efektivitu kontrolní činnosti platební agentury SZIF. Nejdůležitějšími oblastmi, které je nutné opravit nejen do nového programového období, je novelizace vyhlášky č. 139/2004 Sb., v platném znění, které stanovuje minimální počty životaschopných jedinců na ploše. Tato vyhláška

obsahuje přílohu č. 6, která nestanovuje potřebné dřeviny, které jsou využívány OLH při zpracování projektu zalesnění. Nestanovení minimálních počtů některých druhů dřevin využívaných při založení lesního porostu na zemědělské půdě neumožňuje efektivní kontrolu ze strany SZIF a snižuje možnosti SZIF finančně postihnout žadatele, kteří se řádně nestarají o své nově založené a finančně podpořené lesní porosty. Efektivní nápravou se jeví buď možnost redukce dřevin, na které je možné poskytnout dotaci na založení lesního porostu, popřípadě určit v rámci vyhlášky minimální počty dřevin, které nejsou jmenovitě uvedeny v příloze č. 6 vyhlášky.

Dalším krokem je zabezpečení souladu evidence půdy v LPIS se zákonem o zemědělství, které určuje v § 3i písm. h), že v případě poskytování dotací má uživatel povinnost evidovat svůj PB/DPB s kulturou „lesní porost“ na své jméno v LPIS avšak také stanovuje, že před jejím zalesněním musí být tento PB/DPB veden jako zemědělská obhospodařovaná půda podle písmen a) až k) Zákona. Současný systém LPIS umožňuje odpovědnému pracovníku zaevidovat nový PB/DPB s kulturou „lesní porost“ ačkoli nikdy v minulosti tato plocha vedená v LPIS jako zemědělská nebyla. Podle výkladu NV č. 239/2007 Sb., v platném znění, je taková dotační žádost na základě administrativní chyby žadatele, popřípadě odpovědného referenta na AZV, zamítnuta.

Dalším výrazným administrativním problémem je dlouhodobý závazek žadatele dodržet zalesněnou plochu, na kterou byla poskytnuta dotace na založení lesního porostu po dobu 15 kalendářních let po roce zalesnění. NV č. 308/2004 Sb., v platném znění, tj. nově podpořené zalesněné plochy od roku 2004 do roku 2006, tento závazek ve svých ustanoveních nebyl zakomponován a v některých případech tak NV umožnilo nehospodárné a neúčelné vynaložení finančních veřejných prostředků. Tento závazek byl implementován do programového období PRV 2007 – 2013 a NV č. 239/2007 Sb., v platném znění. Při striktním dodržení ustanovení NV může docházet v rámci administrace ke zbytečným transakčním nákladům neodpovídající míře pochybení.

Po teoretické a analytické části se diplomová práce zaměřila na zájem individuální a na zájem agregovaný, tj. veřejný. V případě zájmu veřejného, tj. agregovaného bylo na základě determinovaných metod peněžně vyčíslena hodnota biotopu před zalesněním a po založení nového lesního porostu, včetně hodnoty ekosystémových služeb. Determinované metody prokázaly finanční přínos provedení záměru založení lesního porostu na orné půdě. Autor práce tak z hlediska peněžního vyjádření dokladoval prospěšnost nového biotopu podpořeného dotačním titulem z hlediska ŽP, tj. považuje za prokázané, že tento celospolečenský přínos má oporu a odůvodnění v podporování zalesnění na zemědělské půdě z veřejných rozpočtů EU a ČR.

Následně byla práce zaměřena na zájem individuální, tj. na ochotu investovat soukromé disponibilní zdroje vlastníka zemědělského pozemku do založení lesního porostu. Na základě ocenění podle Zákona o oceňování nemovitostí č. 151/1997 Sb., v platném znění a podle vyhlášky č. 3/2008 Sb., o provedení některých ustanovení zákona č. 151/1997 Sb., a podle Cenového věstníku č. 1/2011 ze dne 18. ledna 2011 byla zjištěna podkladová hodnota zemědělského pozemku a následně provedeno ocenění hodnoty pozemku před realizací a po realizaci zalesnění pomocí výnosové metody.

Výsledky na základě pouze ekonomických hledisek ukazují na malou ochotu investora tyto disponibilní zdroje použít na založení lesního porostu na zemědělském pozemku. Důvodem je dlouhodobost investice, kdy ekonomický přínos je možné očekávat v řádech několika desítek let. V případě malého investora a majitele zemědělského pozemku lze předpokládat, že tyto ekonomické přínosy nebude moci osobně využít. Je to jeden z dalších podpůrných argumentů pro podporu zalesnění zemědělské půdy, tj. další ekonomický faktor pro individuální rozhodování investora použít své finanční zdroje a zemědělskou půdu pro záměr zalesnění.

Pro komparaci pokrytí výdajů z dotací z opatření programu ZZP byl zpracován projekt zalesnění OLH, který byl realizován ve spolupráci obce a zemědělského družstva Vendolí. Projekt zalesnění byl analyzován v rámci kalkulace výdajů podle jednotlivých položek a následně porovnán k nárokové dotaci opatření ZZP fiskálního roku 2011. Na základě zjištění nebyla prokázána hypotéza, že důvodem nízké agregovaně podpořené zalesněné plochy je nepokrytí výdajů poskytnutou dotací. Tato finanční honorace je dokonce vyšší, než prokazatelné standardní výdaje spojené s realizací projektu zalesnění. Tento stav může být dokonce i v rozporu s účelem dotace a evropskou legislativou v nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 a článku 43 vztahující se k prvnímu zalesnění zemědělské půdy, totiž přípuštění poskytnutí podpory maximálně do výše 70 - 85 % způsobilých nákladů spojených se založením lesního porostu.

Diplomová práce identifikovala zvýšenou percepce rizika v oblasti projektu zalesnění při vědomí omezení NV č. 239/2007 Sb., v platném znění a přílohy č. 6 vyhlášky č. 139/2004 Sb., v platném znění. Při spolupráci žadatele a OLH a při znalosti celkové výše dotace na založení lesního porostu na začátku fiskálního roku, je možné minimalizovat výdaje na realizaci projektu splňující minimální požadavky NV a výrazně profitovat z dotačního titulu. Nejedná se pouze o dřeviny, které nejsou uvedeny v příloze č. 6 vyhlášky, ale také použití odrostků a poloodrostků, které jsou díky svým redukováním počtem na hektar a cenou, vhodnou alternativou v porovnání se sazenicemi.

Pokud vyloučíme hypotézu, že příčinou nízké skutečně podpořené zalesněné plochy není výše dotace v rámci programu ZZP, ačkoli i zde existuje riziko volatility měnového kurzu (alternativa může být stanovení sazby dotace dle fiskálního roku a reálného kurzu), je nutné se zabývat jinými důvody a konsekvencemi neplnění indikativních cílů opatření. Je pochopitelné, že ochota investovat současné prostředky a očekávat ekonomický přínos v řádech několika desítek let je limitující, ale kromě soukromého kapitálu zde existuje i kapitál veřejný, popřípadě kapitál společností, podniků, které jsou v majetku státu. Je důvodné se domnívat, že očekávané zalesněné plochy při nastavení NV nebyly určeny pouze pro fyzické osoby a zemědělce, popřípadě právnické osoby podnikající v zemědělství, ale také státní organizační složky, organizace a podniky v jejich majetku, popřípadě s jejich majetkovou účastí.

Pokud si je odpovědný činitel MZe vědom neplnění indikativního cíle, který si stanovil na začátku programového období a stále zbývá dotační fiskální rok 2012 a 2013 v rámci opatření ZZP, je žádoucí se zabývat myšlenkou, zdali není v možnosti organizačních složek státu zvýšit percepce možnosti čerpat finančních prostředky

alokované ze SZP. Opatření v programovém období do roku 2007 do roku 2013 má specifika, které již nemusí být v novém programovém období zahrnuta, tj. zapojení i veřejného sektoru. Veřejný sektor zde není primárně vázán na individuální a pochopitelně co nejrychlejší ekonomickou návratnost investice. Dominující prvek veřejného sektoru je péče o veřejné blaho v souladu s TUR a péče řádného hospodáře. Opatření ZZP zde nabízí alternativní možnost kooperace soukromého a veřejného sektoru při spolupráci například obce a zemědělského družstva v rámci nájemného vztahu. Další oblastí jsou státní podniky, které se starají o veřejný majetek nebo lesní porosty. Tyto státní podniky vykazují deviantně enormní zisky, které mohou být využity na zvelebení a zvýšení kvality nově zakládaných lesních porostů v ČR.

Před novým programovým obdobím od roku 2014 je nutné provést několik důležitých kroků. Některé vycházejí ze zkušeností z administrace z minulých období od roku 2004. Kromě již zmíněných novelizací vyhlášky a nutnosti provedení analýzy k získání relevantní výše dotace, která zajistí nejen atraktivitu opatření, ale také soulad s evropskou legislativou, je také nutné se zamyslet nad kategorizací zemědělských ploch, které jsou vhodné pro podporu založení lesního porostu v rámci opatření ZZP. Účelem opatření dle evropské legislativy není podporovat zemědělské plochy, které mají výborné produkční vlastnosti, ale spíše plochy, které vykazují menší bonitu půdy v horských a podhorských oblastech. Účelem opatření není také degradovat biologicky cenné území. Kontrolní funkce OLH a příslušného oddělení ŽP ORP je tedy nutné posílit legislativně kategorizací vhodných ploch, kde tyto degradační faktory budou minimalizovány.

Po následné kategorizaci vhodných ploch pro podporu z opatření ZZP je také žádoucí zapojit kromě soukromého sektoru, také sektor veřejný, tj. minimalizovat nenaplnění indikativních cílů z minulých období, ať už zapojením a zvýšenou informovaností obcí, měst a krajů, tak i managementu státních podniků, nebo jiných právnických osob s účastí státu. Tento předpoklad lze splnit pouze v případě, že tento veřejný sektor bude moci čerpat alokované finanční prostředky na základě národní i evropské legislativy.

9. Přehled literatury a použitých zdrojů

Literatura:

- Asner, G.P., Knapp, D.E., Broadbent, E.N. et al., (2005). Selective logging in the Brazilian Amazon. *Science* 310:480-482. DOI: 10.1126/science.1118051.
- Aukland, L., Moura-Costa, P., Bass, S. et al., (2002). *Laying the foundation for clean development: preparing the land use sector. A quick guide to the clean development mechanism*. IIED, London.
- Barker T., Bashmakov, I., Bernstein, L. et al., (2007). *Technical summary*. In: Metz B, Davidson OR, Bosch PR (eds) *Climate change 2007: mitigation. Contribution of working group iii to the fourth assessment report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Cambridge University Press, UK.
- Birks, H.H., Ammann, B., (2000). *Two terrestrial records of rapid climate change during the glaciál-Holocene transitiv (14,000-9,000 calendar years B.P.) from Europe*. *Proc Natl Acad Sci USA* 97(4): 1390-1994. DOI: 10.1073/pnas.97.4.1390.
- Bush, M.B., Silman, M.R., Urrego, D.H., (2004). *48,000 years of climate and forest change in a biodiversity hot spot*. *Science* 303:827-829. DOI: 10.1126/science.1090795.
- Canadell, J.G., Kirschbaum, M.U.F., Kurz, W.A. et al., (2007). *Factoring out natural and indirect effects on terrestrial carbon sources and sinks*. *Environ Sci Policy* 10(4):370-384. DOI: 10.1016/j.envsci.2007.01.009.
- Cantore, N., Kennan, J., Page, S. (2011). CAP reform and development. Introduction, reform option and suggestions for further research. Overseas Development Institute. London.
- Dale, V. H., Joyce, L.A., McNultry, S. et al., (2001). *Climate change and forest disturbances*. *Bioscience* 51(9): 723-734. DOI: 10.1641/0006-3568(2001)051[0723:CCAFD]2.0.CO;2.
- Dalgaard, T., Olesen J.E., Petersen, S.O., Petersen, B.M., Jorgensen, U., Kristensen, T., Hutchings, N.J., Gyldenkaerne, S., Hermansen, J.E., (2011). *Developments in greenhouse gas emissions and net energy use in Danish agriculture – How to achieve substantiv CO₂ reductions?* *Environemtal Pollution* 159 (2011) 3193-3203.
- Dhubháin, A. N., Fléchar, M., Moloney, R., O'Connor, D., (2008). *Stakeholders' perceptions of forestry in rural areas – Two case studies in Ireland*. *Land Use Policy* 26(2009) 695-703.
- Duspiva, M. (2012). *Společná zemědělská politika očima českých zemědělců*. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2012. Brno.
- Elands, B.H.M., Wiersum, K.F., 2003. *Forestry and rural development in Europe. Forest and Nature Conservation Policy Group. Report 2003-02*. Wageningen University, The Netherlands.
- Fantyš, M. (2012). *Reforma Společné zemědělské politiky (SZP) 2014 – 2020. Materiál pro Národní konferenci o budoucnosti Společné zemědělské politiky 2014 – 2020*. Program rozvoje venkova. 2012.
- Fearne, A. (1997). The History and Development of the CAP 1945-1990. In Ritson & Harvey (eds.). "The Common Agricultural Policy". CAB International 1997. Wellingford.

- Fennell, R. (1973). "The Common Agricultural Policy: A Synthesis of Opinion". Center for European Agricultural Policy Studies, Wye College (University of London) 1973.
- Fennell, R. (1997). *The Common Agricultural Policy – Continuity and Change*. Clarendon Press 1997. Oxford.
- Gay S.H., Osterburg, B., Baldock, D., Zdanowicz, A., (2005). *Recent evolution of the Common Agricultural Policy (CAP): state of play and environmental potential*. Impact of Environmental Agreements on the Common Agricultural Policy, 2005.
- Grant, R., Nielsen, K., Waagepetersen, J., (2006). *Reducing nitrogen loading of inland and marine waters – evaluation of Danish policy measures to reduce nitrogen loss from farmland*. *Ambio* 35 (3), 117–123.
- Hansen, A.J., Sato, M., Ruedy, R. et al., (2006). *Global temperature change*. *Proc Natl Acad Sci USA* 103(39):14288-14293. DOI: 10.1073/pnas.0606291103.
- Hyttinen, P., Niskanen, A., Ottitsch, A., (2000). *New challenges for the forest sector to contribute to rural development in Europe*. European Forest Institute. *Land Use Policy* 17, 221-232.
- Johnson, J.M.F., Franzluebbers, A., Weyers, S.L., Reicosky, D.C., (2007). *Agricultural opportunities to mitigate greenhouse gas emissions*. *Environmental Pollution* 150 (2007), 107-124.
- Kassioumis, K., Papageorgiou, K., Christodoulou, Ath., Blioumis, V., Stamou, N., Karameris, Ath., (2002). *Rural development by afforestation in predominantly agricultural areas: issues and challenges from areas in Greece*. *Forest Policy and Economics* 6 (2004) 483-496.
- Kininonth, W., (2004). *Climate change: a natural hazard*. 1st Edition. Essex: Multi-Science Publishing Co. Ltd. 207 s., ISBN: 0-906522-26-9.
- Mansholt, S. (1963). *Regional Agreements for Agricultural Markets*. Proceedings of the Eleventh International Conference of Agricultural Economics. Oxford University Press 1963. London.
- Matoušek, P., (2012). *Poznatky z kontrolní činnosti ČIŽP v lesním hospodářství za rok 2011*. Lesnická práce, duben 2012, s. 46-47.
- Metelka, L., Tolasz, R., (2009). *Klimatické změny, fakta bez mýtů*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Centrum pro otázky životního prostředí. 40 s. ISBN: 978-80-87076-13-2.
- MZe, (2004). *Horizontální plán rozvoje venkova ČR pro období 2004 – 2006 (HRDP)*, 2004. Ministerstvo zemědělství ČR, 2004. 187 str.
- MZe, (2005). *Výroční hodnotící zpráva o programu Horizontálního plánu rozvoje venkova ČR za rok 2004*. Ministerstvo zemědělství ČR, 2005. 62 str.
- MZe, (2006). *Národní Strategický plán rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013*. Ministerstvo zemědělství ČR, 2006. 35 str.
- MZe, (2007a). *Program rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013*. Ministerstvo zemědělství ČR, 2007. 327 str.
- MZe, (2007b). *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství České republiky za rok 2006*. Ministerstvo zemědělství ČR, 2007. 128 str.
- MZe, (2009). *Výroční zpráva o implementaci Programu rozvoje venkova ČR 2007 – 2013 za rok 2008*. Ministerstvo zemědělství ČR, 2009. 91 str.
- MZe, (2010). *Výroční zpráva o implementaci Programu rozvoje venkova ČR 2007 – 2013 za rok 2009*. Ministerstvo zemědělství ČR, 2010. 140 str.
- MZe, (2011a). *Výroční zpráva o implementaci Programu rozvoje venkova ČR 2007 – 2013 za rok 2010*. Ministerstvo zemědělství ČR, 2011. 174 str.

- MZe, (2011b). *Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství v ČR v roce 2010*. Ministerstvo zemědělství ČR, 2011. 130 str.
- Niles, J.O., Brown, S., Pretty, J. et al., (2002). *Potential carbon mitigation and income in developing countries from changes in use and management of agricultural and forest lands*. Philos Trans R Soc Lond B Biol Sci 360:1621-1639.
- OECD (1969). *Agricultural Statistics 1955-1968*. Organization for Economic Co-operation and Development 1969. Paris.
- Rabbinge, R. et van Diepen, C.A., (2000). *Changes in agriculture and land use in Europe*. Eur. J. Agron. 13, 85–100.
- Raupach, M.R., Marland, G., Ciais, P. et al., (2007). *Global and regional drivers of accelerating CO₂ emissions*. Proc Natl Acad Sci USA 104(24):10288-10293. DOI: 10.1073/pnas.0700609104.
- Roberts, S., (2002). *Key drivers of economic development and inclusion in rural areas*. Report to the Department of Environment. Food and Rural Affairs, UK.
- Romanowicz, R., Kulasová, A., Ředinová J., Blazková S., (2012). *Influence of Afforestation on Water Regime in Jizera Catchments, Czech Republic*. Institute of Geophysics, Polish Academy of Sciences. Acta Geophysica, DOI: 10.2478/s11600-012-0046-4.
- Rosenbaum, K.L., Schöne, D., Mekouar A., (2004). *Climate change and the forest sector-possible national and subnational legislation*. FAO forestry paper. FAO, Rome.
- Rounsevell, M.D.A., Audsley, E., Morimer, D. (2002). *The Impact of the Common Agricultural Policy on Land Use in Europe*. Encyclopedia of Life Systems, 2002.
- Ryer, Ch., Guericke, M., Ibisch, P.L., (2009). *Climate change mitigation via afforestation, reforestation and deforestation avoidance: and what about adaptation to environmental change?*. New Forests (2009) 38: 15-34. DOI: 10.1007/s11056-008-9129-0.
- Seják, J., Dejmal, I. et al., (2003): *Hodnocení a oceňování biotopů České republiky*. Český ekologický ústav, 422 p. ISBN 80-85087-54-5.
- Seják, J. et al., (2010). *Hodnocení funkcí a služeb ekosystému České republiky*. Fakulta životního prostředí UJEP Ústí nad Labem, 198 p. ISBN 978-80-7414-235-2.
- Schelker, J., Eklöf K., Bishop K., Laudon H., (2012). *Effects of forestry operations on dissolved organic carbon concentrations and export in boreal first-order streams*. J. Geophys. Res., 117, G01011, DOI: 10.1029/2011JG001827.
- Solomon, S., Qin D., Manning, M. et al., (2007). *Technical summary*. In: Solomon S, Qin D, Manning M. (eds), *Climate change 2007: the physical science basis. Contribution of Working Group I to the fourth assessment report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Cambridge University Press, UK.
- Steinfeld, H., Gerber, P., Wassenaar, T., Castel, V., Rosales, M., de Haan, Cees, (2006). *Livestock's Long Shadow. Environmental Issues and Options*. Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome, 390 p.
- Torres, A. B., Marchant, R., Lovett, J. C., Smart, C.R., Tipper, R., (2009). *Analysis of the carbon sequestration costs of afforestation and reforestation agroforestry practices and the use of cost curves to evaluate their potential*

- for implementation of climate change mitigation*. Ecological Economics 69 (2010) 469-477.
- Tracy, M. (1994). The Spirit of Stresa. European Review of Agricultural Economics Vol. 21 No. 3/4 Mouton de Gruyter, 1994. Amsterdam.
- United Nations Framework Convention on Climate Change, (2007). *The mechanisms under the Kyoto protocol: the clean development mechanism, joint implementation and emissions trading*. Dostupné na WWW: <http://unfccc.int/kyoto_protocol/mechanisms/items/1673.php>. Citováno dne: 10.05.2012.
- van den Berg, L., Wintjes A., (2000). New „rural lifestyle estates“ in *The Netherlands*. Landscape and Urban Plan, 48, 469-176.
- Watson, R.T., Noble, I.R., Bolin, B. et al., (2000). *Land use, land-use change, and forestry. A special report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Cambridge University Press, UK.
- Weart, R.S., (2008). *The discovery of global warming*. Cambridge: Harvard University Press. 601 s. ISBN: 978-0-419-25330-3.
- Zanchi, G., Thiel, D., Green, T., Lindner, M., (2007). *Afforestation in Europe. Impact of Environmental Agreements on the Common Agricultural Policy, 2007*.
- Zobbe, H. (2001). „The Economic and Historical Foundation of the Common Agricultural Policy in Europe. Fourth European Historical Economics Society Conference. Merton College, 2001. Oxford.

Legislativa:

- Nařízení Rady (ES) č. 1257/1999 ze dne 17. května 1999, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF) a o změně a zrušení některých nařízení, v tehdejší znění.
- Nařízení Rady (ES) č. 1783/2003 ze dne 29. září 2003, kterým se mění nařízení (ES) č. 1257/1999, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF), v tehdejší znění.
- Nařízení Rady (ES) č. 1290/2005 ze dne 21. června 2005, o financování společné zemědělské politiky, v platném znění.
- Nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV), v platném znění.
- Nařízení Komise (ES) č. 445/2002 ze dne 26. února 2002, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1257/1999, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF), v tehdejší znění.
- Nařízení Komise (ES) č. 963/2009 ze dne 4. července 2003, kterým se mění nařízení (ES) č. 445/2002, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1257/1999, o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF), v tehdejší znění.
- Nařízení Komise (ES) č. 796/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro podmíněnost, odlišení a integrovaný administrativní a kontrolní systém podle nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce, v tehdejší znění.
- Nařízení Komise (ES) č. 1974/2006 ze dne 15. prosince 2006, kterým se stanoví podrobná pravidla pro použití nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, v platném znění.
- Nařízení Komise (EU) č. 1975/2006 ze dne 7. prosince 2006, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, pokud jde o provádění kontrolních postupů a podmíněnosti s ohledem na opatření na podporu rozvoje venkova, v platném znění.
- Nařízení Komise (EU) č. 65/2011 ze dne 2. ledna 2011, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1698/2005, pokud jde o provádění kontrolních postupů a podmíněnosti s ohledem na opatření na podporu rozvoje venkova, v platném znění.
- Nařízení Komise (ES) č. 1122/2006 ze dne 30. listopadu 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 73/2009, pokud jde o podmíněnost, modulaci a integrovaný administrativní a kontrolní systém v rámci režimů přímých podpor pro zemědělce stanovených v uvedeném nařízení, a k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, pokud jde o podmíněnost v rámci režimu přímé podpory pro odvětví vína, v platném znění.
- Zákon č. 252/1997 Sb. ze dne 24. září 1997, o zemědělství, v platném znění.
- Zákon č. 289/1995 Sb. ze dne 3. listopadu 1995, o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), v platném znění.

- Zákon č. 256/2000 Sb. ze dne 14. července 2000, o *Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském fondu)*, v platném znění.
- Zákon č. 151/1997 Sb. ze dne 17. června 1997, o *oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku)*, v platném znění.
- Nařízení vlády č. 505/2000 Sb. ze dne 22. listopadu 2000, *kterým se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny, programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastech a kritéria pro jejich posuzování*, v platném znění.
- Nařízení vlády č. 500/2001 ze dne 3. prosince 2011, *kterým se mění nařízení vlády č. 505/2000 Sb., kterým se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny, programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí a kritéria pro jejich posuzování*, v platném znění.
- Nařízení vlády č. 239/2007 Sb. ze dne 29. srpna 2007, o *stanovení podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy*, v platném znění.
- Nařízení vlády č. 308/2004 Sb. ze dne 5. května 2004, o *stanovení některých podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy a na založení porostů rychle rostoucích dřevin na zemědělské půdě určených pro energetické využití*, v platném znění.
- Nařízení vlády č. 75/2007 Sb. ze dne 28. března 2007, o *podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdy*, v platném znění.
- Nařízení vlády č. 479/2009 Sb. ze dne 21. prosince 2009, o *stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování některých podpor*, v platném znění.
- Vyhláška č. 29/2004 Sb. ze dne 20. ledna 2004, *kterou se provádí zákon č. 149/2003 Sb., o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin*, v platném znění.
- Vyhláška č. 139/2004 Sb. ze dne 23. března 2004, *kterou se stanoví podrobnosti o přenosu semen a sazenic lesních dřevin, o evidenci o původu reprodukčního materiálu a podrobnosti o obnově lesních porostů a o zalesňování pozemků prohlášených za pozemky určené k plnění funkcí lesa*, v platném znění.
- Vyhláška č. 83/1996 Sb. ze dne 18. března 1996, o *zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů*, v platném znění.

10. Přílohy

Příloha č. 1 – Seznam tabulek a obrázků

Tabulka 1	Hlavní agrární indikátory před vznikem a po vzniku SPZ
Tabulka 2	Dotace na zalesnění v rámci HRDP
Tabulka 3	Dotace na péči o lesní porosty HRDP
Tabulka 4	Dotace na náhradu za ukončení zemědělské výroby HRDP
Tabulka 5	Dotace na zalesnění v rámci PRV
Tabulka 6	Dotace na zalesnění PRV podle RO SZIF
Tabulka 7	Dotace na péči PRV
Tabulka 8	Dotace na náhradu PRV
Tabulka 9	Dotace na náhradu podle zemědělské kultury PRV
Tabulka 10	Projekt zalesnění
Tabulka 11	Biotop jednoleté a ozimé kultury na orné půdě
Tabulka 12	Biotop paseky, les po výsadbě a renaturalizační výsadby dřevin
Tabulka 14	Odhad hodnoty ekosystémových služeb
Tabulka 15	Výdaje spojené s nákupem sazenic projektu zalesnění
Tabulka 16	Výdaje spojené s nákupem poloodrostků projektu zalesnění
Tabulka 17	Sazby dotace na založení lesního porostu PRV 2011
Tabulka 18	Předpokládaná výše nárokové dotace v rámci opatření ZZP
Obrázek 1	Druhová skladba zalesnění HRDP
Obrázek 2	Zemědělská kultura HRDP před zalesněním
Obrázek 3	Druhová skladba zalesnění HRDP
Obrázek 4	Vývoj poskytnuté dotace PRV
Obrázek 5	Vývoj kurzu CZK/EURO
Obrázek 6	Podíly podpořených dřevin PRV
Obrázek 7	Podíly jednotlivých dřevin PRV
Obrázek 8	Dotace na náhradu podle zemědělské kultury PRV - podíly
Obrázek 9	Mapa lokality v měřítku ČR
Obrázek 10	Mapa lokality v měřítku okresu
Obrázek 11	Zájmové území v LPIS
Obrázek 12	Zájmové území v II. vojenském mapování

Příloha č. 2 – Podpořené dřeviny v HRDP

Dřevina	Výměra (ha)
Borovice	242,2425
Dub	349,4015
Javor	148,5978
Smrk	689,8314
Buk	283,9056
Jasan	70,485
Jedle	65,9356
Modřín	51,028
Lípa	44,3323
Olše	36,4525
Ostatní	49,3201

Příloha č. 3 – Podpořené dřeviny v PRV

Dřevina	Výměra (ha)
Borovice	198,2933
Dub	464,1163
Javor	175,4986
Smrk	625,5905
Buk	260,4367
Jasan	166,0786
Jedle	77,2694
Modřín	55,8494
Lípa	103,3322
Olše	52,6578
Ostatní	104,7201